MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

1917

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 1 NA | JANUARY 1917. | A man kum khat a chêng 1/- chauh ani.

Editor (Enkawltu):--Makthanga, Aijal.
Publisher (Chhuahtu):--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

A CHHUNGA THU AWM.

THU NAWI.

England rama tlangval pakhat chu kum 22 mi a ni in a la ṭhang zêl. Hniak chen 8 leh zungpui hmet 2½ in a shâng. Bûk (sêr) 140 in a rit a. Rêl pindan pangngai a a lût thei lova.

England ram khawchhak lama German Zeppelin hotu in êng an hmuh theih loh na turin khawthima-inkhâwm na an vawng.

Thlawhtheihna tê pakhat thâwk leh parva rual thlâwk lai an in tâwk a. Parva te'n thlaw'theihna her na an tichhia' a. thlawhtheihna chu a chhuk ta mai.

i meichhe pakhat hmun khat kum 10 chhûngin ni-tin a mu a. kum 7 anita a ṭawng thei ta lova. Kumin a halpuahna an in kianga a puah avângin a lo ṭawng thei ta a.

Kum 1916 chhûngin keimahni ṭang ovin hmêlma ho sipai 582 425 kan man a. Aigupta ela Afrika an man chhiar lovin.

French in 78,500; British in 40,500: Itali in 52 250; Russia in 400,000; Makedonia ...ai rualin 11,173 an man bawk.

Kum 1916 chhûngin hmêlma thi leh h'iam leh man 1,000,000 lai an tling.

Indo ṭan ṭir ata, British sipai thawmhnaw enkawltute'n pheikhawk 26.000,000 an chah. A tambe chu Britain rama an shiam. Kan ṭangho zawng zawng atân an ngaihṭuah sak. Khaw pakhat North-hampton in chu zawng zawng chu hmun li a ṭhen shela, hmun khat an shiam a. Chutiangin nisarih zôla pheikhawk nuai khat an shiam a. Servia atân 600,000 Itali tân 450,000, French tân 2,000,000 Russia tân 6,000,000 .

Indona a British Pathian Tirhkoh sipai hnên a thu hriltu (Chaplain=Chhaplên) an hming an vuah hi 18 an thi.

Amazon leh Congo lui dunga te Sipai ho pêm she'a khawvêl zawng zawng ai chuan buh an chîng hnem zâwk thei ang.

Tunlai indo thu ngaihtuahin Britain rama an ram luah lian-tin ata palai pakhat an ko. Heihi thil thar a ni a; Rorel Pawl Thar a ni bawk.

December 1916 thlengin Indo ṭań tir ata German thi, hliam, bo leh man 4,000,00 aiin a tam a ni an ti. 946,027 chauh an thi, 214,732 kan man a; 285,041 an bo. Chûng nên chuan Austria, Bulgaria leh Turk an tel lova.

Frenchin Verdun kianga nasha takin an do leh ta. German sipai 11,000 lai an man leh ta, laipui 115 nên. Tûna zawng nikuma ram an hlo apiang Frenchin an man leh ta vek. Hnehna ropui tak a lo ni.

Roumania ram tam ber Austria leh Bulgaria sipai te'n an man ta a, nimahshela an sipai rual an la man lo. Russia sipai rual nên an' la bei vak. Nipui lama laipui leh halpuahnate tam zâwk hman' an beishei. Chu mi huna chuan Austria chung a pik leh zual ang.

German ṭanghovin "INREMNA ngaihtuah-turin Amerika Sawrkâr Inêna lekha an thawn a. Indo lo hnam zînga inkhâwmna shiam ila hmêlma te kan tâwk ang" an ti. A hmashaber chuan, Inremna thu a ngaihtuah thei emaw ti-in an dîl tawh tur a ni. Chumi ai-chuan chapo takin hnehtu angin an ṭawng a ni. Keini ṭang hovin chutiang remna kan duh lova. Ge man-in kum thum a ni ta, an thu tiam an bawhchhiat ang bawkin rei lote a china an bawhchhe leh thei bawk a ni. Fel-

takin kan hmeh hma loh zawng kan bâng lovang kan ti. Tetiang indona a lo awm leh theih loh na turin khawvêl hnam ropuiberte an in thu rual duh.

Britain ram a nashatakin indo turin an buatshaih. Kumina ram dang hâlpuahna an lei tawh lovang a. mahni ta a pung ta êm êm a. Chu lochu indo thei lo mite pawh an ruai dâwn— Sawrkârin an duh angin engkim ti turin. Kumina lo shiamte an hausa dawn. Eng'o phurhna lawngte 10 zî g a 1 a bo ta, chutichuan eitur ram dang ata a tlêm zâwk deuh vang a. Lawng neitu pawh an hlâwk nasha hlê. Chuvangin Sawrkârin rênte an man ang bawkin lawngte a man bawk tur ani.

German-in tui hnuai lawng tam zâwk leh lianzâwk êm êm an shiam mêk. Tûna mi-in mawnd 150,000 a phui thei ang, an ti.

December thla chhûngin British-in Suez Canal atangin Turk mêl 60 a thui an ûm a, an sipai awmna El Arish leh Megdhaba an man ta. An sipai shâng hnih lai an ti bo emaw, an man ta a.

Germany khaw tam tê a buaina a lo awm thin a. Hamburg khua a vântlângin inremna dîl turin inkhâwm na shiam an tum a, an Sawrkârin sipai an ko chhuak a, Khawlai a mi shâng lai thi leh hliam an tling. Kan hriat leh kan rin' ai-in Germany ram a buai zâwk âwm e.

November thla a khân British-in Beaumont Hamel indona a Ancre lui kiang a hnehna ropui tak an hmu ta. German lei a in-kulh chakberte ho thenkhat an man ta. ANCRE Indona a hming an vuah.
German Manding Sâp hotuber Von Hindenburga'n "German kan men' thuai loh chuan Indona kan hlohvang" a

ti a.

Nikuma mêl chanve a zau kâp turin laipui 2 chauh kan nei, chumi indona a chuan hlam 50 a zau kâp turin laipui pali an nei zêl. D. E. J.

SAHDAH CHIN DAN LEH A TI RO DAN.

A CHIN DAN LEH A ENKAWL DAN:——

Sahdah hi September thla lai a a chi an ti tiak a; (tin, a tih tiah nân chuan khuh-hriang mawng pawp a tha ber. bêl rawng zau deuh a emaw)' tin, a phuh shawn hun chu October thla Tarik ni 1 atangin ni 15 emaw, 20 emaw lai thlengin a ni. Tin, Sahdah tiak chu a pêng te, têtaktê a ni lai in thlawn fo tur a ni. Chuvâ ngin ni tin in emaw, ni khat dan a emaw en fo tur a ni. Chutia a pêng kan thlawn zêl loh chuan a chang tha thei lovang a, tha takin a shiam thei lovang. Tin, tui iâk na tha tak hmun a chîn a nih chuan, Sahdah chu hniak 2½ a shâng emaw, hniak 2 chauh emaw a shâng a nih veleh a zîk chhawk tur a ni.

Tin, tui iâk loh a chuan in a shâng bar a hniak 2 emaw a a zîk chhawk tur a ni; nimashe chutiang a tui lâk lova chuan hniak 1½ a ni in a zîk chhawk ila a tha zâwkin a rin' awm.

A hnah chang — A huah chu March thla lai a a lo angin râu ang deuh dawn hian hmèl a lo pu a; tin, a huah chu a zung hmawr têtaktê pawh ulh tliahin beng bul a ngai-thla' ila, a lo ribek thin; chutianga a lo awmin a chang a lo ni a, Sahdah a shiam a a lo tlâk tawh thin a ni.

A kung sah dan — Sahdah hna chang hi tliak sawm awl tak, ram tak a ni. Chuvângin chema kan sah mai chuan a hnah a nghawr tliak shawm vek ang.

Chuvângin tiinkhur taka a kûng sah theih na ber chu, a kûng nghet takin chelh in favah in a bul lei seh chin leh chin lova hrut chhum tur a ni. Tin, a kûng chu zawi tê in a awmna bula chuan a hnah ti tliak lova suut riai riai tur a ni. Tin, chu hmun a chuan ni 2 emaw, ni 3 emaw awm a she a a hnah te a lo uâi in a lo nel tawh ang a, tawh chêt in a tliak tawh lovang. Chuti huna chuan pho na hmu rem châng deuhva lâk shawn tur a ni.

A Pho Ro Dan:— Darh tak leh ni hmu rual tak a hnah in bûk thuah lova pho tur a ni. Tûktin vawi khat tiinkhur taka leh a, a ni hmu lo lai apiang ni lam hawi tur a ni. Tin, ruah leh dai tam lutukin a tlâk tur a ni lo. Ruah leh dai tam lutukin lo tlâk shela, a dik mai ang. Chuvângin ruah leh dai hian a tlâk ona lân tiinkhur takin hmun khat a tian khâwm a. ruah leh dai tamtak pawh-in tlâk shela, hul zo turna tûa taka khuh tur a ni. Tin ruah leh dai tlâk a hlauh-awm loh chuan -in, pho sa pawh-in zân riak mai rawh she, a tûk zîng a leh mai turin. Tin a hnah a ro hnu a a zang a la ro chian' hma-in hmun khat a rual tak a (rual rem tak a) tian' tur a ni- a zung a ro fel thleng in (ama hu lum a a zung ro loh chuan, a al tûa- n a hman' tlâk meuh love) Tin, tian' khâwm tawh chu chê lovin ni 4 emaw ni 5 emaw hmun khat a awm rawn she. Tin, tian' khâwm chu a lai taka han châwi kân' a, (han kouva) han zen a, a lum chuan, hmun dang a tian' shawn tur a ni, a chung a mite a lai a a lai a mite a chung a; chutichuan rual takin an ro tlângin a hu lûm in angin an hmuh theih na turin. Tin, chu mi a zung ro chian' hnu chuan, ni hnih leh zan hnih pho darh leh tur a ni.

Tin, a tûk hnih tûk a dâi a la ro hma; a la hnâwn deuh lai-in dâr 7 hnu a emaw, dâr 8 hnu a emaw, thlawn a tiau-khâwm vek a, hmun hul a, pâwn a ni. 7 lai dah tur a ni. Tin, chumi hnu a in chhûnga a khâwm a phui taka a hu chhuak lo tur a Sai-ipin emaw, thil dangin emaw, khuh a dah tur a ni; tin, thla-khat lai a chin a a al ang. (Tin, Sikret a shiam a tân chuan, thlawn veleh a tha a ni). Tin, a hnah thlawn veleh a, fel taka a ro hma deu vin thingrem chhûng a emaw, thil phui tak boruak luh theih loh tur a dah tur a ni.

I muam atân chuan a kauva: thlawn mai lovin, a kâu bul a a kuang chu inch 1 (Paisa tlûk 1) emaw a sai i. a hnah kau hnên a in-zawm-in zai thla ila, tin, tia i khâwm in pâwn a a hnah pi-in a hem ram theih loh nân a hnah zawng chu khuh vila, tin, a hnûn zawng chu khuh lovin lang shela. Tin, a hnûn a ro fel hnu-in in chhûng a hmun hûl a tian. khâwmin phui takin ni-chhûn a ka shawi ang khân, dah a, a rei lo ber a thla 1 a chin a, a hnûn kai zai thlâk tel a chu duh chuan, paih tawh i-a, a pawi lo, a hmuam tlâk tawh bawk ang. Lung lai pawh-in hmun phui a dah khâwm fo a tha a ni. Tin, Sahdah chîna turin lei dûr thatak, Sebawng êk mawih a emaw, a tha a ni.

Dohleia,
Sailo.

HLA.

Ṣâp hla pakhat a-hming "Nazareth" an tih chu a thlâk a mawi in, a shak a ruam hlâ a, chu chu hemi hi a ni:——

Key E. b. Hun 6/8 Gounod.

D. S.

| d :- :- | m :r :d' | r :- :- | d' :- :d' | s :- :- | l'
Tho' poor be the cham- ber Come here, come
I ril- ru re- thei mah she la, Lal

:t :l | s :- :- | : : | d' :- d' | t :l :s | l :- :t | m :- :-
and a dore....... Lo! the *Lord* of *Hea-* ven
pa fak rawh...... Vân Lal *pu* chuan *thih* theih.

| f :- :f | m :r :d | r :- :m | l, :- :- | f :s :l | m :- :-
Hath to *mor-* tals *giv-* en *life* for ev-
loh na *pek* a *tiâm* che *Cha-* tuan a

:r | d :- : | : : | s :- :s | s :- :s | s :- :- | - : : | d' :t
er more. Life for ev- er more................ *Life*
nun na Cha- tuan a nun na................ *Chu-*

:l | s :- s | d :- :- | - :- :- | - :- :- | - : : | - : : | : :
for ev- er more ....
tuan a nun na ....

| : : | : : | S :- :- | r :- r | m :- : | t, :- : | d :- :-
1. Sheep- herds whose flocks were fold-
1. Be- ram- pu hn'n a Vân

| t, :l, :s, | l, :- :- | t, : : | s :- :- | r :- :r | m :- :-
ed be- side you, Tell what was told......
mi thiang hlim te'n, Eng ro- pui n'n ......

| : :t, | d :- :d | t, :l, :- :s, | s, :- :- | - : :r | s :- :-
by An- gel voi- ces near............ To you
an shawi kha hril vè la .... Zân a

| l :- :- | t :- :- | - : :t | t :- :- | de' :fe' :de' | t :-
this night is born He who will guide
na u- shên piang chuan a hruai zêl ang.

| t, : :t, | s :- :- | l :- :- | l :- :- | t :- :-
you Thro' paths of............ peace to.........
che Thlà muan na............ leh nun......

| t :l :t | s :- :l | s :- :- | - : : | D. C.
liv- ing wa- ters clear............
na tui hnar a chuan............

| S :- :- | m :- :r | m :- :s | t, :- :t, | d :- :- | t, :l :s | l, :- |
2. Kings from a far...... land, draw near...... *and* be hold
2. Hla tak a lal...... ber te'n chi *bai* an bûk

t, :- :- | s :s :s | r :- :r | m :- :- | t, :- :- | d :- :d | t, :l, :s, | s, :- :-
Him Lled by the beam whose warn ing *bade* ye come...
e lo êng she la chi- bai bûk *tu* te chu......

| -: :r | s :- :- | l :- :- | t :- :- | - :- :t | t :- :- | de' :fe' :de' | t :- :-
...Your crowns cast down...... with robe roy-al en- fold
......In Lal lu khum......... leh in puan ro pui nghat

| t, :t, :t, | s :- :- | l :- :- | l :- :- | t :- :- | t :l :t | s, :- :l | s :- :-
Him, Your king des- cends to *earth* from brigh ter home,
in chi bai bûk rawh u *a* lo kal ṭai hian...

S :- :- | r :- :r | m :- :- | t, :- :t, | d :- :d | t, :l, :s, | l, :- :- | t, : :
3. Wind to the ce...... dars pro claim the *joy* ful sto...... ry
3. Thli fim tleh zâwng...in chan chin lâwm *awm* a paang darh

| s :- :- | r :- :r | m :- :- | : :t, | d, :- :d | t, :l, :s, | s, :- :- |
Wave of the sea...... the ti dings *bear* a far......
tui fin riat fâwn .... in chan chin *thu* a thlen'...

| - : :r | s :- :- | l :- :- | t :- :- | - : :t | t :- :t | de' :fe' :de' | t :- :-
... The night is...... gone...... Be hold in *all* its glo...
... Zân a ral...... ta......... en teh, a *ro* pui na ...

| t, : :t, | s :- :- | l :- :- | l :- :- | s :r' :- d' | t :- :t | r :t :- .l |
ry all broad and bright ri ses th'E ter nal *Mor* ning
n u cha tuan vàr paih ar si mawi chu a *eng* chhuak

s :- :- | - : : |
Star......
ta........

Chawngchhingpuia.

A hmasha ber in Thunawn a ṭan hma shak tur a ni; tin, ṭah tirhin a thunawn a "Live for ever more" tih khi vawi 3 tih tur, tin chang 1na te, 2na te shak hmu a vawi khat chauh shak tur, tin, chang 3 a shak hmu a vawi thum. Tin, Itanic a ziak khi "Slar" a ni.

Kailuia.

INDONA A MIZO TLANGVAL THAWK VE TE CHANCHIN

Ka ṭhian te u,

Hie indona a kan lokal hi chu vàn nei êm êm in ka lo in hria a, kan pi kan pu leh kan nu leh kan pa te hmùh ngai loh thil tengkim kan lo hmuh

avângin, ni hlawh leh van nei hi ka lo in ti êm êm mai a ni.

Tuifinriat te chu vawi hnih vawi thum kan kala, Tuifinriat te, a zau lam hriat phâk loh leh, a thûk lam hriat phâk loh a te chuan Meilawng ropui tak tak a te kan kalin leh, hmânlai a mi Israel mi te Mosia'n a hruai na, Tuipui shen te, Aigupta te leh Sinai tlâng te kan lo hmu avâng te hian in van nei hi ka lo in ti êm êm mai a ni. Chu chang pawh ni lovin tangka tam tak tak shên' a hmuh thei lo mi ram te pawisa pakhat mah shêng lova, ka hmu thei te hi, a van nei thlâk êm êm hian ka lo in hria a ni. Chûng chang pawh ni lovin, heti anga Indona ropui te hi an dang a'n te a awm mang lova. Hêng te a kan lo ten leh kan lo hmu hi Pathian zara chuan van nei êm êm ni in ka lo in hria a ni. Chumi chunga chuan Sawrkâr in, thawmhnaw te leh silfên te chu ṭha tak tak min pe si a, ei tur lah chu ṭha tak tak min pe si a. A vân nei thlak êm êm in ka hria a.

Indona thuamhnaw a ropui zia te keimahni mit ngei in kan lo hmu ta a ni a, he kan hmuh'ang hi kan nu kan pa'te pawh in an hmu lo tih ka lo hriat in, Pathian zara chuan van nei ka in ti êm êm mai a ni. Chuvângin he indona ropui leh thil awmzia zawng zawng hi ka ṭhian te'n in hmu ve atân ka duh êm êm mai a ni.

Tûnlai a kan awm na ram chu Mesopotamia Babulon Persia ram a ni a. He ram hi France ram ang deuh a ni, a vawt êm êm mai. Tin, he ram hi a vawh avângin thuamhnaw te chu thil lum hlir min pe a; tin, puan lum lah chu India rama mi ang a ni lova, ṭha êm êm mai shin ui awm khawp a ṭha hi a ni a, heti

ang thawmhnaw hi keini mi rethei chuan, e.g lai mah hian kan hmu lo a ni, chuvângin nihlawh thlâk êm êm in ka lo in hria a ni. Tin, thil ei theih chu, Pathian ni kar khat a hian, bâwng hnute siam thlum bâwm khat leh Sikret bâwm li kan hmu a ni. Tin, ni li dan a hian berâm lian sha kan hmu bawk a, chawhmeh dang Sâp bâl leh an hnahte chu nitin kan hmu a ni. Lim taka kan Mizo ram kan lo thlen'leh theihna turin, mi' ṭawngṭhak ula, kan duh ber a ni. Damtakin,

In ṭhian Pakêla, Indona a kal.

TIHH DAN MAK.

Dokhama Tualte lal fapa a hming Saitawna chu, an khuate nula pakhat Tialkungi a ngai a, Reilote a china Tialkungi hi engmah a natna hriat lovin a thi ta mai a, a thih ni chhiar in, a nili ni a Saitawna chu a thi ve leh ta a, a ni pawh hi a nula ang bawk chuan a natna hriat mang lo in bawk a ni. He thu hi a mak hlê tih theih a ni. Saitawna thlai chhiah nân sial 7, vawk 26, ui 3 leh kêi 11, a vai in ran ke pali nei 47 a ni.

III. UNCLE TOM'S CABIN: PU THAWMA LEH A IN CHANCHIN.

A tûka chuan Elizi chuan naupang chu a tlan bo ta a, chutah chuan lâwmna nashatak hi an tâwk ta a. Pi Shelby chu a lâwm êm êm mai a, "Aw, Pathian, lâwm thu nashatakin ka hrilh a che, Elizi hian kawng ṭhatak a hmuh ka beishei e, misual hnêna hralh tawh nimahshe-langin han ngaihtuah ngaihna pawh ka hre tawh love," a ti a. Pu Shelby chu a thin-ura, "Naupang hralh chu ka duh lo tih Haleya pawh in a hria e, chuvângin hian mi' dem ang," a ti a. Tin, mi pakhat ngâwi reng a lo awm ve chu Pi Shelby a ni a. Chutia

a vêla lâwmna nashatak a awm tih a hriatin zanriah a shiam ta a. Chumi ina naupang hâng awm zawng zawng te chuan Haleya lokal chu hmuh châkin an lo nghâk a, a thinur zia te an hmu duh a. Ani chu nashatakin a lo thinura. naupângtê te chuan an lo nui vak vak a.

A tâwp a chuan Haley chu chutifakau chuan a lo thinur ta a, Pu Sheibya chuan mi pahnih ṭanpui tu a tân a pe ta a, Elizi zawn' nân a ṭanpuitu turin. Nimahshe a hêng mi pahnih te hi Sama leh Andya an ni a, Pi Shelby erawh chuan Elizi man chu a duh lova, a theih patâwpin an man na tur hun chu a khawh bo sak a. An sakawr te leh Haleya sakawr chu an pheh a, an tih ṭhaih a, an ûm ta a,- in vêla te ramñung an ang mai a an tlân hma loh chuan. Englâi pawh in chu sakawr chu man sha ang mai in a lang a. chu ve'eh chuan Sama chuan tlân chungin a lukhum a phawk a, "Tûna le, man tawh rawh u khai!" ti in a âu vak a. Chuvâng chuan sakawr te a hma aiin an tlân chak leh zual sauhva. Haleya chu a hmêi a chuan thinur hmêl hian a la lang fova, aw ri hlau-awm takin a awm a. A tâwp a dâr shawm leh dâr hnih vêl lai a chuan, Sama chu Haleya sakawr chunga chuangin a lokal a, chapo takin a âuva. "Tûna erawh chuan a tlai lutuk a ni thei e, chawfâk hma hian chuan in. Chu lo rêng a pawh sakawr hi an hah lutuk tawh âwm a, chawlh pawh an duh tawh ang a, an tlân an tlân vêl shi a," a ti a. A tâwp a chuan sama chuan kawng ṭha lo lam a a kal pui hlawm a; chutichuan kawng an bo ta a, ni tlâk dâwn dâwn hian khua chu an thleng ta chauhva, chutah chuan Haleya chuan Elizi hmuh a la beisha fo-va.

Tin, Elizi chuan, Pu Thawma in chu a kal shan-in, amah chauhvin khawhartakin leh-lungngai tak chuan a chhuak ta a, a thiante zawng zawng kal shan-in, a hnung lama an la lokal ang tih chu a hre reng bawk a. A tâwp a chuan Harrya chuan a hlau ta a, a muhîl ta thuai a, "Ka nu, kaih-thawh chu ka ngai lovang chu maw?" a ti a. "Ngai love a ! i duh chuan mu hîl rawh," a ti a. "Amaherawhchu e, ka nu, muhîl mah ilangin, chu misual mi' hruai chu phal shuh ang che aw?" a ti a. "Phal shuh e a ! ka phal lo tawp ta vê'ng che," a ti a. Harrya chuan, a khûp rin chhan-in a muhîl ta a. Elizi chu a kal ta zêl a, zân a pawh châwl chuang hlek lavin a kal a kal ta a. Tin, ni lo chhuah chuan hla deuh hi a kai tawh a, chaw fâk hun lai chuan, chaw chhûn tur chu le-in thlam a a kal a, a tâwp a chuan khua a lo thim dâwn dâwn tawh a; chutichuan Ohiu lui kam a khaw pakhat a hian a th'eng a. Chu lui chu kân thei shen a chuan, a him thei tur hi a ni tawh a. Chu lui kama chuan in pakhat a hian a va thleng a, chu in a nite chu nun nêm amêl âwm tak hian an lang a, chumite chu zanriah chaw chhûm hian an lo tûl hlê a. Tin, a ni chuan, "Chu lui kân tur lawng chu tûna hian a awm ang em?" ti-in a zâwt a. Chumite chuan, "Awm teh shuh e a ! chûng a lawng te chu an chawlh lai tak a shin le, thil hlauh-awm tak te a awm avângin him taka kal hi in rin vak theih pawh a ni love," an ti a. Tin, Elizi chuan. he thu hi a lo hriat in a lungngai a, a ngui ta shawt mai a, a hrilhtu pawh chu amah avânain a lungngai ve ta hlê bawk a. Harrya lah chu, chuti tak chuan a hah tawh shi a, a au tan ta a. Hmeichhia chuan, "He pindan a hian rawn hruai

rawh u khai," a ti a. Chu pindan kawngka chu an hawng a. Elizi chuan a naupang chân tawh tak mai chu khum a chuan a mit tir ta a, a muhil ta thuai a. Nimahshela ama tân chuan chawlhna rêng a la ni chuang ta lo mai a, tukverh a chuan a ding a, lui lama thil hlauh-awm te avâng chuan a tân leh chu a lo ṭûl ta a. Chutia a la din' lai chuan ri chu a lo thleng ta phut a, a hnung lawk a chuan, Sama te, Andya te leh sakawr chung chṭang chu a thlir reng a. Elizi tân chuan chu hlauh-awm chu reilotê a lo ni ta a, a pindan chu lui lam hawi chuan kit khat hi 2-in hawng a, a nau chu thawk leh khata chuan a chuh thut a, lui lam a chuan a pên thla ta a. Haloya chuan a êng chu a hmu ta a, a man ta a, a sakawr chunga ta chu a zuang thla thuai a, Sama leh Andya a kova, an hnung lawka chuan an rawn zui avângin.

Chumi hlau-awm reilotê chhûn chuang a kê chuan lei hi a tawk thei lo ṭhelh a, a tûka chuan tuia a awm ta a. Tin, a hnunga chuan an lo kal zêl a. Tin, ringtak in a âuva, "Pak chhei kha" tiin lui chu a zuan' kan.ên ta a. Tin, Andya leh Sama te chu an âuva, mak titak in an kut an vawrh a; chutichuan vûr them lian pui pui hian an zuk delh ṭhin a, mahshela a zuang dâwr dâwr zêl a, vûr khâwn te pawh chu a lo leh leh ta lawk a. Chutia vûr khâwn te chu a nashat êm avângin a pheikhawk te chu a lo chhe ta a; a mawza te a lo thlêr a, eugma mai hi a hre ta lova. Ohio lui te pawh chu mumang a thil hmuh ang mai hian a lo hmu ta a; nimahshela mi pakhat hian a lo ṭanpui ta a. Chumi chuan, "I huai hlê mai, mi dang te pawh heti angin an awm," a ti a. Tin, ani chuan, "Mi' chhanhim lul rawh

khai! mi' thukru' hrâm rawh khai!" a ti a. Chumi chuan, "Eng a maw?" a ti a, chu hmeichhia chuan, "Ka nau, he naupang hi a hotupa-in a hralh tawh a, tûna hian a hotu thar chu a awm," ti-in lui kam dang a kawh hmuh a, "Aw, mi hum him rawh," ti-in naupang chu a au leh a. Chumi pakhat chuan, "Kal ta zêl langin, in var lian pui i hmu ang a, chutah chuan mi fing tak tak hlîr an awm a, an ṭanpui dâwn che zak nia," a ti a. Tin, Elizi chuan, "Ka lâwm e! ka lâwm e!! ti in a kal ta thuai thuai a, chumi chuan a ên thla reng a. Tin, chu lui kam a chuan, Haleya chu mak ti takin a ding reng a, Elizi a kal liam ve'eh chuan, a kîr leh ta a. Sama leh Andya chu thin ur tak hian a en ta a, : mahshe a Sama leh Andya chu an lâwm hlê a. Anni pahnih chuan, an biang a te mittui a luang chu an nuih suau mai a. Haleya chuan, "Na gai pawh ka ti nu ve ang che u maw le." a ti a. Anni chu an in an dawm a, an au vak a, an ûmphâk hma chu an seconng a an chuang ta a, Sama chuan, "Hotupa, dam takin," a ti a.

"Kan vêl a nula zah-awm tak tak te hi kan zah êm êm e." a ti a. "Pu Shelbya hian min duh tawh âwm shi lova," ti-în a sakawr nên chuan an tlân leh ta a. An hâwn' leh hma-in khua a lo thim ta a, Pu Shelbya chuan, anni chu a nghâk reng shi a. A hriat ang a hma chuan a sakawrte chu an tlân ta vak vak a. A nakin deuhva chuan, Pu Shelbya in, "Sama, lo chho te u, i hotuna chu a hriat duh kha, hrilh ang che," a ti a. Chutichuan, Sama chu a tlân chho ta thuai a Elizi in thih hlauh-awm tak chu a kân thei ta, tih chanchin mak tak mai chu a a han hrilh a, chu lui kam chu tai

khal tlân hlauh awm tak bi a ni a. (chu mi kân chu tirh a hlauh-awm hle a ni âwm e) Pu Shelbeya a nupui chuan chu chu mak an ti hle mai a, âwi pawh an âwi thei mang lova. Nimahshela Pi Shelbey chu a lawm êm êm mai a, Elizi in chu thil hlauh-awm chu a pumpelh theih tâk avângin. Tin, Pi Klawi hnêna chuan Sama hnêna zanriah chaw ṭha deuh bîk kha pe tur in a hrilh a. An mut dâwn te chuan chhûn lai a an thil hriat avâng chuan an lawm hle a.

(Awm zêl.)

Thenkhat tân chuan hemi thu-hma-hruai hi a beng lût zâwk hle in ka ring a; chuvângin a tawp lama chu "Thu-hma-hruai" chu ka la rawn zia' theih ka beishel hle a ni kan upa te ho hian an rem tih chuan.

Letlingtu,

Chawngchhingpuia, Aizawl.

HRIAT-TIR-NA.

Aizawl, Thakthing Vêng Kulikawn a Nisinga in chu a lei duh apiangin, min rawn dawn ula, kan zuar a ni. In chu rangva in ṭhatak dawrkai thei na a ni a, chu lo chu Di in pakhat, ar in (di a sliam) pakhat leh chawchhum in a tel bawk ang. Huan pawh a tel ang, huan a hian serthlum kung puitling ṭheih ṭheih 240 leh a tê deuh 50, a ṭiak 130 lai, Lakhui thei kung 50 kawlthei kung 30, Vai balhla kung 100 ser tak tak kung 9 Lạmkhuang (la-ui) kung 3, thing-fang-hma (nu-hnun) kung 12 leh panruang te leh theitê te leh sâp thei te pawh, hêng zawng zawng hi a awm a ni.

Hemi kan ziak zawng hi in leitu in a huap vek ang a, in man erawh chu a mi dawntu apiang nên kan la in rem ang. In ṭhian, P. Harrison (Harrisóna) Aijal.

PRINTED AT THE LOOK PRINTING PRESS, AIJAL.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 2 NA | FEBUARY 1917. | A man kum khat a chêng 1/- chauh ani.

Editor (Enkawltu :--Makthanga, Aijal.
Publisher (Chhuahtu :--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS-AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

LAL [illegible] SAP LEKHA THAWN.

Mizo 2,000 France Sâp rama râlmuang china hna thawk turin kan duh a. Hêng mite hian hemi rama Sâp hna thawk ho an hi an awh ang a, chûng Sâp ho chuan râi a.. kap theih nân.

Hêng mi e hian lawng chawlhna hmun a te, rêl kawng a te hna an thawk ang a, rêl kawng te râl muang china ka-kawngte an shiam ang. An hlawh tur chu, India rama an ia awm chhûngin thla khat a Rs. 15/- an rawsawt leh inthuam a lên a ni a. India an pe.n veleh thla khat a Rs 20/ an hlawh ang a, rawsawt leh in-thuamna a thlâwn-in an hmu ang. Chaw tha tak tak leh chawhmeh atân an duh tâwk an hmu ang, an inthuamna chu tha tak tak lum tak tak a ni ang.

India ram an pelh veleh mitinin an hlawh chhiar lovin lâwmman Rs. 20/ an hmu ang a, tin, an hna thawh chhûngin thla ruk dan zêl a lâwmman Rs. 20/- mitin in an hmu zêl bawk ang. Hna thawktute chu indo chhûng atân a ni ang a. tin, hliam palhte emaw ar. hna thawhna lama in-ti-sii te emaw chu PENSION (Pingsin) an pe ang. Tupawh an hna thawhna lama che sual pa li a thite chu, an chhûngten Rs. 300 an hmu anga. Mizo hna thawk hote chu, Sâp ho hemi ram a awm tawh, Mizo tawng thiam in an ho vanga. Hêng Mizo hna thawk tur te hian, tha tak tak in min ti ang, a tha tak takin min enkawl ang tih leh an Sâp hriat zâwng te ngei an kiang a an awm fovang tih an ring tlat tur a ni. Tûna kan Lalber Kumpinu rawngbâwl leh a thu awi tih entirna remchâng ber chu; Mizo fate an pe ta a, râl hlauh phâk shi lovin, ram zau tak chu

an hmu bawk ang a. He hun remchâng hi an pumpeih loh ka beishei e. Tupawh kal chu an kal chu an kal hlân-in an chhûngte'n kuli âwl an hmu ang a, an o chhuah leh hun a awmahni'n dam chhûng kuli âwl an hmu ang.

Hna thawktu 50 chunga Sardar pakhat an awm zêl anga, 100 chunga Jemadar pakhat ân awm zê bawk anga. Sardar leh Jemadar atân chuan Mizo lek a thiam deuhte leh lal fate an ni ţang. An hlawh zât tur erawhchu nakina ka la han ziak chhuak ang. Hna thawktute narân ai chuan an hlawh tam ang tih hriat sha a ni a.

Mi (âwm khauh) chak takte chauh lâk tur a ni ang a. Hêng thu hi in khuate hnêna ngun takin hrilh ang che u.

A ţhat zia leh a shâwt zia leh a hlauh-awm loh zia te hrilhfiah-in kawh hmuh vek rawh u.

A kal thei turte zawng zawng hming han ziak ula, February tarik 26 ni a Aizawl a ka hmuh hman turin han thawn ang che u. Tin, March Tarik 10 vêla hian in koh khâwm tur a ni anga; chutichuan tûna kalkawng hna thawkte. lui dung a hna thawkte, Bâng a sha' a hna thawkte ka hâwn' tir vek ang a, tupawh-in an kal hma-in an lo an vât zo thei vek ang.

Hemi thawktu pâwl (Labour Battalion) atân hian in khaw chhûng a mi chauh lak tur a ni chuang lova, kal thei tur an awm chuan, Mêlvêngte, Awmpuite, Thelrêt pute leh khawia mi pawh in la tur a ni ang a. Amaherawhchu mi tupawh a kal tur chu, a piau' chin kum 18 leh30 inkâr a mi a ni tur a ni.

Dated Aijal, The 7th February 1917.

Sd/ J. Hezlett
Mizo Ram Bawrsâp.

SAP RAM-A MIZO HNATHAWH TUR THU.

Tûna thla thar khân Sawrkâr Sâp Lal hnên ata keimahni Bawrsâp hnêna lekha a lo thleng a,-"Mizo hnathawktu 2,000 Sâp ram a hna thawk turin kan duh," a ti. Hmân a chuan, Mizo tam takin Sâr ram kal hi an châk hlê a, tûna zet chuan a lo remchâng ta hlauh mai! Mi chak, hna thawk thei thei apiang an kal thei a ni. Mi ṭhenkhatin a ngaihna an la hriat loh Indona lama kal ta tur tluk ai hian an in ngai a ni âwm e, nimahshela a ni hauh lo mai! France rama kal tur nimahshela kawng leh rêl kawng shiam tur, lawng dinnà hmun [dock) hna thaw' tur, lawng thiar chhuah leh thiar luh hi a ni ber mai ang.

Tûnlai in hna thawh thiam takte'n chutiang hna mai mai an thawk a. Sawrkârin chutiang mite chu Indona lama kal turin a duh a, chuvângin India ram aṭângin mi shing nga lai an hmun ai-awh turin an dil a ni e.

Zo ram Hmâr chan-in 1,500 tir thei shela, Chhim chan-in 500, an ti a. March emaw April a kal tur a ni âwm e. An kal bo hlân-in an chhûngte'n kuli an âwl ang, ṭin, anni ho chu, an lo hâwn' huna chuan, kum khua mai-in kuli an âwl ang. An va ham ṭha dâwn teh lul êm ve aw! Heihi Mizo châk zâwng ber pakhat a ni shi - - KULI AWL!!!

Tin, heti hian Sawrkârin hna thawktu ram dang a an kal pui hian ṭha takin an enkawl ṭhin. Ṭha takin enkawl shuh sh-la, anni tân chuan vânduaina nasha tak a ni bawk dâwn shi ang. Mizo tlangvâl Indona a kalte chu an hlawh chhiar tel hlek lo pawh-in puan ṭha takte, eitur ṭha takte an pe' bawk ṭhin tih kan hria'. Châng a kalte chu Mizo ram a lo awm ta te ai chuan, an chak zâwkin an dam zâwk bawk ang. Chutichuan hêng ho kal tur te hi, Sâp ram vâwt a dam thei zâwk turin an kal dâwn a ni a, France ram phei chu a hri-shel-in a nuam hlê shi a.

Thingremin a lo delh-in emaw, bâwngtuthlawh-in an lo in cheh palh-in emaw, lo thi kher ta shelangin, chumi fa e-maw, ro khâwmtu tur apiang chu englo pêk a ni ang. Tin, Sâp awmziate leh thil ropuite pawh an hmu ang a, an lo kîr

leh huna chuan, he Zo ram hi shiam ṭhat leh zual an duh bawk ang.

Anmahni enkawl turin Sâp pathum, Mizo ṭawng thiam hlir an awm ang a, chutiohuan hriat loh mi hnêna an kal lovang a, Mizo hmêl hriat hnêna an kal zâwk ang. Tin, Mizo lekha thiam an hnêna an kal ve bawk ang, chu chu a remchâng hlê ang. An duh tinrêng an hril thei ang a, hma chawk tu tân pawh an letling thei zêl ang.

Tûna zawng Mizovin Sawrkâr ṭanpui shela, Sawrkâr pawhanmahni an hrereng anga, an ṭhatna tur an ti zêl ang. Sipai a kal turin an dîl lo che u a, Indona hmun a damlo ṭanpui tur pawh a ni hek lo. Hmân a khân, ram lum a te thiangtlang mite an tir duh mang lova, tûna chuan Sâp ram nuam tak a ni zâwk e, chu ram a chuan khawsikte, hripuite, taihrite an nei ṭhin lo.

India ram atangin 50,000 lai an kal anga, Africa chhim lam aṭangin Kaffir chuti zât lai bawk an kal ve bawk ang a, sipai awm thei hnamte an kal lovang a, keini ho sipai a ṭang theilo hnam te'n kan Lal leh kan ram leh kan hnam kan ṭanpui thei. Mizo chakte u, lo chhuak rawh u khai !

Tin, China ranm aṭangin 45,000 an kal mêk. Zosâphluia.

LUS HEI 2,000 SAP RAM A KAL TUR ṬHU.

Hmâna ni khâṇ, Sawrkârin Luṣhei ram aṭangin Mizo 18 mi leh kum 30 inkâr ami 2,000 France ram a hna thawk pâwl (Labour-Battalion) zîng a tel ve atân an duh zia kan Bawrsâp hnên a an rawn hrilh a. Chutichuan kan Bawrsâp pawh-in "Kan ngaihtuah thei ang." a ti a. Amaherawhchu "Lunglei bialin 500 tum shela, Aizawl bialin 1.500 tum rawh she," a ti a. Tin, hêng thu leh a mite shawm chhuak tur leh an zuk thang chhûng a an chanchin tur, Sawrkâ in anmahni ho eitur leh silhfên a an duat tur leh hlawh pawh an hmuh hiâwk nashat tur zia shawi turin leh hrilhfiah leh zual turin Aizawl a Rashi leh Mizo pisa a Lekha ziak mite ṭheakhat a tir chhuak a.

He thu hi keini Mizo ho zîng a a lo than' leh

Hmun dang a a tuar' zia mite'n an lo ngaih zia chu a ni ang lo èm êm mai. Khaw ṭhenkhat a chuan châk tak hîr an ni tin, khaw ṭhenkhat a te chuan thi tur takin an ni ngai a. a mak hiê mai. Tûna hian ka han shawi tah ang a. m[illegible] a awi leh awi lo kan zînga kan in zât emaw, awi lo tute an tam zâwk emaw a ni thei e. Ch[illegible] [illegible] ṭakina damtakin a kal ta te ho an lo ti[illegible] chhoh leh hmna chuan, ka thu hî a dik nge dik o an a hria' anga, tûna he thu hi ngai lo le[illegible] e[illegible] [illegible] khân, an la hria'in a dik mang tak o an la ti ang.

Tûna Lunglei a leh Aizawl a Vai ho hi, hnam hrang leh ṭawng hrang leh dân hrang mi hîr pawh tam tak tih theih an awm a, anmahni'n thla khat a mi narân hian cheng 8 leh 15 in kâr hlawh chauh chauh vek an ni a; nimahsela an hmai hmai en-in hmeh-awm ti âwm turin an lang lo a ni. Khawia ṭang a lo kal nge an nih leh an in lam hlat zia chu keini tân chuan shawi ngam loh khawp a ni.

Keinî Mizo ho hi kan pi kan pu chen-in mahni buh fûn sa ak in thlawh-hma a chauh kan kal a, a châng changin zan 10 emaw, 15 emaw thlâm a lo thlovin kan va riak a. eng pawh chu thla thum-hu ngawtin kaû kan ngai; tin, sai kah Sawrkârin an khap hma khân, zan 30 riakin pasal ṭha te an va thang chuan, "KAWL-VA LEN' CHHAM," kan ti a, hu hîpin kan shawi. Hetiang hi keini hnam awm dân, a ṭhen a chuan, huai leh tlâwm ngaih kan chîn' zia leh thih kan hlauh lohna hmun tam tak kan nei ze shi; chuṭichuan keini tûnlai ṭhangthar ho hian chûng thu chu mahni theih pa tâwp ṭheuhvin bân' leh chîn' loh i tum ang khai, heh pet ṭheuhvin ṭang ila, kan tân a ṭha êm êm ang. Kan dân

ṭhalo, dawiña leh chhel lohna leh ram dai kan ngam lohna hi i kal shan ang u. Thihna thu mawlh hi kan rilrûk a ni a, chhutiangin thil kan tih dâwn apiangin kan rilru a lo chêng shela, chaw pawh kan ei thei lo-vang.

Keini Mizo ho hi kumkhua in Murakek tirh ata lei-do nei pângai kan ni. Tûna he thu a dawi leh ka: tum lo fa chu puanfên fêng a i tir ang u. Mizo tlangvâl kan tenna kan Sawrkâr te i hriat-tir ve ang. Khâr, tu-pawh-in kan laite, kan upate kan khua leh kan tui ṭheuh an ni shi a, chu chu chhan an ngai lovem ni?

Zu . o Khat:- Mizo tlangvâlin zu ho khat avangin mahni nunna kan paih duh. Keini zu kan chak rêng a ni o Kan lai leh kan puipa te'n, nula leh tlangvâl zing a kan fel zia leh kan huai zia mi zawng zawng hre a puanna chhinchhiahna an hmang a, Sawrkârin chawhchhuan, zu novin a ti ve lova. tangka pui leh hlawh ṭha tak leh kumkhaw kuli âwlna chu fel-na leh huai shenna chhinchhiah nân a hmang a ni. Ngaihtuah la 'a in lâk hmeih zia leh a hlut zia chu thih ngamna khawp a ni lovem ni? Hemi 2,000 te hi râl ram a thih hlauhna hmuna awm tur pawh an ni shi o Meiṭawng a thil leh rêl a thil thiar chhuah leh thiar luh leh a chhâng a kalkawngte shiam, an hna thawh ber a ni ang a. an awmna tur ram lah chu a hri shêl zia, kan Mizo ram ai hian a nuam zâwk êm êm ang. Tûn a hian zêl din a thu ngawt in kan in shawi râp a, chu chu awi tur a ni lo. Sawrkârin an mite thih an hlauh zia leh silhfên a leh ei tur a an duat theih zia kan hre ṭheuh shi. Chuvângin tha na lo tawpin i tei ang. Pûma zai-in heti ang hian a ti:——

(1) "LALBER KING GEORGE a'n a tir em-ni ?
Thingpui ker kuak tuah rem chhûng a a zâl e,
Ka dî râl tawn tua a lo ni e".
(2) Kan do tui ang nem thei lo a pawi ber mai,
Buangkhaw nau fa an ngên e Sâp pui vâl in,
German râl tâwn tur a lo ni e".

Hna phuan thiam in neti anga an ti mai mai te hi rilru zâm nân hmang kan tam mai, chu chu a diklo êm a ni. Englai mah-in hna thawk mite'n râl ram a râl an hnaih lo. Sipaite leh an hotute erawh chuan an hnain tih kan hria.

A NAWM TUR ZIA:- I emi chanoain bu a Bawrsap leh Zosâpin an shawi ang hi a ni. Hlawh chu chêng 20/- thla tin an hmu ang a, thla ruk zêl a chêng 20/ lâwm man an hmu zêl ang a. ei tur chu chawhmeh nên a fam kim-in (Ratio.) RAWSAWT an tih hi an hmu ang a, silh-fên chu ium tak tak hlir sin chhe hman lo loh ha chhe hman lovin a thar in an thlâk shak leh zêl ang. Sa pawh râwp hman lo tawpin ei tur an hmu ang. Dam taka an lo hâwn leh hma hausa tak nih leh kumkhaw KULI AWL hma chhuan-in an lo hâwng ang. Abor ram a kal ho kha, an lo hâwn-in engtin nge an awm? Nu-pui hmêl tha tak tak an lei a, duh thingin an lei a. tumah a deh deh ngam lovin engthâwl in an awm a ni law m ni !!!

Hnamchawm dai-kil-kâr a mi in nge nun'khawnawm na kan hmuh ngai. Buh bâl kan nei lo phei chuan mi-hringa chhiar tlâk kan ni lo. Kum khua bian kuli mi kan ni reng shi, Vai buh pûk ba tam phei chuan, in hlawhfâk na tha ber a lo chhuak ti in kal châkin phe ruai ila a dik a lâwm.

Mi shawi râp leh zêldina thu mai mai awi shuh.

Sawrkâr hi Pathian hmuh theih a an ni, tih tur a ni an tih chuan kan ti tur a ni shi a, chuvângin hreh lo tawpin he ka thu shawi hi awi ula, mahni ṭheuhvin kan tlâwn ngaihna en tir in i tum ang. Thih ka hlau ti hi, kan piau thei chuan thi thei kan ni a, khawia pawh awm ila mi 2,000 zînga chuan tamtak kan thi ang. Mi 2,000 zînga thih te chu i hreh em ni? Mizo huaishen chi leh mi lu la ṭhang in eng atân nge râi muanga hnathawh mai mai a siai mu leh laipui mu hlauh-awm loh na hmun a awm kan hlauh ang. Makthanga.

INDONA.

Ka ṭaian te u, kan sipaite rin'-awm zia ka han ziak ve a, khawngaih takin lo chhiar ve ang che u. Kum 1915 March thla a hian tuifinriat a kan kal a; tin, Suez Canal an tih lawng chawlna hmun lian tak a kan thleng a, chuta ṭang chuan Ismelia an tih a chuan thla khat kan awm a, chuta ṭang chuan Cantra a thla 7 lai kan awm leh a. Sin, kan awmna hlui Suez Canal a bawk kâi kan kal leh ta a; nimahsheia Indona a fihlîm chauh a nih avângin mihring tamtak kan la hmu lova. Tin, 1916 March thla a hian Elset an tih a a chuan kan awm ta a, chu hmun a chuan thla thum chhûngin Rêl an shiam zota mai a a, hmun tam tak a Rêi a kal tlang thei ta mai a. Tin, in-kah huna bihrûk nân lei te hi an lai a. Tin, 10 th July 1916 hemi ni hian German thlawh theihna in halpuah thiâk turin a lo kal a, chutih lai chuan kei chu zang thal hian ka lo mu a, ka hmuh veleh chuan kan thlawh theihna a ni lo tih ka hria' a, chuveleh ka au vak a, ka ru zawh vele i chuan, hâl puah an rawn thlâk a, a ri ta dur dur mai a; mahshe mihring kan thi ngai lo. Sakawr leh sanghawngsei an thi ṭhin. Tin, a lokal vawi hnih

na a chuan laipui in an lo kâp a, van lam hian en chuan laipui khu hi a darh nuai mai a; ka zawng an kâp fuh ove; nimahsela an lokal leh ngam ta lo.

Tin, chumi hmun aţang chuan tarik 11 July 1916 a hian kan awmna hmui Cantra a chuan kan kal leh ta a. Kan awm lai a ramhmuai te chu tûn a chuan Bombay rê. ... awmh hmun ... ropui zâwkin an lo shiam ta mai a. a ropui zia leh mihring tam zia mai chu a mak êm êm mai a ni: mêl 150 a tluanin mi ... khat vek mai a ni. Tin, thawhtheihna in 5 lai a awm bawk a, chuta chuan France tihlawhtheih a hair at awm a ni, an thiam êm êm mai.

Tin, chumi hmun chu kan han thlen chuan Australia sipai te an lo awm a, tlâwm an ngai êm êm mai a, kan bungrua te chu mi o thiar pui thuai thuai mai a. "Thih hi ka peih reng mai a ni," an ti ţheuh mai a, an lawm awm êm êm mai a ni.

Tin, chanchin lekha a sipai heti zât hi an bo an tih te hi keini zawngin kan awi ngai lo a ni. Indona pawh hmuh phâk a kan ruat hek lo. Laipui mu lian pui pui hi kan ngah khawp mai a, mihring han tih rual a hian ka ruat tawh lo, keimahni lamte an man ka hie ngai hek lo, anmahni ho chauh hi kan khalh duah duah mai ţhin a ni.

Tin, eitur te hi chu a awm rei mai mai a, Hapta khat a Sikret bawm 4 Kel sa Sêr khat, Bâwng hnutê ţin 2 kan hmu zêl a ni. Chutiangin eitur kawng a chuan a nuam êm êm mai a ni, ţhiaute u, hetianga thil ropui hi in hmuh ve a ka duh êm a, in kal ve nân ka ît ngawt mai. Dam takin awm ula, In ţhian

Vêla,

LEI THU.

Thil ţhalo nuna hnâr pathum te chu:—— o uak tui leh lei a ni ti tih a hriat a. Lei hi lo neih.... tân ea kawl leh ngaishak ngai ber a ni. Boruak tha · te leh ruah tui te a hmu 'mai theia, khawia pawh ar. a mna apianga an in ang fo. Lei êrawh chu a dang a ....gin thil ţo nun' nân a hmant'âk loh thuai pawh a ... thei.

LEI SHIAM THAT DAN:—— Lei zawng zawng te hi lung chang leh sawm nawi a shiam a ni, vek thaw a, khawvê a hian chutiangin eng lo hi a lo hek hret hret reng a ni. lei chu rua iin a kal pui a, luikawr ruam a emaw, lui kam zâwl a emaw, dîl a te emaw. tuitinriat mawng a te emaw a tâwp a a dah ţhin. Tuiti riat in hmun tamtaka khawmual a lo chhuh shak ţhin Yorkshire leh Essex tu'pui kam te chu kum tinin ţâ gphelin emaw a ti hek zêl. Luipui te'n apmahni kuam te an shiam chawp a; tin, zawi zawi in an ti zau in an ti thûk deuh deuh ţhin. an mawng te zau tak a an siam thlengi.. i êng luikawr kam tuak-ruam a te hian hmân lain a lui shan' zia vaukam a lei in chhawr-dawh a te hian a lang. Tlâng rama chuau vûr a lo awm khawm a ama rihna in a lo in ti sak a, tuikhal'a a lo chang ţhin. Fêng vûr te hi phai lamâ a tawlh thla a. Lung pui filawr te a lo ti keh in lungpui te kawr a a shiam a. Vûrin thil nawi te a ti shawm a, vûr chu a lo tui in ram zâwl lama te a lo luang ral a, a hnuai lama lui phai, amah vûr pawh chu a zuk tui naţhina kl ân a kal puia diak dip zawk te vûr tawlh hnuaia mi chu vûr tawl chuan a lên bova, ram ala deuh thlengin emaw, tuitinriat thleng hial in emaw.

BORUAK HNATHAWH:—— Boruak hi thlai tan a

ţangkai tur a ei siam ta a ni: Oxygen leh Carbonic acid bo-uak tui khanin a pai in an zual ber, insak na lungte hi i chhuan chhuah chuan a tir a lung kil te a hriam in a pang te a mâm leh rual in i hmu ang· Amah erawh chu kam noi lo e a china lung kil hriamte chu a lo mâm in a pang te chu a lo chik nik nek ang a; tin, a chângin lung phulhlipte chutiang tak chuanin lungpui changber, Granite leh Basalt lung meuh pawh bo·uak hna thawh avângin a lo keh shawm ţain. Thir emaw, kahpathir emaw, "chemte" ti i·a, bo-uak a hmutchhiah ta mai ilangin, tui êkin a lo bawh ang. Hemi tui êk hi thir oxcide a ni. Po uak oxigen in chem chu a lo bawh a, tin, hemi englo phut shen nghet lo takin a lo shiam a, chu chu eng'ovin sham takin a khuih›fai thei a; tin, heti hian lo awm tir reng ilangin chem chu a pum in a lo ei zo ang à, thir tui êk shen a lo ni mai ang; chinai tlang rawh h im bo-uak a lo dah ilangin, a-mahin tui a hîp hmasha ber ang a; tin, tin chutah carbonic acid a hîp leh ang a, carbonate chinai phut emaw tlak vâr emaw a lo ni mai ang. Oxygen leh Carbonic acid hian in chutiang chuanin thil tamtak chung a hian a ti a, a hnâwn'-in a ni zual bîk.

ANTHUR HRUI SHIAM DAN-

Mizo hian lo kan neih apiangin Anthûr kan chîng ţhin a; amah-erawh chu a hnah mai lo chu enga mah kan chhawr lo. Tin, vai ramate chuan anthûr hna te a tlâk kawlh zawh hmain an sât khawma(shah hnu chuan ni 2 emaw ni3 emaw pawh awmsela' apawi lo)ui pum tia te,uipum aia lian zawk te pawh in au têl ķhâwma luia emaw,dîla emaw anchiaha, apil thei natur in Lungin an delh beta; chutichuan ni 10 dau zêla emaw an ena apil

chhia chu tui in a cuiah ṭawih kim veleh an hîka, tuia an ṣufâi a hrui chu kêl hmul ang mai a dip nêm tak a lo ni a, a hmau a nawm zia mai chu, hrui kêu a herh a te leh thil daug a hman' a tan.

Anthur te hi lova kan ching reng reng bawk shia, chu ti chuan a hruai te hman-na châng lo hria i ang in, harsatak in hruikhaû hih tur ram hnuai a kan zawng tawh lo vang a, hrui-kan ngah thei zawk ṭheuh bawk ang.

Dohleia, Sailo.

PU THAWMA CHANCHIN.

ELIZI'N A HUM THU.

'Nula pakhat leu tlangvâi chu hlim takin ziakna pindan a chu in an in be dûn a, chu pindan chu Elizi luhna pindan chu a ni a. Vawi leh khat a hian an pû-tar chu kawngka 'a hian a lo dâk a, an hnêna, "Nulate u, chaw chhumna in a in lo kal dâwn-ang em?" a ti a. Nula chu a kal ta 'a, a kal veleh chuan, a pasal a ko va, "Reilote ani lo kal ve ka duh e," a ti a, a pasal pawh chu a thova, chaw chhumna in a chuan a kal ve ta a. Tin, Elizî chu ṭhutthlêng pahnih kâr a a ṭhu' a, a ke chu a pâ a, thisheu chu a chhuak a; chutichuan a ṭau hlê h.ê mai hi a ni a. Chu in hotupa chu a lo-kal a, a thâwk a la a, ngawi reng hian a awm reng a. A nupui leh a chaw ei shiamtu chu lo kal pein sha hian an awm eng tawh a, an upa erawh chu Harry chawi-in, a ke te a vaw' avângin phoikhawk lah mawza bun tir-in ṭûl hlê bawk a. Chu nula chuan, "Thil shiam rethei," a ti a, chu veleh chuan Elizi chu a lo meng ta a, a hmai chu en pawh 'hlauh.awm khawp hial hian a lo awm mai shi a. Tin, Elizi chu a zuang tho lawk a, "Aw! ka Harry, an man tawh che'in?" a ti a. Chutia aw a hriat veleh chuan, putar khûp a u ma chu

a lo zuang tho ta thua. a, a pang leh lama chuan a han bei rawk a. Ani chuan in, "Aw! heta hi! heta hi!!" ti in a fâwp ta ngawr ngawr mai a. Elizi chuan, "Ka pi!" a ti a, a awmna in nu lam a hawi reng a, "Min humhim rawh," a ti a. Tin, chu nu chuan, "Heta zawng tuman an ti-na lovang che, hlâu ma ta che, i him ang." a ti a. Tin, Elizi chuan, "Pathian-in mal a sâwm shak ang che u," a ti a, a hmêl chu lungngaih avângin a dur khup mai a, chutih chhûng zawng chuan Harrya chu amah thlamuan' turin kal a tum a. Tin. chu nu chuan, "Heta kan awm chhûngin i hlauh a ngai love, ţhiante vek kan ni a lâwm, khawi a ţang in nge i lo kal, mi' hrilh rawh?" a ti a. Tin, Elizi chuan, "Lui râl dang aţangin lokal ka ni," a ti a. Mi ţha chuan, mak ti êm êm hian, "Eng tikange"? a ti a. Zân in a hian a ni," a ti a, chumi chuan, "Engtinnge i lokal?" a ti a, "Tui khal chu chu ka kân a ni," a ti a. "Lui chu i kân a ni maw?" ti-in a zâwt a, Elizi chuan, muang takin, "Aw, lui chu ka kân a ni a; chutichuan Pathian in, min ţanpui avângin chu lui hlauhawm tak chu ka kân thei a ni, ka hnung lam a hian min rawn ûm zêl a, min ûm phâk lek lek pawh-in min la man hma-in heti ang hian ka lo thleng thei ta a ni, kawng dang rêng awm shi lovin," a ti a. An rawng bâwltu pakhat hian, aw thûm deuh tak hian, "Aw! chu lui chu a luang kawi ngiai nguai mai a shin, a hleuh apiangte pawh an tla' hlum ţhin," a ti a. Elizi chuan, "Kei pawh chutiang chu a a ni tih ka hria' e; mahshela ka lo kân thei ta mai mai a, thih loh lah hi engmah mai hi hma bâk awm tawh-in ka hre lova; Pathian mi' ţanpuina a vâng - chauhvin heti ang hian him leh in

hmu t!âng thei-in ka lo chhuak thei a ni, chutiang chuan ni shuhshe)a chuanin ka thih tur zia chu hriat tha a ka ngai a ni," a ti a.

Chu mi tha chuan, Bawi i ni em ni? a ti a. a "Aw, ka pu," a ti a. I hotu te nupa i chunga an tha lo deuh em ni? a ti a, a zâwt a. "Tha lo shuh e! a tumah mah tha lo an awm lo!" a ti a.

"A nih loh leh eng a tinge i in chu i rawn kalshan, shi, eng a tinge i tlân bo, enga tinge chutiang hlauh-awm zinga chuan i lokal le?" a ti a. Elizi chuan ka nau hi mi hral shak leh mi lâk bo shak daih ni an tum a, kan hmuh leh tawh tawp loh na tur rama hian kal pui an tum a; chu chu ka plial loh avângin ka t ân bo pui a, a thim a êng thlu lovin, anni chuan min rawn ûm pawhin mi ûmpha' thei lawk lova, chutichuan ka zuang vak vak a, lui chu ka kai thei ta a. Lui chu ka kân dân te pawh eng ang nge a nih engmah ka hre lo; mi pakhat erawh chuan lui kama mi tanpui hi ka hria a," a ti a. Chu chhuchin ngaithla tute zawng zawng chu an mittui a tla ta nguah nguah mai hlawm a. Nula hian, "Khawi a nge kal i tum, mi rethei? a ti a. "Kanada rama, chu chauh chu ka ram hriat chhun a ni shi a, ram dang hriat nei hek lo i!" a ti a. Chu nu chuan lungngâi tak hian, "A ni tak e, a hla hle mai a ni; mahshe kan tanpui hrâm ang chia, i kal thei ang chu" an ti a. Elizi chuan chuta kal a tum a an tanpui dâwn tih a hriatin a châk leh zual a. British in bawî neih hi an duh loh zâwng a lo ni bawk shi a. Jawrj (George) pawh hi kal a tum bawk a ni a. A mi tha pakhat khânin a nupui hnêna "He ti hian a him thei in ka ring love, chu ram hla taka chuan mi tha then

khat an awm ka hria. an lo ṭanpui ang che ka hria e," a ti a. Chutianga hei mi ngaihei hian tawlailin a hmuh shak ta a eng lai pawh a kal peih sha reng mai hi a ni a; chutichuan tawn âiîr a chuan, an chuang a, Elizi leh a fa a kal pui ta zêl a, an kal tumna ram a in engemaw tê tak tê a hnan an va thleng a. An kal chhuah dáwn lai a ṭanpuitute nûpâ chuan, tangka eng emaw zat lai hi an mi ṭna hrilh te mêna chuan an pe' a, Elizi an lo chhawmnaáwn na turin.

VI. PU THAWMA'N A THLAH THU. Chumi hnu-a chuan, Pa Thawma in a chuan Elizi tân a thin lung gai thlâk tak pakhat a la awm ta ci eava. Pa Thawma hruai bo tur a aieya a kai ni ena a ni a. Pi Kloi chu zîng takin a lo thova; tin, Thawma thawmhnawte chu a shu fai a, a fûn chil a, ṭha takin a dah ta a. Tin chumi zawh a chuan tûkṭhuan chaw a chhûm a, a pasal duh tak tân chuan tûkṭhuan hnuhnûng ber pawh a chhûm tur hi a ni rêng a. Nakin a chuan a ṭahna avâng chuan a mit chu a lo shen ta deuh deuh mai a, a hmai a te chuan a mittui a tla ta nguah nguah mai a. Thawma chuan, lungi gai takin; "Hun hnuhnûngber a ni," a ti a; mahshe Pi Kloi chuan, a chhâng thei tawh lova; chutichuan a thu chawt a, lungâi-in a ngîk vak a, a kimki ta tlat mai a. "Kan tuar tur a ni âwm e; nimahshela Lalpa, Entinnge ka tih theih ang? Thil tin-rêng hria' ilang i chênna te, nên emaw, i awmnâ lam hawi dân turte emaw tal pawh hria ila, hêng ka pite hian 'Kum khat emaw, kum hnih emaw lai a te chuan, kan la lei lêt leh thung tur che,' an ti a; mahshela Aw Lalpa, Chhim lama kal chu tumah mai lo kîr an awm tawh shi lova". Tin, Thawma chuan, "Pathian chu heta a awm ang bawkin chutah pawh a awm a lâwm," a ti a.

(*Awmzel.*) Chawngchhingpuia.

MIZO LEH VAI CHANCHINBU

BU 3 NA | MARCH 1917. | A man kum khat chiêng 1/- chauh ani.

Editor (Enkawltu):--Makthanga, Aijal.
Publisher (Chhuahtu :--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

KRISTIAN SAKHAW THANTZIA.

FAVANG LAI A HMAR LAM CHAN A KOHRAN HO TEN IN-KHAWMPUI LAI A ZOSAPHLUIA'N KRISTIAN SAKHUA A TAK ZIA LAIH A THAN SAWT ZIA THU, A HRILFIAH THU. Isua Thawh ehna a 'china Pathian thu lo chhuah zia hi a zâu êm êm ani. Chutichuan kan hriat angin Tirkohte thiltih a khâu a lang bawka shawi lo ila Pathian thu a-vâng in khawvêl hi a lo danglam nasha êm êma. Kau hriat angin Antiokeia an milem biak te Diani te pawh kha Pathian thu a vâng in a lo bâng ta a Rome Sawrkâr hnuâi a hian ropui tak in hna a thawka Europe (Sapram) lama pawh Kohran ho lian pui alo chhuak bawka. Titi a kan hriat angin Isua zuitute leh mi dangte chuan, heti hian an lo tlawh a Andria'n Khaw chhak lama a tlawh a, 'Thawma'n India ram a thlenga, Marka'n Alex-andria khua a Jakoba'n Spain ram a thleng, Lazara'n France ram. Tin, Paula te leh Josefa, Arimathaia mi te khân England ram an thlengin an ring.

Kum za bi hmasha a khân (chu chu A. D. 100) Rome Sawrkâr hnuai a Pathian Thu nasha takin a thleng a. Thliarkâr pakhat MALTA Bawrsâp chuan Isua a ring a, Kupra thliarkâr Korêltu lalber in Isua a ring bawk a, Rome Palai pawhin. Chu lo pawh Korinth khua a Tangka Vawngtu pawh in Isua a ring bawk tih kan hria. Mi lian fê fê in an ring tih hre mah ila, mi-chhe ring an tam zâwk êm êm a.

Kum za bi hmasha a khân, Kaisara (Rome lal ber) hovin nasha takin an ti duhdah a. Rome Sawrkârin ro-rêl dân tha khawvêl a an chin' chhuah tawh avângin hetiangin tihduhdahna lo thleng mahshela a mai mai in an ti lo; an suah-shual leh an huat thlalâk vângin an

ti duhdah lo. An Lalberte Pathian angin chibai an bûkin an be tur a ni, chumi duhlo apiang an hrem ṭhin a, an chawi tir ṭhin a. Pathian ṭhu an awi ngawt avângin an ti duhdah a ni lova. Lâisâp in a zâwt vêl a, "Eng thu nge, Eng thil nge in tih?" a ti a. "Dân ṭha kan zui a ni," an ti a. An dân ṭha apiangte an thil. tih fel dân leh Pathian thu awi kawng nâu ṭna zawng zawng an en tirin an hrilh hnu a chuan, "That zawng a ṭha hlê, a sualna ka hre kher lo; mahsheia kan dân a kalh avângin Lalber ka thien' aug," a ti a. Chûng tih duhna zing a pawh chuan, Isua laichîmte pawh an tel âwm e. Laberin mi' lal khalh ang, tih pawh a hlau rinru a ni thei e; tin, chumi kum za bi chuan DOMITIA in Pathian thu âwite nasha takin a ti buhdah a: mahshe Kum 100—300 chhûngin Pathian thu a lo pung nasha hlê mai a, Mesopotamia lal pakhat Abzarha chuan, Isua a ring a' Edesa khua a chuan Kohrauho ṭhahnem fê an awm a ni an ti. Tûna maktaduai ai in an tam tawh ang.

Tin, lal ṭhen khat chuan,Kristian te an ṭan ṭhin a, ṭhen khat pael chuan, Pathian lehkha bu te hi an vawng ṭhin a, mahshela lal Pathian thu awi lo an lo chhuah leh veleh hian an hâl leh mai ṭhin a. Lal pakhat Nerova chuan, nasha tak in a lo ti duh dair bawk a, tin kum 209 a chuan, Markus Orelia chuan mi in' "Pathian thu awi in ka thi peih", an tih hian an luh lul a vang ngawt ni in an ring ṭhin a, Tin hri te' thil rapthlak te lo thleng kher she la; Kristiante an mawhchhiat zêl ṭhin. "In Pathian thu awi avângin, heti-an in kan tuar a," ti-in an vau nek ṭhin a. Tin, China ram a pawh chutiang bawkin an ti. Tuihrite leh

bawrshâwmna lo thleng shela, "In Vai dân ṭhalo bâwlhlawh a vang a ni", an ti ṭhin a, Pathian thu avângin thil khawlo te lo awm a an rin avângin. Tin. mi pakhat a hming POLYCARP mi fel tak pakhat chu Isua shawi chhe turin, Kaisara hming ngai shâng zâwk turin an thlêm a. Ani chuan "Kum 86 Isua hi a rawng ka bawl a demna pakhat mah ka hre shi lova, eng vâng mahin ka shawi chhe tur a ni lo," a ti a. Mei. in an hâl hlum ta a.

Tin, chu lo pawh chu nula pakhat, a hming Blandini an man a, an ti duh dah a, "Isua phat rawh," an ti a; a phat duh lova. "Zân inkhâwm te in nei a, in vai in in bawlh-hlawh vek a ni. Thil in ti sual a ni," ti a an hau pawhin "Kan thianghlim e" a ti zê a. Ani pawh an hâl hlum a. Tin, tirhko pakhat kum 90 mi lai pawh an man a lung in a an khung bawk a.

Afrika ram ar lama pawh Pathian thu awi an nghet hlê a. Tih duh dahna pawh a awm bawk a. Hmeichhe pahnih PERPETUI leh FELISITI te hi an nghet hlê mai. Perpetui chu a pa lu ṭuak tawh hian a thu awi bâng a a tir a "Ka lu ṭuak hi khawngaih la bâng mai rawh," a ti a. (Luṭuak khawp a tar tawh te hi an zah dang lam bîk in an thu an awi a, an khawngaih ṭhin a ni.) Mahshela a bâng duh lova, "Kristian ka ni," a ti tlat a, a nuṭa chu bâng lova nghet deuh deuh zâwk turin a zilh a. Tin, Felisiti pawh chu a nat lai tak in an rawn ti duh dah ta a. "I chak lo hle shî a, i bân' loh chuan sakawlh hnêna kan paih âwm shi chia, eng tin nge i tuar theih dâwn ?," an ti a; a ni chuan "Tun a hian mahni mai in hreh-awm ka tuar a, chutih huna erawh chuan MI pakhat in mi tuar pui ang a, ama a

zâra ka tuàr thei ang," a ti a. He hmeichhe pahnih hi bâwng kawilh an tauh hlum tir ve ve ta a.

Tin, kum za bi thumna (A. D. 300) lai a Dioklias lal lai-in Kristian an lo pung êm êm a; chutichuan a ram khing dâwn hial lai-in an tam a ni a. An lal chuan, an milem biak chu a bo a hlauva, "Kristian zawng zawng ka ti boral vek ang," a ti a. Rom khua a an Tirhkohte chu a ti hlum a. Tin, sakei bak ei te in a hrem a; mahshe.a engmah an ti reh thei chuang mang lova, chumi hnu a Diakiisha a lo lai a, chumi chuan, nashatakin a rawn ti duhdah leh vê a, an biak in te a ti-chhia' a, nashatakin a hrem a. Tin, Constantina chu lal a ni a, a nu chu Kristian a ni a, ani pawh in Kristian hi a ngai shâng hlê a. A u-nauvin a do dâwn a. Kristian hovin mi' do pui shela, a ti deuhva; chumi lai tak chuan' Inlârna a hmu a, Mei alh Kraws a hmu a, a hmuai a chuan, ". ei hian hneh rawh," ti a ziak a hmu a. Chumi thu rin chhan-chuan a bei ta a, a hneh ta' a gei a. Tin, Austria, German hêng ho ram vêl hi lekha thiam lo, mi lo tak tak vek an ni a, mi dangte an rû.: ţhin a' bawite an man a, chûng an man te zing a chuan Kristian an lo tel bawk a, chûng mite avâng chuan, an ram chu Kristianna hian a lo pawh a, Kristiante an lo pung ta zêl a. Kristian an lo muan deuh hnu a an tirhkohte lal an lo ni zêl a, Rom bawrkâr huuai a muangtakin an lo awm thei ta a.

Britain ram a Pathian thu lo luh zia chu mi ţhenkhat in Rome sipai Pathian thu awi in Britain ram a Pathian thu shawi hmasha ber in an ring a. Rome mi te'n Britain ram ata anmahni khaw lama tlangvâ: (chu chu an bawi te leh an sal te an ni a) zawrh tu.in a

hruai a. An Pathian tirhko pakhat in a hmu a, "Eng hnam nge ni?" tiin a zâwt a, a nei tu chuan "Angle" (ang) hnam. an ti a. Tirhko chuan an hmêl a ṭhat êm avângin "Ange" tih tur a ni hi, a ti a. Tin, chu tirhko chuan Britain rama tirhko tirh chhuah a tum a, an tir chhuak ta a.

Tin, kum 600 lai a chin a chuan Rome Sawrkâr ai a hlau-awm zâwk Mohameda a lo chhuak a, a râwng êm êm a, Kristian tamtak a ti hlum a, an lo buai an lo buai a, Jerusalem lama te pawh chutiangin an lo awm ta a. Kum 1.000 a chin a chuan Kristian an lo danglam ta êm êm a Roman Catholic te an lo chhuak a, mahshela thu hriltu te MARTAR a te an lo awm fo bawk.

Tin, England rama Pathian thu lo puan' zia chu Protestant Pawl avâng a ni ber a, chu chu kum 300 lai a ni ta. Tin, kum 100 lai a ni ta, ram dang a mi tirh chhuah an lo rawt a, chutichuan India rama hian Daktor Carey an tih chu a lo chhuak hmasha ber a. Nasha takin a bei a, Pathian Lekhabu te a lo letling hrâm hrâm a. Tin, kum 80 emaw lai a ni ta, Welsh Pawl ho hnêna Khasi ram thim zia chanchin an hriat tir a, chutichuan an rama kal turin ṭhen khat an lo in pe ta hlawm a. Tin, kum 25 aia tam lai a ni ta, Sâp W. Williams an tih khân Khasi ram ata Mizo rama kal a châk ta êm êm a. kal theihna turin Sawrkar a dîl a, a lokal ta a. Pathian Tirhko lokal hmasha ber a ni a. A lokal chanchin te ka lo chhoh lai in ka chhiar ṭhin a. Tin, W. Wiliams sâp chu a hawn' thlâk in Khasi ram leh phaitual a engmah a la awm lo.

Tin, chumi lai chuan Lorrain Sâp (Pu Buanga) leh

leh Savidge Sâp (Sâp upa zâwk) te pahnih in zo ram a kal an tum 'a. Tin, rei lo deuh a china Zo ram a an awm thei dâwn lo tih an hriat-in an hna thawh' sha chu a reh leh mai tur chu an ui shi a,, chuvângin Welsh Missionte hnêna lekha an thawn a. Chûng lai chuan kei a hma pawh-in Pathian thu hriltu a ka in-pe tawh rêng a. Vawi khat chu khawia emaw tih tur a lo awm a, kal ka tum 'a, "I haupang lutuk e," miu ti a.

Tin, khaw thenkhat a' tê Pastor angin ka thawk a. Tin, damdawi te pawh a tlêm-a zâwng chu ka zir nual nual a. Chu mi lai tak chuan "Zo rama kal : duh em'?" tiin min rawn ti ta a. "Duh ê" ka ti ta a, mahshela damdawi te zir rih deuh turin min tir a, aman erawh-chu "Rang tak a zo ram a kal thuai tur a ni," an rawn ti ta a; chuvângin hapta 2 a ka in buatshaih ta thuai thuai a Tin, ka lokal lam in Liverpool a ni khat chu lehkhabu dah khawm na in (Library) a ka lên' in Mizo chan chin hi ka lo chhiar duhuak a chu mi lehkhabu a chuan "Sa te pawh a tam hle", an ti a Ka in ring deuh a ni ang chu silaite pawh ka lei a.

Tin, Mizo chanchin thu ka lo chhoh na, a te chuan ka chhiar ka chhiar a, sa kah tur awm a hnêk hnêkin pakhat pawh ka hmu lova. Tin, Mizo mi thah hmang an tih te lah chu hlauh-awm tak emaw ka tih nâk a lai chuan hmeichhia ang vek chuan ka hmu ta a. Tin, Tarmita hnêna te kan lênga, a hma rêngin Welsh Mission chanchin te a lo hre tawh a, chutichuan ka awm chu rem a ti ta êm êm a, "Hmun te kan la ruat shak ang che u," min ti a. Chûng lâi chuan tûna Thingpui huan a shâwn kan awm a. Tin, tûna kan awmna hi min pe ta a ni a.

Chutiang chuan Jerusalem ata Zo ram thleng hian Isua Chanchin ṭha hi a lo thleng a ni. Hetiang hian Sâp ram a mi ṭhenkhat nasa takin an thawh-lâwm a, Bawrsâp hian lai zâwk mah a mite an châwm chung-pawh-in Zo ram a okal tur pawh an la châwm theih cheu hi a lâwm-awm êm êm a. Kei i chuan, anmahni anga thil khu tih ve thei i, chu kan lâwmna entir turin kan vêl a mite tha hriah a taimâk chuh a ṭûl a ni a. Chu chu kan tih theih bek tur kan koki a inngaihtuah a ni, e

Pashena.

ṬHUFING TAWI TE.—

A lai a cham bang shuh:

Thu chhiar ni pianga a tui a duh âwm bân' ar-bân' shân mai mai hian ei ngaih kan hre ngai lo ek ve ṭhauh vá, tûn hnu a chuan, chhiar chhuak zêl ang che

1. I hmêlma a rîl ṭâm chuan eitur pe la, a tui hâl chuan in tur pe rawh.
2. I chunga ti sual tu hnêna chuan, sual in thungrûl shuh la, i thin ur na chu Pathian pe rawh.
3. Pathian khawngailhna hre lovin, thil ti sual fo tawh shuh.
4. Mahni thiam in chan tir hi, bo na nasha tak a ni
5. Mani mihrin' pui hmingaih tu chuan, dân a zawh kim a ni,—mi rethei th ei thla chhrang lo vin.
6. Mikhual hnar hmang te chuan, Abrahama chan chin ngaihṭuah rawh she, mikhual hnar hmang lo pawh in ngaihtuah bawk rawh she.
7. Mikhual ti duh dah tu chuan Sodom khua te chan-chin hre hrâm rawh she.
8. I sual nei reng chunga i thih dâwn chuan, nghâwngkawl nên puak phur turin i chhuak ṭan

chauh vo ni.

9. Pangpâr mâwi tak pahnih te chu hre chiang rawh, i thlang sual palh dah ang e, khawvêl pangpâr chu a lâr a, a chuai hmâ a ni.

10. I dam lai chhûng zawng hi Ihrinniri tan a ni reng a ni.

11. Chaw tui ber chu Pathian Lekhabu Thu a ni. I hmêlma hnêna ti sual na a i rulh loh chuan, Pathian in a rulh sak ang chia, i chunga a tir sual lai a lashin-ur nasha êm êm ai khân, Pathian chu a thim ûr zâwk tih hre reng la.

12. Patnian thu awi loh hi âtna nasha ber a ni.

Hêng thu shawm leh pahnih chunga hian Pathian in thu nêl rawh she. Amen!

13. Chhuat lai zâwl a, hmeichhe bengcheng tak awm pui ai chuan, a kil khâwr a mahni chauh a awm a tha zâwk.

14. Khawizu in tam a tha lo; chutiangin mihring ropuina hi ropuina tak a ni lo.

15, Ui in a luak a ei angin, misualte âtna chu a ni.

16. Mi dawi chuan, "Khawi a pawh sakei bakuei a awm, kawtthlêr a pawh-a awm", an ti.

17. Finna chuan, a in a shiam thei.

18 Mi fel chu shawn-in a awm ngai lo, misual erawh chuan leilung a luah lo.

19. Mi fel hmui chuan, ngilnei takin a a hre thin a; misual kâ erawhchuan a chawk buai thin.

20. Mi ver ther chuan, a kâ in a vêngte a ti khaw lo va; nimahshela awm fel dân chu a hre vek.

Hêng thu chângte hi ho takin lang mahshela, khûn tak a in ngaihtuah chuan, a dik hlê theuh a ni.

Chawngchhingpuia.

THLARAU HREM HMUN E ŢIN NGE IN PUMPELH THEIH ANG? Math 23. 33

Uuau te u, engtinnge **Gehena** Rorelna chu kan pumpelh theih ang ale ? Kan Mizo fa te pawh hian chu rorelna chu kan hlauh tâwk chuan kan hlâu in kan e thawitham nial nual bawk a; chuvângin thei leh thei lovin hnamchawm fate pawh in khuang chawi an tum hrâm hrâm a.—"Thangchhuah chu Pialrâla faisa-in an châwm" tih thawnthu a an shawi hi kan hriat avângin.

"Tin, Thangchhuah ve lo te chu Mitthi kawng pêng tin rêng in zawmna chu Pâwla kawt a a chhuak vâk a; chuvângin. Paw a chuan Thangchhuah ve lo te chu a lo sâi ţhin a, a sai tawh hnu apiang te chu kum thum an ngawr ţhin a," kan ti bawk ţhin. Chu kum thum ngawrna chu mitthi khaw lama pawh râpthlâk êm êm leh ţihbai awm êm êm ni in kan ring rûm mai hlawm a. Heta Pawla kawtlai a kal tute chan a in ang lo hian in Pathian Lekhabu a "Mi tin an thil tih ang ţheuhvin an ngaihtuah ang" tih ziak hi a awm tawh reng a. Mahshe a la hre ve shi lo tih a entir.

"Pialrâl a awm" tih hi Mizo thawnthu a chauh a awm a ni lova, hnam tin thawnthu a shawi a ni. Mizo hi chu a vê lek kan lo ni zâwk a. Hnam ţhenkhat te chuan, 'Mei Pathian, tui Pathian' an ti. Pathian a a pui hi an ngah mai a ni. Chûng zo zai Pathian awm awm a ringtute chuan, Pialrâl hming mai phei chu an hria' a; mahshe he chatuan Pialrâl, kan Lal Isua mi' kawh-hmuh hi hre ve tlat hek lo. Hmâna Pialrâl in leh ram lam a ţhangchhuah a zawn' hmuh theih ni a kan rin' kha, mi chhe tân phei chuan, tlin' zawh pawh

a ni lo, dik pawh a dik bawk hek lo; Chuvângin he Pathian Lei leh Vân Shiamtu meuh hi biak erawhchuan, 'Mei Pathian emaw, Tui Pathian' tih a ngai tawh lova, chûng zawng zawng Pathian chu a ni zâwk vek mai. Tûna erawh chuan shên'-sho rêng rêng ngai tawh lovin, rilru ti shêngsho zâwk ila, Pathian Pialrâl a kan chêng vê thei tawh ang. Chuvângin û-nauto u, tûna hian enge in la ngha'? Kan Mizo thu fingtawi pakhat-in, "Zan khat tui shik lem sual pawh tawh theih a ni," tih emaw, "zan khat mit chhîn," tih emaw, hi ngaihven ta che u le! Pâwla kawtlai kan thlen hma in Pathian kawtlai ropui ber mai chu thlen' hma shuak i tum ang u!! Chuti tal a kan tih loh chuan, Engai nge thihna ro:êi hun tur chu kan pumpelh theih hleih ang?

Chawngchhingpuia, AIZAWL.

DARDANELLES A IN KAH THU.

Aigapta ram atangin Dardanelles (Firing Line) in kahna hmun a kal turin September ni 9/1915 ni hian meilawngin Mediterranian Sea (tuifinriat) a kan kal tan ni ruk le'h zan nga laia zînga kan va thlêng a,chhuna kai ngam a nih loh avângin kan châwl a, zân dâr 2 lai a kan va thleng a, kan thlen' zân chuan engmah in kah leh buai a awm lova. A tûk a chuan, awm tan n kan khuar vê ta a, kah ngam a nih loh avângin puan lute thlân angin lei kan lai khuar a, ṭheirêt puan kan zâr a, mahni in kan awm ṭheuh a ni a. Tin he ram hi ram chhe tak a ni, tlang shâng pui pui hnim awm hlei lo, a ro hian a ro veng vung mai a ni a; tin, tuifinriat kam a hian ṭiau pho zâwl tlêmtê leh thang hniam tê tê a awm a, chu chu kan ṭanna a a ni, tuifin riat chu kan ṭanna hmun a ni bawk a. Tin, kan

chhak lawk a chuan t.ang dang shei tak, shâng tak a awm a, chu chu kan hmè:ma te Turk leh Bulgar awm na chu a n a, anni chuan min chhuk kah a, keini'n kan chho kah a, in-ep tuak tak. in hnaih takin kan awm a ni a; hemi lai hi thlashik lai a nih avângin a vâwt êm êm a, vûr te hi a tla' chum chu n a, ruah a shûr a shûr bawk a, thlipui lah chu chhûn zân zawm in Chawlhi kâr hnih lai chu a tleh bawk shi a, ni hnih te a bâ.g a, chutiang bawkin a tleh leh bawk ṭhin a. Tin, kan thlen' achin ni thum lai chin a chuan in kah a lo ṭan leh ta a. chhûn a hi chuan, ni êngin laipui hlîr in kan in kâp tin thla a ni a; tin, thlaiam a lo ni a, dâr thum lai aṭangin zing dâr ni lai a bân' châng a awm. dâr 9 lai aṭanga tlailam dâr 2 lai a bân' châng a awm a, in kah loh ni tih pawh a awm bawk ṭhin lo; indona a ka la tel ve ngai loh avângin in kâp nasha hlê-in ka hria; kan Mizo in kah lai te ngaihtuah chuan.

Tin, kan thlanglam lung den' phâk lek hi kan ṭan na a ni bawk a, râl kah lawng 10 lai a awm a, kan lawng an kah chhïat chu a tê leh a lian chhiarin 5 lai ka hmu a, tui thûk lam a thlen' hma in vaukam thûk lo lam an lo thlen' hman ṭhin avângin a chanve te a pil a, a chanve te a lâng a, lui thûk a pil erawh chu a lan' loh avângin chiang takin ka hre lo. Tin, tui-fâwnin lawngtê te chu 3 lai vaukam lama a paih chhu-ak bawk a; tin, zâna kan in kah nashat zân chuan khâwnvâr alh thlâwk thei-in kan in ên' tuak ṭhin a, ârsai thlâwk thei ang hian atir a chuan a lo thlâwk êng pep pep a, a shâng deuh deuhva kan zâwn lai a thlen' hian chhawihfa thlâwk angin a lo lian phut a, êng êm êm hian min rawn ên' ṭhin a, keini pawhin an-

mahni ai chuan kan nei ṭha zâwk bawk a, kan ên' ve ṭhin a. Tin, kan in kah zual lai tak te hian Turk sipai chuan an silai an paih a, kan lama an lo tlân mai ṭhin a, "Kan ril a ṭâm" ti-in. Pakêla,

Indona a kal.

SAKEI HUANA ZIM THU.

August ni 12/1916 hemi zâna hian Serûala in hnuai a sakei a lût a, vawk a seh a, a tir a chuan sakei a nih an ring lova, a ṭhian te nên an in seh emaw an ti a, an âuva, a reh ta a. Tin, reilotê a chuan sakei-chuan in hnuai a chuan vawk chu a han ei ta mai a; chu ve eh sakei ani tih an hre ta a, in hnuaia chuan kan hual dawna, mashe a tlân ta a. Tin, reilotê chawbêi hmin emaw chin a chuan Seruâla kawt Vânlûta in hnuai chuan sakei chu a lo lût leh ta mai a, Vânlûta vawkpui chu a seh leh ta a, fei-in chhuat chunga ṭang chuan an zuk chhun a, huan lama a lût ta a.

Tin, a tak tlai lam a chuan Seruala leh Thawngphunga kâr huan a chuan vawk a seh leh a. Chu ti chuan kan zîm ta a, silai in an han kapa, a kâp tu. chu Selkunga a ni, a hliam chu an chhun nawk nawk mai a, Thangvuaka'n a chhun hma sha ber a; tin, Zahnuna'n kut in a dek hma sha ber a, a lû chu an in chuh a, hnuhnung zawk mahshela a chang zawk ta a. He sakei hi a huai êm êm a, a thih ai a ni ang, khawlai a sakei zim hi kan hre mang lo a ni,

Kan khua a hian sakei a tam êm êm a July ni 25/1916 hemi ni khan pakhat chu kan ti hlum bawk a. Tin, May thla ni 10/1916 hemi ni khan Lamsinga'n kawng a silai in kar an shiam a a kâp bawk a. Tin June thla ni 28/1916 he mi ni khan Lamsinga bawk chuan

kar a siam a, keipui a kâp hliam a, thi ngei tur hi a ni a; mahshe kan chhui thei ta lova. Tin, nikum 1915 October thla lai khân, Lâmsinga bawk hian, kar a keipui a kâp hlum bawk a.

Tûnlai mi a chuan, kan khuate tlangvâl hi an huai ôm êm mai a. kan khua a tam a, kan in chawi buk chu a ni deuhva mahshela an huai rêng rêng a ni. Kan Mizo dân-in huai hi a ropui êm em bawk a: chuvângin khaw dang tlangvâlte pawh-in hêighi lo hria' shela. an tân zirin ṭha tak a ni in ka ring bawk a.

Thianga, K. C. I. (Hmâr Labura khua)

RALLENG RAM A AN LEI-LEH DAN.

Kan Mizo ram a hian, kum tin tote a hran'-in hmun dang zêl a kan vât ṭhin a: chutichuan, kum tin-in ram te a lo bua-in, a lo chhiat deuh ṭhin avângin hian, tûna kan Bawrsâp(Mr.J.M Hezlett) hian, kan Mizo ram ṭhat reina tur, kumkhua a lo ṭha tak te hmun khat a kan neih reng theihna tur a ngaihtuah êm êm a, Mizo ho hi min khawngaih avângin.

Chutichuan kum 1,915 favâng lai khân, ama hovin Râllêng ram a an lei leh dân en turin kan kal a. An lei leh te chu hmun tam tak a mi kan hmu a; an (Râllêng) ram chu Mizo ram ang bawk a tlang ram a ni a; chuvângin ram zâwl leh tur an nei bîk mang lo; tlang pang a hian râhkâ angin a chhawr dawh-in an shiam a ni, Tui lâk tur a chung a awm phawt chuan.

An lei leh Bial shiam dânte hmuh-in hna an thawk nasha êm êm tih a hriat a: chutichuan hmun remchâng mang lo hmun âwi deuh a te chuan, bial têtak tê tê a dung shei deuh a vâng erawh tawng lek te pawh-in an shiam a. Tin, chutiang a hmun rem lo a te chuan,

lung nasha takin an tiang a, bial zau deuhte an shiam bawk.

Tin, he lam a lan lo hâwn leh hnu-in Bawrsâp in Râllêng pahnih an (Râllêng) ram a lei-leh dâu zirtir turin a kova; chutichuan hmun thenkhat a te an shiam a, eu tir na turin; kum 1916 a khân. Tin, keini pawh in heta Lunglêng khua a kan shiam bawk a, dân eu tir na tur a ti ngawt kan nih 'rih avângin. Râllêng tih dân angin bial kâwm thlang lama te lung kan tiang a; a za chuan hâk fawng hmun emaw a ni âwm e, kum 1916 a kan lei leh chu.

Tin, a lei-leh tan dân chu hmun zâwl a nih loh avângin a lei chung tha kân ui a, lo mawng bera bial kan han shiam tan a: tin, a mawng bera bial 1 kan zawh a, a chunga mi kan shiam leh dâwn in, kan siam na hmun tura lei chung tha chu a boral mai mai a, a hnuai a, bial peih tha chunga kan dah th'a a, chutiang zêlin bial dang kan shiam dâwn in kan 'ti thin.

Tin, kan bial shiam te chu, a then te chu a ko thlang la'ma te chuan mihring 'dung chen te pawh a awm; chu vângin lei ril shen tak te pawh kan lai chhu-'ak a, buh pawh ei a tlin' thei kan beishei mang lo thin. (Tin, Râllêng erawh chuan "Lei-leh tir kum in buh a tha mang thin lova, a rei veleh a tha telh telh thin," a ti a.) Tin, April 1916 thla in buh chi kan kui tiak a: June 1916 thla in buh tiak chu zai 1 zêlin khap dana kan phun a, 'chutia' tui chîm reng a lo nih avâng in, lei shen tak mahshela tui-in lei chu a lo chiah tha a, tlak lei ang deuh thawin a lo awm a; chutichuan kan beishei aim buh te a lo tha ta zâwk êm êm mai a, pêng te pawh 5 te 10 te in a lo nei thei a.

Tin, Râllêng in "Lei leh a hlui hnu-in a tha zâwk thin," a tih hi a awi awm êm êm a, kum 1915 a an lei leh kan va en te chu, an pi leh an pu chen a mi tawh

ṭe pawh a ni tawh âwm. a mahshela buh ṭe chu a that zin mai chu.

Kum 1916 a kan lei leh chhin na kan beitshei. ai a, a lo ṭhat zâwk êm êm avângin kum (1917) in a hlan mi tam deuh in Lungleng khua a thiah lei leh ṭan kan beisei a, thil ṭangkai tak a ni in kan rin' avângin.

Tupawh chheng a lei leh hi in khaw lama shiam duh in awm a, a dân in hriat loh chuan Lungleng khua a kan lei leh en tir na tur a kan shiam hi, lo en ula, a tih dân in hria ang. Tin, a lei a i lokal thei loh leh a hmun a pawh kan hlau hril thei zel ang che u.

Chuangin hnam dang chuan taima takin hna an thawh, ayângin an chhiah te thlengin an pi leh pu hnathawh khia lâwm takin an la chhawr pha thin a ni; kâ lêng hovin pi leh pu lo shiam sa tûn thlenga an rin fo angin tûn aṭangin netiang hi lo ti ṭan ve thei hrâm hi âm ilangin nakin thang tha leh te ain lo la lâwm ve ang. Chhleia, Sailo.

I DÓ A THU.

Tûn thla hian Indona a thu thar tak a lo thleng a. Nikum Kutel-amara kan hloh kha, kan man leh ta. Turk sipai 6.000 aia tam, kaipui tamtak nên, kan mâh bawk. Bagdad lama mêl 80 kan tûm ta, Turk ho a rawh chhu Diala Bagdad ata mêl 8 lai a hlâ a an,in kulh ta.

France ram lam a mêl thum lai German kan hnawt kîr bawk a. Kumin chhûng chauhvin German 16,000 kan hnem zâwk kan man ta bawk.

Nikum chhûngin an thlawhtheihna tê 417 lai kan ti chhia'.

Indo ṭantirh ata tuifinriat a lawng in sipai 8,000,000 lai kan kalpui ta a damlo leh hliam 1,000,000 nên. Sakawr leh sabengtung 1,000.000 nên, sipai thawmhnaw mawnd 285,600,000 nên. Kan indona lawng a sipai 400,000 an tling dâwn. Feb. 1—18 a Britain ram a lawng lût leh chhuak 11.949 an tling. Kum khua in hmun hlauh-awm a lawng 3,000 lai a awm fo tih theih a ni D. E. J,

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 4 NA | APRIL 1917. | A man kum khat a chêng 1/- chauh ani.

Editor (Enkawltu):--Makthanga, Aijal.
Publisher (Chhuahtu):--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

MIZO 2.000 TE RAM MU TUR.

Ka ṭhian, Ka lekha hi khawngai takin lo chhiar kim hrâm ang che. Tuna hian kan Sawrkar in kan ram aṭangin mihring 2 000, sap ma, hnathawk tur in kal tur thu a rawn theh chhuaka, mi tin in he thu hi kan hre vek tawh ani anga. He Thu hi khaw tin in, in lo ngaih zia a dang-am vek ang. Aijal leh Lunglei hnaih khua, vai lam chanchin hre fel hle zinga pawh, ngaihdân ti dang-lam an tam hle mai. Then khat in nasha takin an hreh a, thi tur ang maia lo in ngai te an awm ṭhen khat te kal châka zâ zâ an tam Chutiang chu a i a, thu hi a dik emaw a dik lo emaw kan hriat lo. hma in apâwnga lo lungngaih ngawt mai thu puia nei khua an tam ani, chu chu ât vang leh dâwi vang ani e. Mihring tupawh in mani ṭâng hma a han kai ila, hreh tur leh hlauh-awm âwm turin kei chu ka hre lo tawp mai. Tûna hian kan Sawrkâr hian Zo rani in (German) Sawrkâr a do na in kum hnih leh thla riat lai a ni ta, he ni chhûng zawng hian engma a hre lo hlir kan ni a, khaw tin a, lekha thiam chanchinbu chhiar te leh vai lam ti-ti ngâi shâng thei pawl a te chauh hian, "Kan vai te hian do an nei a," tih chauh au hria a; tin, mi tin zînga kan Sawrkâr te ropui thu kha, dang daih a dahin a lei do a te ropui na hlir te kha zel-dina thu bawlin leh phua-chawp mai mai in ti-tî bawlh-hlawh tak tak khaw tina a leng reng mai. Mi tam takin kan Sawrkâr hi tâwm shela, puak-phur lo na a ni dah love maw, an ti bawk a, hetiang mai ~~mai hian~~ kan. ~~hnu~~ lam, kum hnih leh thla riat chhûng kha chuan kan lo khaw sha a. Tun lai mai chauh hian kan Sawrkar te lei do neih zia thu chu fel tak-in kan zing a a lo thang chhuak ta a; hemi

thu kan hriat te hian kan rilru in mi tin in kan Sawrkar te bawk chu dem kan tum lek lek a, mahshela tun a hian ka hriat tawk in ka han hril, fiah ang che u.

Kan Sawrkâr tûna engmah-in ṭam na leh retheihna a la nei lo, mihringin a ṭam hek lo, sum in a ṭâm hek lo, hriam-hrei-in a ṭâm bawk hek lo. Iimêlma lam hian indona hi in rem a rawt zâwk fo a ni; mahshela he lam in thu hnu dâwn shei tak a nih avângin a duh lo a ni. A tâwp thlen' fel nghâl an duh avângin. Chutichuan kumin hian kum dang ai mah in bei nasha leh zual ila, an tih avângin anmahni zîng a mipa fa hlawhtling thei tawh phawt hi chu sipai atân an chan' tir a, chuvâng chuan hna thawh na lekha shiamna in, puan tahna in, leh thil hman theih narân shiamna hmun a mite an lo chhuak ṭeuh mai a, tûn hma lama Hnam chawm dai kil kâr a mi keimahni anga mahni tha hrui ei pâwlte kha, sipai atân an lo chan' tir tâk avâ gin Vai ram leh Tlang ram (India) aṭangin hna thawktu 50,000 la ila, chu chuan kan ko a ti zâng lo emaw, an ti chauh a ni. I etiang. an han tih hi an chauh vâng a ni lova, Kumpinu hian fate ram tin a hian a hun avângin tûn ṭuma lei do a nei hi lo hre ve hlawm shela, tlâwm ngai leh in pe te zîng a amah a khua leh tui hriam keng tawp lova chan tur a in pe te zîng a hlawh leh thawh zawh hnu a lukhâwng a neih tir hlut zia hriat tir duh chauhvin a han ti a ni. Hnamchawm fa rêng rêng chuan, nitin pawh-in bun leh sa barh ṭâwk ila, phun nawi leh vui lovin kan chhuak lovang. He thu a hian tupawh-in kal chhâk ṭheuh va, hlim tak a thawh a tha a ni, kan hâwn' lehna hma

na tih mai tur a ni. Chutichuan keini Mizo chauh lovin, Râlleng ram a mite, Pawi ram a mite, Meitei , leh Khasi te keini ang bawk hian an thawk chhuak deuh dâwn a ni. Pawi lam phei chu mi chhia in an va, mi ṭha hlîr an thawk dâwn a ni.

A NAWM TUR ZIA:—

Mi chu zo zai hmun khat a kal za chu han ngaihtuah ila a hre-awm lo tur chu a lang reng mai. Pathian thu ring tam tak an awm ang a, Pathian thu ring lo tam tak an awm bawk ang a, zai thiam leh zai ṭha leh hlaphuah thiam pawh tam tak an awm bawk ang a, mani lai chin leh u nau in chhar chhuak na hmun a ni bawk ang a, chu ti chuan dam lo hri-tlang hnap tui tâwk kher lo awm ta ila, lainat tu leh mi ngaihsak tu, chu zo zai zing a chuan.

Kan lai chin te ngei pawh mi tam tak kan chhar ang a, chu lo a pawh lai chin ropui ber sawrkar a ni shi, damdawi mi thiam ropui an awm ang. Hlawh chu a hlawk zia January leh February chan chin bu a kan ziak tawh kha, kha mi ang khan 20/ mi tin in a hlawh ang a thla ruk dan a kut chawi 20/ an pe zel bawk anga; silfen leh eitur lek phei chu buh leh sha hnianghnâr in an pe ang. Nitina an thawh ber tur chu,bungrua an thiar ang, hnai tê tê a; chu lo chu a châng chângin kalkawng chhe shiam a awm thei bawk. Tin, eng emaw pawimawh lo nei kher ila mi rem tu tur te Keimahni rama sap kan chinchâng hria a te an awm dawn shi vaiṭawng leh sapṭawng thiam a ngai hek lo, mahni lekha leh chhiarkawp thiam erawh chu hotute tân chuan a ngai deuh ang.

HRISHEL ZIA TUR;—— Kan ram aia ram vawt leh nuam

leh hrishela hian kan zuk kal dawn ani a, chu chhapa tlangvâl naih lai tak leh in tih thêngthâwng lai hlir leh Daktor sap lungtlu riah hlîr kan ni dawn shi a. Aijal leh Lunglei sipai dam thei zia leh an thih khât zia hi ngaihtuah ula han dam theih lo na zia rêng rêng hian kei chu ka hre lo. Ram dang puia kal ta kan nih dawn avang erawh chu hritlâu hnar pin te chu atawkta zawng awm lo theih ani lo vanga, mashela nun hlo khawp in sâr ngawt a lo chuan tatna awmin ka ring lo. Sâp ho heta hrisêl mang lo te hi intidam tur in damdawi ei mang shi lovin an zuk kal ngawt maia, thla li thla nga lai te an zuk awm phawt chuan an lo thâu chhuak mâwng zêi mai a ni.

AWM DAN TUR:—

Kan awm dan tur chu sipai awm dan ang deuh hian pawl leh pawl in siam in (Company) kan awm ang. Mi 2,000 lai pawlkhat a in chhun sen rual ni dawn hek lo. Ka rin ang in Pawl-lian li 480 ṭheuhva in, tin, 240 chu pawl te 100 zel in hmun 30 a chhep leh in kaing. a awm zia pawl hming vua dan tur chu (A–J) A a ṭang J thleng in Company a awm in ka ring a, A company: B, company: C, company he ti ang zel hian. Tin mi tin in lehkha kan nei hrang ṭheuh ang Sipai in lekha (Sheet-Roll) an nei ang hian chu chu keimanin kan vawng ber ang a, ho tu emaw Sap in emaw, Pisa a emaw an vawng a, kum a ni ṭhat leh chhiat zia, an chuan tir na tur a ni, kan hlawh lâk chin te leh thil ziak chhuah tur awm apiang kha an ziak na turin a ni ber. He lekha a hian kan ro-khâwm tu leh a dawttu leh pa hming leh awmna khaw hming leh Lal hmingte an chuan tir vek ang.

KHAWNG TUR CHIN:— Tuna chuan thla engzât nge he-

mi mihring 2,000 te hi an zuk thang ang tih chiang tak in Sawrkarin ia shawi lo mahshela, tunhma lama sipai emaw kan Mizo thenkhat zuk kai tawh te thangrei zia leh rei lo zia kan hriatin, rei tak pawh ani thei, rei lo deuh pawh ani thei. Chutichuan a rei lo ber a chuan a hman thien' hma pawhin an lo in iem mai theia, kawng laka pawh an lo kir mai thei ani. Tin, a rei lama chuan thla 6 emaw kum khat emaw ani theia, chu ai a rei pawh ani thei bawka, mihringa thu thu ani in ka ring.

Tin, mi hei zo zai hi tawng tlu chhe lo, lo dam mawh tiang in, saw kar tan o ta. gnâi mang lo ta hmawm sheia, an rawn kirlir leh mai thei bawk ani.

A KALA TE TAN LUKHAWNG A AWM ZIA;—— Kan Lushei dân in mitthi te leh huaishen te tâu lukhâwng ropui ber chu, zu no khat vântlâng in hma in Lai in emaw hrâng hluiin nopui in tlâng hriata tawng mawia tawng zetin an tawk thîna, chuvelen akianga thu midang taima leh pasalthua ve bawk khâu "a ih leh hun leh thaw leh hun awm teh se." ti in an rilru in heh an lo peta, chutichuan mihring in chawi buk na leh in chawimawi na kha zu no khat ma lo ni ta mahshela—a shawt zia chu amak mai. Tin, tuna kan sawikâr ten taima a leh huaishen an chawi lan' zia hi chu, ahma in mi eng ang nge anih ti pawh hre lovin thlatin chêng 20/ leh silfên lum tak tak leh chaw tha tak tak hnianghnar pek loh damlo hritlângin lo awm shela fa te ang chauh va enkawl an peih pang phawta, an thang hlân in an in lama an chhungte'n thlawh-hma an lo neihna turin vântlang tanpui an hmu theuh dâwn shi a- Tin, an hâwn hunin an dam chhûngin puak phurh a leh kuli hna t awh dang a an âwl dâwn shi a, kuli h nathaw

âwl leh tangka ṭha hnem tak an rawn hâwn ang a, chumi hun a chuan a tir a mi sawi lungngaih na leh an hrehna kha a bo tawh ang a. an nupui fanau hnêna an thang chhûng a an chanchin te zawng shawi kha, an bâng thei lovang a, tlangvâl nupui nei lo a nih phei chuan, zu hmun sa hmun a mi ai-in voh leh duh shak leh nulate zing a challan' a hlawh ang a, mi fate a kal hma a, a cho phâk lo pawh kha damchhûng kuli âwl leh sum tam tak a rawn hawn avâng khân, a cho ngam tawh anga, Abâwr rûn hawng e mah kha an in hlu shi a chu ai chuan aleh za ngawt in in ngai hlu mahshela vântlângin an thiam ang.

KHAW THEN KHAT IN AN CHAK ZIA:— A ngai thiam lo tan chuan he thu a hian, kal châk te chu, a mak hle tih thei a ni chu chu kan dân hriat lo leh kan ram-va-chal lo yang mai mai a ni. Lehkha zir hmasha leh vai a lut hma sha kan in duh ang chauh kha mathei lovin a ni ngei dawn. chu ti chuan kan vai in a hreh a te kha, i zilh ang u. Maubuang Lal Khawvelthanga'n lehkha min han thawn a:— "Ka nau, kan khua te tlangval chuan, he kan German do na a kal tur thu a hian an châk em em mai a, Sawrkar in mi 6 chauh theh chhuak in min rawn tir mahshela, a châk an tam a vang in mi 11 kan hmuh a, a châk naran a te phei chu ti zel ila keima chawp hian a khua in kan phawng hial âwm e",

He ti ang hian mi ṭhen khat te chuan an châk a ni. Chu chu mi fing leh fel khua an ni thlawn ting mai a ni. an zuk thi in an lerh tawp awm shi lova, a va ṭha in ka va chawi mawi duh zawng em vel

Makthanga

ZAWNG MAK THU.

Ka ṭhian te u, ka lekha hi lo chhiar ve teh u. Kan khaw lam a zâwng awm zia chu a mak hle mai; Thlai a ei te hi chu a pi in chhan ve reng a ni a. Muaicheng neih kum chu kum 1,912 na kha a ni a, chu mi kum chuan Changhiana ipte a put bo sak a ipte chhunga chu-uan chemcê nên meitalh nên tuibarûm nên a awm a a vai chuán akeng ta vek maia. Tin, chu mi lai vêk chuan Zawlshei khua a Hrânghleia dârbêl a pa bo bawka chu chu Muaichêng râl Tuipui zâwna bawk a ni a. Tin. Leikâi kâu neia kan bêl apu bo le a bawk a. Tin. ahma chuan Zawlshei khua a Dohnawka'n a no te vâr a mana. Tin, thlawh laia a han la a zâwng chu an lo tlâu sap sap a. Dohnawka chu thlam a an dana namthlak a te an lawn a a lo ri pa Hrangchhuma'n a chhan a chhan shuh she la an seh ngei in an ring a ni. Tin, chu lo chu puanfen te a pawtthler a, thlawhlai a te hian an vak nuai nuai mai a Buh in te hi thing pum a ram phui tlat lo chuan chuan an ṭhiat zei mai a. a tih zia reng reng a awm thei lo a ni. A tlak a. a tla duh shi lo a fing si; han kap dawn ila Sawrkar in zen te a phal si lo kah na tur zen a awm shi lo Sawrkar chuan zen den te phal shela a hran ngawt pawh a zalh-kan châk êm êm mai, Kan chauh phah na ber chu zâwng a ni ber fo mai.

Zikkawia Sailulak khua

PA THAWMA CHANCHIN. Bung VI (awmzêl) (Feb-y ata)

Klawi-i chuan, "A ni kei pawk ka ring e, chutiang chu a ni. Nimahshela Lalpa. a châng châng hian chuan, thil râpthlâk lo awm pawh a phal e. Kei erawh chu, chumi kawng a chuan, thlamuangin ka awm love," a ti a.

Tin. Thawma chuan, "Kan malshâwmnate chu i ngaih tuah zêl teh ang u le," a ti a.

Pi Kloi chuan, "Malshâwmna maw? Chumi a chuan malshâwmna chu ka hmu lovang, chu chu a dik lo ani. ama lei ba atâna in thil lâk theih tur ang chu hotu-in a phal lo tur a ni a. A in pui chawp thei lo a ni thei e; kei erawh chuan-in a diklo tih ka hria, Engmah in chu chu a ti lo lam thei lovang. Nang pawh mi rin-awm chuti ang chu in ni a shin, i nupuite leh i fate ai pawh hian kan hotu i ring zâwk," a ti a. Tin, Thawma chuan, "Kloi. tûna nang hian mihmangaih ni langin, chutiang chuan i ṭawng tur ani lo; mahshe hun h uhnung rei lo tê a chuan kan la awm ho reng ani thei e," Thawma chuan a ti a. Tin, Pu Klawi chuan "A ni, hmun ṭhen khata te hian thil ṭha lo a awm ani, chu shu ka l m i chhuak thei thuai aug; amaherawh chu kan ram rozêl aṭha lo chu thu a chuan ka hre ngei mai ani" a ti a.

Thawma leh Klawi chuan tukṭhuan chu an ei thei ta hek lova; an rilru te lungng i-in a khah z wh avâng-in Mahshe nanpangtê te, engage la ni ta tih pawh la hre ve hlei lo te chuan, an rilru lâwmna tak a an la a. Pi Kloi'n chu Thawma tûkṭhuan hnuhnung ber a chhum shak lai ang fo chuan, an mi ṭha dangte pawh khân, an chhûm tawh ngai shi lova.

Tûkṭhuan chu an ei kham hlawl chauhva. Pi Shelby a lo thleng a. Chutichuan, Kloi chuan, a hmu hreh êm mai a, a thin ur a, hmân a Thawma hralh a phal tâk mai avâng khân, a dêm êm êm bawk a.

Mahshe, Pi Shelby chu Kloi thin ur a hmu lova, a thin ur ve lova, "Thawma, i hnên ka lo thleng ta e, ti chauhvin i

VII LOTUPA JAWRJ LEH PA THAWMA INBIAK NA.
Haleya leh Thawma chu mel khat lai an kal a: tin thir-den na an thlen' in kebun tuakkhat shiam ṭha tur in a lut a. Tawlailir a chuan Thawma chu lung ngai tak in a awm in, hnung lam a sakawr ke pên ri a lo hria a. Jawrj Shelley a nih a hriat hma in tawlailir a chuan a lo zuang lut a "Bâwi lei leh hralh hi thil zahthlâk tak a ni, puitling ni ilang chuan he ti ang in an ti lo hrim hrim ang," a ti a.

Tin, Thawma chuan, "Ka pu Jawrja, he ri beng chheng mai mai hian min ti nuam, nangma hmu lo chuan kalbo ka ṭuar zo thei lo vang, hei hian min ti nuam e, in shawi thei lovang', a ti a. Thawma chuan a ke chu a han tawl shawn a, chu ti chuan Jawrj chuan a kawl bun te chu a hmu a, a en renga, âu va'. 'A va zahthiak em ve le!" a ti a. Thawma chuan, "Ka pu Jawrj chu ti ang in i ṭawng ring tur a ni lo ve," a ti a

Jawrj chuan, "Aw le, nang mah a vang in ka ti lo vang e; nimahshela ka'n ngaihtuah mai pawh hian a zah-thlâk lo vem ni? Thawm Lincolna hian mi hrilh tawh shuh shela' ka hre tawh lo vang a mi hrilh lo te chu ka hâu nek hlawm a", a ti 'a. Thawm chuan, "Ka pu Jawrj chu chu a dik lo va", a ti a.

Jawrja'n, "Ka ti lo thei lo tawp mai, hei hi a shual êm mai. en teh khail ka tangka te pawh ka rawn ken-shak a che" a ti a. Thawma'n "Ka la thei lo tawp mai ang ka pu Jawrj" a ti a. Nimahshela, Jawrj chuan "I la thei aug chu le en teh Pi Klawii hnena ka tih tur zia chu ka hril tawha, Pi Klawii chuan mi' verh tira, ka verh zawh in hrui in ka thila,. tuna zawng I awrh thei

tawh ang; amaherawh chu lang lo turin i kawr kilh tlat rawh; chutichuan he mi shual hian a lak bo shak ang che, ka hril a che, chu mi shual chu an khum chiam mai ka châke; chutichuan ka thinlung a nuam-deuh ang a ti a. Thawma'n, "Awrh love, ka mawi pui chuang lovang" a ti a.

Jawrj chuan "Aw le nangmah avangin ka ti lo vange, tuna i kawrin kilh hnan tlat la him takin vawng rawh. Tin, i hmu 'apiangin eng ni a emaw ka lo la kal anga, ka hruai hâwng ang che tih hre reng ang che. Pi Kloii nên pawh chu thu chu kan shawi dun ta e; Amah chu hlâu o turin ka hril bawka; kei in chu chu ka ti anga ka pa pawh a ti hma lo zawng ka dil chiam ang" a ti. Thawma chuan chutiangin i pa thu shawi tel shuh khai a ti a. Jawrj chuan thil 'engtin hi atha lo lam chu-an tih ka tum love a ti a. Thawma'n ahnena ka pu Jawrj naupang tha im tur ani, nu te thu ngaihtuah kawng a naupang â teang in awm shuh ang che. Ka pu Jawrj Pathian in thil tha tam tak te hi a lêt hnih in min pê thin a; kan nu te erawh chuan a lêt vawi khat chauh min pe thin a. Hmeichhe dang chu ti ang tak chu kum za lai in dam pawh in in hmu hlek lovang; chu vang in a ma chu kumkhua in thlamuan la, i puitlin' hun thleng pawh in', a ti a.

'Aw le, ka awm ange ka pa Thawm', Jawrj a ti a. Tin, Thawma chuan, I tawng kâ chhuak a te pawh hian fimkhur ang che; naupang dang te pawh an lo len' deuh in ashang in lâwm tiak lo awm tak te pawh in zathlâk i tih lo ka-ring, mi fel tak tak te'n chu ti ang thil mâwi lo ieh zahthlâk te chu an ti ngai in an shawi ngai bawk lova, nang pawh ka pu Jawrj, i ni ve lovang

em ni?' a ti a. A ni chuan, 'Ni ve e al ka pa Thawm naṅg in mi hau hrilh ṭha fo bawk', a ti a.

Thawa'n, "I ai chuan ka u pa zawk ang tih i hria e, nu ṭawng ang a nêm tak hian", a ti a. Thawm vêk chuan "Ka pu Jawrj e gkim i zir a,— zir-na te, chhiar te, ziak te; chuvâng in i lo puitlin' hun a pawh mi ropui, mi thiam leh mi ṭha i lo ni ang a; tin, mi zawng zawng in an la chhuang hle ang che u, hu ti chuan i pa ang in hotu ṭha ni la, i nu ang in Kris tian tha ni bawk ang che", a ti a.

Jawrj chuan "Dik tak in ka nia g Pa Thawm lung ngai shuh, ka la hruai hawng ta veng che, tuk in Pi Klawii ka hrilh ang bawk in i in tur ka sha' ang a ṭhut na pindan te ka pui tlin hun a chuan ka shiam ange awl i la vân nei hle ang a", a ti a.

Haleya chu dâwrkai kawngkâ a chuan a lo kal a. Jawrj chuan "Ka Pa Thawma in chhawr zia hi ka nu leh ka pa ka hrilh ang," a ti a. Ani chuan, "I shawi thei ang chu," a ti a. Jawrj chuan, "A hmei a pa shawi chuang loya ran vulh ang lenga phuar a, lei nân in in dam chhûng zawngin in kaawral mai mai hi in la zak ang tih ka hre rêng a ni," a ti a. Haleya chuan, "Chuti taka rei mi te'n bâwi an lei hi, kei pawh anmani ang chauh bawk chu ka ni a, lei ai-in hralh hi a ṭha lo zâwk chuang lo." a ti a.

Jawrj chuan, "Pa Thawm, dam takin awm ang che, puitling ni ilangin he ti ang hian an ti lo tawp ang, vawi in a pawh hian ka zak hle a ni," a ti a. Thawma pawh chuan, "Ka pu Jawrj, dam takin, Pathian Chakber, a chuan ma Thawm shak che rawh she," a ti a.

Chutichuan Jawrj chu a kal bo ta a, Thawma chu-

an a sakawr thawm ri te a reh hma loh chuan a thlîr reng a, nakina chuan an thâwm ri chu a reh ta deuh deuhva, Jawrj chuan a in thlengin ta hian a hria a. Nimahsela, Thawma chuan a tangka mantam chu a ngai hlu êm êm a, a rilru chenin a vawng tak meuh meuhva.

Tin, Haleya chu a lokal a, kawl chu ṭawlailîr a chuan a paih lût a, a kalh leh ta a. Ni lêng lêng mai hian an kal thin a. Tin, tlâi taka hian khawpui pakhat "Washington" an tih hi an thleng a; Haleya chu riahbûk nuam taka hian a va riak a; Thawm retheia erawh chu a kheimit a te kawlbun in lung in a an tan' tir a. Ile lungin a an khung chhan hi eng a ti sual vâng mah a ni lova, mihâng ia a nih vâng leh bâwi a nih vâng chauh a ni shi.

VII PA THAWMA'N NAUPANG EVI A TAWH THU:-

HaleYa chu Washington khua a chuan ni ṭam tak a châm reng a, nitin Dawrpui a kal a, bâwi tam zâwk a rawn lei a, an kut leh an kê a te kawl a bun tir a, rei tak Thawma hnên a tân tir zêi ṭhin a.

A duh zât zât bâwi te a lei a, kal an peih veleh sebâwng ruâl angin a khalha, chhim lama kal tur Lawng a an chuânga. Lâwng mâwi tak ani a, chhuât thuah hnih a nei a; chungnung zawk leh hnuaihnung zâwk. A chung nung zâwka chuan hmeichhe hmêl ṭha tak tak te leh mi ṭha tak tak te hi niênga hian mâwi tak takin an lênga.

A hnuaihnung zâwk a chuan khua a thim hian bâwi rethei te ho nên, mi dang te nên hian an in ngheng nûl nûl mai a. Lawnga hmeichhia ṭhen khat te leh mi ṭha ṭhen khat te chuan bâwi ho te chu an

khawngaih-in an lungngaih pui êm êm mai a; mi dang te erawh chuan, an han' khawngaih ve loh thung zia chu, "Bawi an ni a iâwm" an ti mai a, a khûn taka an ngaihtuah pui shi ova.

Chu khual zinte zînga chuan, hmeichhe naupang hmêl ṭha deuh mai, kum ruk mi lek hi a awm a, a sam te chu rangkachak ang mai hian a pâr in a pâr chher mai a, a mitte chu a paw phât mai a. A tlân vêl a, a lâm a, Khuavâng notê ang mai-in a nui hek hek a, hmun tin a hlim takin a awm a. Chu lawng a chuan naupang dangte an awm bawk na a, a ni ang'êm a mawi chu an awm hauh lo mai. Fên-arh vâr hi a fêng a, Pa Thawma phei chuan Angel ni-in a ring hial a.

Chumi a chuan a lo lêng fo ṭhin a. bâwi kawl bun te awmna lam a erawhchuan lungngâi takin a kal ṭhin a, chûng bawi retheite chu a khawngaih thei êm êm a, zawitê hian a kalbo leh ṭhin a. Tum khatna a emaw, ṭum hnihna a. emaw chuan, a kawr iptê a chithlumte thei pil sakte leh sêrthlumte khat ṭheuh hian a loka a, chûng zawng zawng chu an za huêna chuan a shem ṭo vek a.

Thawma'n ṭhian dûn nih pui a shiam a tum hrâm hrâm a, Thawma kawr iptê chu thil chitin reng mai hian a khat a, chûng thil rah te chu a hotu pa hlui fa te nên a an hlim pui theih êm êm chu a ni a.

Hêng zawng zawng te hi a mal mal in a la a; a tirin hmeichhe naupang chu zak mahshela, ṭhian dûn tak tak an lo ni ta a.

Thawma chuan, "Chêmtê, e nge ni i hming?" a ti a; ani chuan "Hming shei tak ka nei nâ a, ka pa leh mi dang te chuan "Evi" tiin mi' ko ṭhin," a ti a. Nau-

pang chuan "Nang pawh i hming enge ni?", a ti a, a ni chuan "Ka hming chu 'Thawma a ni e: kei pawh nangmah ang bawk in ka in hlui lam a kan Lâu te ho chuan Pa Thawma ti-in min ho ṭhin a ni", a ti a.

"Chu ti a nih chuan kei pawh in Pa Thawma ka ynah ang che, nang in mi hmuh i duh bawk a, kei pawh in hmuh che ka duh bawk a vâng in; chu ti chuan Pa Thawm, khawi a nge i kaidawn", a ti a; "Ka hre lo ve, Evi!" a ti a, "I hre lo maw!" a ti a. Thawma chuan, 'Hre lo ve .e! mi da g tak tak hi.e.n a te pawh min la hralh anga. chu tah mi .o lei tu tur chu ka hre love", a ti a. I mei chhe naupang chuan zang tak in "Ka pa'n a lei thei ang che, a lei che chuan i van-nei hle mai, vawiin a ngei hian ka pa ka zâwt ang", a ti a, Thawman "Ka .âwm e, ci emte!" a ti a.

Chutichuan reilotê a chhina chûng mi te chu thing an fawm dâwn a, an châwl a, an kal vêl huai huai lai chuan Evi chuan a pa aw a hre, ta a, a be tur in a tlân ta thuai a. Chu lawng shira chuan Thawma chu a kala; tin, a tlân bo duh lo tawp tih an hriat in ka vl bun tir lovin an ên tir phal ta a. Chutiang êm a mi ṭha leh mi rilru nêm chu a lo ni a, mi pakhat I a eya ang bawk chuan Thawma'n pawi engmah a ti duh lo tih a hmu a.

Lawng mi te thing fawm chu Thawma'n a ṭanpui hlawma, pa lian pui a nih avângin a ṭanpuina an ngai êm êm mai shi a. Evi leh a pa chu lawng kal chaktak mai, shira hian an ding a; chutichuan lawng chhuat a-ṭang chuan a tla thla ta mai a. Amaherawh-chu-a hnuzawn taka chuan Thawma a lo awma, a tla chu a hmu a, a zuang thla ve a, tui chunga chuan a zuk man a; tin, a hleuh pui a, lawng shira mi ṭhenkhat lo man tum a, phar phar te lama chuan a hleuh kai pui ta a; chutichuan bâwi rethei chu an ngaihsak lova, Evi ṭanpui tur erawh chuan mi tin an va tlân a; mahshe Evi pa chuan Thawma chu a theinghilh bîk lova.

A tûk a chuan lawng chhuat hnuai hnung zâwk a chuan a ṭhu a, beishei takin Evi pa'n Haleya a biak

lai chuan a lo en thla renga, Evi pa chu hmêl tha tak mai hi ani a, afanu Evi nên an in ang hlê maia, Evi ṭam awm dân te hmân ni a kan shawi ang khân apa sham pawh chutiang tak chu ani bawka, an mi ṭmen' zia te nên. Haleya chuan Thawma man atân chêng tam tak a ngên avângin Evi pa chuan an tlat tlata, afanu chuan "Ka pa, lei mai rawh a man tam mah shela, a pawi love, chuti man tâwk tur chu i nei bawk shi ṭil ka hria' e, amah hi ka duh shi," ti-in a pa nghâwng a kaih kuah in a be ru' ta ser ser a.

A pa chuan, "Eng a maw chêmte? Bengchhen' pui atân hmang dâwn emni"? a ti a. "Ka ti hlim duh e," a fanu chuan a ti a: tin, Evi pa chu a nui a, Thawma lei nân Evi pa chuan Haleya chhiar zât ang apiang a pe ta a. Thawma chuan hot thar a lo nei ta a.

Evi pa chuan "Lo haw teh Evi", ti in a bân a a kâi a Thawma hnên a a hruai phei a "Lo dâk teh Thawma, i hotu pa thar hi mi duh zâwng dâwn emaw" a ti a. Thawma chu a han dâk a, Evi pa lah chu a hmêl ṭhat zia mai chu, en ngam loh khawp hial hian a ṭha a, chutichuan Thawma chu a lâwm luat tuk avângin a lâwm hlei thei lova, lâwm avângin a biang a mittui 'a tla' hial a, "Pathian-in mal shâwm shak che rawh she, hotu pa," a ti a. A ni chuan, "Sakawi i khalh thei ang em?" a ti a, Thawma'n "Kum khua in ka khalh ṭo a ni," a ti a. "A ṭha e, tawlailir pu a ka shiam ang che, maherawhchu zu i nui tur a ni love," a ti a.

Thawma'n mak a ti êm êm a, a haw deuh hlek a "Ka in ngâi hlek love, ka pu," a ti a. Evi pa chuan, "Aw ka nau, a pawi love, i tih ṭhat theih ka ring hlel lova che" a ti a. Thawma chuan, "Ka ti ngei ngei ang," a ti a.

Evi chuan, "I ni hlawh êm êm ang, ka pa hi mi tin hnêna a ṭha êm êm ṭhin a ni: amaherawh-chu nuihshan hmang ṭhin a ni, a lâwm hlê-ang che," a ti a, a kal bo ta.

(Awmzêl.) Chawngchhingpui

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

ȚU 5 NA | MAY 1917. | A man kum khat a chêng 1/- chauh ani.

Enkawltu (Editor):-- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH' PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

ZALDO NANA INDIA MITE'N TANGKA AN PUKTIR.

Hna indona a hmlan turin Sawrkárin tangka an puk thla. Chumi an puk dan tur chu hemi hnuia ka ziak ang hi a ni. Dan hmun thum a awm.—Dan khat na: He mi a hian Sawrkarin an tangka pûk chu kum 1929 leh 1947 in kâra a tangka neitu in a duh hun apiangin an rul leh ang.

Tupawh-in tangka 95/- puktir sheta Sawrkârin cheng 95/- chu 100/- a an chhâng anga; kum tin a pung za zela cheng 5/- an pe anga Chu chu tangka neitu in lâk chhuah leh a duh chuan a pûktir a chhi kum 12 hma chuan a la chhuak leh thei lovang a, amah-in awh-chu kum 30 aia rei chu a duh thei hek lovang a, kum 12 leh kum 30 in kâr a chuan a duh hun apiangin a la thei ang. A lâk chhuah leh hun a chuan a tangka 95/- aia khan chêng 100/- an pe ang a; tin, a pung chu kum tin chêng 5/- a hmu bawk' âng. Chutichuan 95/- i pûk chuah kum 12 chhin la chhuak leh dawn la, i pûk tir aia 100/- leh a pung kum 12 chhung a mi 6 /- za in chêng 160 i hmu ang. Amah-in awh chu a pung chu kum tin lak i duh chuan February thla tarik 15 a leh August thla 15 a i la thei lovang.

Tin, vawi khat a chêng 95/ i pêk thei lo chuan, a hmasa berin chêng 15/- i pe ang a, chu mi chin a thla tin chêng 20/- zêlin i pe anga, 95/- a tlin hma lo chu.

Dan hnih na:- Hemi hi kum 1920 emaw, 1922 emaw a rul leh tur a ni. chu chu Puktir a chin kum 3 a emaw kum 5 a emaw an rul leh ang. Hemi a hian cheng za zela a pung cheng 5/8/- an pe ang. Chutichuan tuna cheng 100/- puktir ila, kum 3 chhung leh ta ila; Kan puktir cheng 100/- leh a pung kumthum chhung a mi cheng 16/8/ a zain cheng 116/8/ hmuh leh a ni.

Tin, vawikhata cheng 100/ pethei lo ila, a hmasa berin 20/ kan pe anga, chumi zawha thlatin cheng 20/ zêl pe zêl anga, 100/ a lo tlin hma lo chu.

Dân thum na: Dâk-ina kum nga chhûng-atân a pûk He mi hnuaia ziak ang hi ani.

[illegible] tur zât	Chêng 10/-			Chêng 20/-			Chêng 50/-			Chêng 100/-		
Pûktir tûi zât.	7 - 12 - 0			15 - 8 - 0			38 - 12 - 0			77 - 8 - 0		
Kum 1 tlin' hma a lak chhuah leh a hmu tur zât.	7	12	0	15	8	0	38	12	0	77	8	0
Kum 1 china " "	8	1	0	16	2	0	40	5	0	80	10	0
Thla 15 china " "	8	2	0	16	5	0	40	12	6	81	9	0
Thla 18 china	8	4	0	16	8	0	41	4	0	82	8	0
Thla 21 china	8	5	0	16	11	0	41	11	6	83	7	0
Kum 2 china	8	7	0	16	14	0	42	3	0	84	6	0
Thla 27 china	8	8	9	17	1	6	42	11	9	85	7	6
Thla 30 china	8	10	6	17	5	0	43	4	6	86	9	0
Thla 33 china	8	12	3	17	8	6	43	14	3	87	10	0
Kum 3 china	8	14	0	17	12	0	44	6	0	88	12	0
Thla 39 china	9	0	0	18	0	0	45	0	0	90	0	0
Thla 42 china	9	2	0	18	4	0	45	10	0	91	4	0
Thla 45 china	9	4	0	18	8	0	46	4	0	92	8	0
Kum 4 china	9	6	0	18	12	0	46	14	0	93	12	0
Thla 54 china	9	11	0	19	6	0	48	7	0	96	14	0
Thla 57 china	9	13	6	19	11	0	49	3	6	98	7	0
Kum 5 china	10	0	0	20	0	0	50	0	0	100	0	0

Chutichuan he mi chunga ziak dân hi en la. Tuna. chêng 7/12/ dâkina zuk pe na, lekha kum nga china chêng 10/ hmuna tur an lo pe ang che. Amaherawhchu i tangka 7/12/ kha kum khat tin hma a i lak chhuah leh chuan i dah ngai 7/12/ chauh an pe kir leh ang che a. Kum khat china i lâk erawh chuan chêng 8/1/ an lo pe ang che a, kum hnih china i lâk chuan chêng 8/7 an lo pe ang che a, thla 39 china i lâk chuan chêng 9/ an lo pe ang che a, chutiang zêl in, kum 5 china i lak chuan chêng 10/ an pe ang che. Chutiang bawkin dâkina chêng 77/8/ i dah chuan, kum khat tiin hma a i lâk leh mai chuan i dah zat chauh chêng 77/8/ an lo pe ang chea, thla 30 china i lâk chuan chêng 86/9/ an lo pe ang che a, kum thum china i lak chuan chêng 88/12/ an lo pe ang che a, thla 54 china i lâk chuan chêng 96/14/- an lo pe ang che; chutiang zêl in kum nga china i lak chuan 100/- an lo pe ang che.

He mi dân hi mi hausa lo deuh te tân chuan a hlâwk hle bawk a. Chêng 7/12/- chauh pawh a dah theia, kum nga china chêng 10/- hmu na turin. Chêng 83/12/- dah ila kum nga china chêng 50/- kan hmu mai anga. Chêng 77/12/ dah ila kum nga china chêng 100/- kan lo hmu anga, chutichuan chêng 22/4/- in kan lo hlâwk dawn ani. Tangka nei tan chuan Dân, khatna a hlâwk êm êm a, Dân hnihna pawh hi a hlâwk hle bawka. Tangka ngah mang lo te tan Dân thumna hi a fel êm êm ani. Tuna Aijala vaihote'n chêng 26,000/- an lo pûk tir ta hlawma.

Tupâwh tangka puk tir tur nei chuan he mi dân thum zinga in duh ber ang a piang hian puk tir rawh u. A hlâwk zia hril fiah ila: Tuna mi pakhatin chêng 950/-

dân knatna a khân lo pûk tir shela, kum 15 china rulh leh turin. Sawrkârin an rul leh hun chuan a pûk tir ai 1,000/- leh kum 15 chhunga a pung 750/- a za in chêng 1,750/- a lo hmu anga, a leh hnih a tling ţhelh ani. Tin dân hnihna a khân chêng 1,000/- lo pûk tir shela kum thum china la leh ta shela, a pûk tir 1,000/- leh a pung 165/- a zá in 1,165/- a lo hmu anga; tangka 1,000/- pûk tira, kum thum china chêng 165/- lo pung chu a hlâwk êm êm a ni. Kum nga china là leh ni shela a pûk tir 1,000/- leh a pung 275/- a za in 1,275/- a lo hmu anga: chutichuan tangka 1,000/- a kum nga china 275/- lo pung chu a hlâwk êm êm ani.

Dân thumna a khan chêng 7/12/- chauh pawh a pûk tir thei a! kum nga china lo la leh ta ila chêng 10/- lo ni mai anga, 77/8/ lo pûk tir chuan kum nga china 100/- a lo ni mai bawk anga. Tin, kum nga nga ka nghak peih love, kan tih leh kum thum china pawh la ila kan tangka 77/8/- kha chêng 88/12/- a lo tling anga. Chutichuan kum thum china mai pawh chêng 10/11- chuan a lo hlâwk ani.

Tupawh a nei chuan pûk tîr a a ţha êm êm ani Dawrkâi pûk tîr te hi a boral a hlauh awm êm êma, Sawrkâr pûk tîr erwh chu a hlauh awm love. Dakina pawh mi'n tangka an lo dah fova, tu ta mah a la boral ngai lo. A mah erwh chu tuna mi ai hian a pung a hlâwk lo zawk êm êm a. R. D. Leta.

THIL MAK TAK.

Ngei teh u, November ni 30—11—16 an luhka an Tlabung leh hmeichhia pakhat an awma, chu mi an awm ... lai tak chuan thawk leh khata a chung zâwn ... chu nasha êm êm in a lo êng ta pup maia,

Thla êng aia êng zawk mah in aamh chu rei zawng ani lo. Le mi 4 pali te hian chiang takin an hmu hman theuh chauh ani.

Thla en' lai pawh ani lo, a thim lai tak· ani. He thil hi a hmu tu te hian thil danga an ruat lo, Pathian thil tih theih na then khat ni in an ring ber. Tlangvâl 2 phei hi chu Kristian mi an ni a. He ti ang thu hi an shawi kan lo chhiar thina, mak kan ti thei êm êm a, tûna zet chuan kan lo hmu in kan lo hre ve ta a, mak kannti zual êm êm mai.

Vân lam thil mak kan pi leh pu te hmu ngai loh leh hriat ngai loh kha kan lo hmu in kan lo hre tam ta êma; kan Lalpa Pathian thu hi a thlawn dawn lo tih leh a lokal leh tak zet dawn tih a rin' awm leh zual ta. Ka thian, Aw ! hun rei i nei love in peih rawh . Ni te a lo kiam shâwt ême. R. Kaichunga. K. ch.

Luangpàwl. 5/4/1917.

SAPRAM A HNA THAWH AWH AWM ZIA THU.

Kathian ngai teh kan mi zo fa te Saprama hna thawk tura kal te chu awh awm êm êm in leh van nei êm êm hian ka-hria a ni. Sapram rupui tak tak leh, thil ropui chu an zuk hmu dawn shi a, chu chhap an chuan an shunga rorêl tu a tan chuan in, kei mahhi zoram nu leh pa ber Bawrsâp te leh manding sap hluia Aijal ti mawi tu leh kan pu Saphluia te leh Lungleh Bawrshap te, kan Lushai nu leh pa te hlîr chu A-ngaih tuah tu tur te an ni shia, an vân nei ngawt hian ka hria ani an kal dawna hreh taka kal te chu an zuk thlen hun chuan in, nuam an ti in leh an ngai ang in hreh awm an ti lo vang. Tangka tam tak shen pawh a hmu thei lo te chu awisa pakhat mah seng lo chuan an zuk hmu

dawn si a; tin, an hna thawh zia la chu henga te kan lo hmu tawh angin, ral muanga thih hlauh awm tawh hauh lo na an hna an thawk ani si a, chuvangin ,an ni hlawh êm êm mai ani; tin, mi ṭhen khat te chuan ti hei anga Sawrkâr in ram danga a ani te a hruai hian an ngaih shak tawh lo ni in an ring ani thei e, an hriat lo vang mai ani zawke, Sawrkar chuan in a hnuaia hnathawk tura 'mi a hruai te chu kei mahni mizo nu leh pa te ai khan min lainat in min hmangaih zawk êm êm ani shi a.

Hritlang dam lo te in emaw kan lo awm te hianin Damdawi chu shawi lo a nia, min enkawl ṭhat zia chu kan nu kan pa mihringtu ang mai hian in eng nge i ei duh engnge ei ila i tih, ti hian in a chhun a zan hian in mi an zawt ani a. Kan in lama te kan hmuh phak ngai lo Sailo lal pawh in a an ei manglo kha, Arsa leh Artui Bawnghmutê hi duh tawk a êi tur hi a awm ani a, ei thei lo mah ila ei hram hram rawh an ti hi a ni sia. Chuvangin ka ṭhian te u, in unau emaw, in fapa emaw kal mahshela ngaituah hlek suh ang che An chung a roreltu te pawh kan zoram nu leh pa te an ni hi. Kei ni Mizo hnam â tak leh mawl tak hi kan lo bengvar na a lo ni zawk thei e. Chu a chhap an chuan in Pathian leh Sawrkâr Lalber a zar a chuan in damtaka an lo hawn'hun in kumkhua in kuli an âwl tawh ang. Amah erawh chu, suahsual ching lova, Nawchi zuar an to boral lo vin hna thawk ṭha ni zawk rawh she, kan hnam ṭhat nan Pathian in 'mal minshawm sela kan zoram min thlen' leh rawh se, Dam takin Mesopotamia ram Indo hmun pakhat a mi.

R. Pakela Hospital No. 105. C.F A.

March 15.1917.

KA PIANNA RAM.

Key A.

| D :- | .fe, .s, :l, .s, | m :- .r | d : .d | r :- .s,
1. Aw, Pi leh pu chen a kan ram ka va lai
2. Aw, He khaw-vel-a hian nang lo tu - nge hma-
3. Nu - nau leh val thlan- na a dang khaw-vel a

| s, :r | d :- | :m | m :- .m | re .m :f .m | l :-
nat che êm ! Tûn a bawi a shiam che tum in
ngai kan nei ? Kan pian - na ram kan shei len-na
awm chhun in, Chu chu mawi na leh hming a ni,

| - :m | d :- .d | t, :m | l, :- | : | r :r .,r | m :-
German ral a lo lian, Chhawm leh dawl- tu
I tân ka in pe e, I hming ti tlâwm
Mawi-na chu nu- nau tân, Vâl tan e - rawh

.r | d :- .t, .,l, | s, : .d | t, :- .t, | d' :t, .l, | m :-
awm lo *ang* in Lungngai in i thla phâng,
leh za' *ni* chuan Ral dai a *fam* kan nuam,
hming hran' *a* ni Sa leh ral *dai* a ṭuan,

:m | m :- .m | s :- .d | t, :- .l, | s, :- .s, | d :- .d | r
Mah-she i mi te an tho mêk, I tan a do
Hrâng-vâl pang ngai kan ni lawm ni, Kan pi leh pu
Hei hi chung Pa-thian ruat a ni, Ti chuan pa - sal

:s, | m :- | :m | m :- .l, | l, :r | r :- .s, | s, .s,
tur in, Nu leh pa ram kan phat lawng che Thei
chen in, Rem - na Lal in min pui ang a Hmel
ṭha val, An tak - sa bo- ral mah- she - la An

:d' .m | s :- | s :- | m :- | .s :d .m | .s :- | -
tàwp in kan ṭang ang, Thei tâwp in kan..........
ma chu kan hneh ang, Hmel-ma chu kan..........
hming a dai lo - vang, An hming a dai..........

:t, | d :-
ṭang ang.
hneh ang.
lo - vang.

Hrawva, Shillong.

LIANCHAMA'N PAKELA HNENA KEKHA A THAWN THU.

Kaṭhian, nimin an chuan in i lekha chu ka lo hmu a, i thu shawi te pawh fel takin ka lo hria a. I dam lai a ni avagin ka lawm êm êm mai a, kei pawh Pathian zara chuan in ka dam lai ani a. Kaṭhian engtin nge kan awm na Hospital te leh kan nambar te i han hriat mak ka ti êm êm mai ani; tin, In chan chin leh kan ṭhiante zawng zawng Hospital nambar te min han hril avangin ka lawm leh zual ani, in awmna ram pawh hriat phâk lo. nang ma'n min han zawng chhuaka, kan lawm êm êm tin, a tir chuan Hospital 105. C. F. A. an chuan in mizo 4 in awm chu ani a; keia lo ngaih chuan in hmun kuat an in awm an ka rnat ani a, ka awt êm êm che u tuna chuan ka lo hre chiang ta a, a pawi êm êm chu ta chhapa in ṭhian pakhat chuan India a a haw shan ta che u ani a, tin, in thian pakhat in a thih shan leh nghal che u ani a. Chung ang laia in mang ang leh in lungngai vel tur chu ka han hre reng mai; tin, kaṭhian kei ni chan chin pawh ka han hril leh ang che.

Lucknow an khan in, kan lo tnlen hma khan in indona lam an khân in min lo liam shan ta kha ani a. Lucknow kan lo thlen' chuan in tumah in lo awm tawh lova T. Kunga damlo chauh kha kan zuk hmu a. A dam leh hma anga lawm takin indona lama kan liam ho ang kan ti a. chu tia, damlo satliah mai mai chu, a lo zual ta phut mai a, enkawl tu a tan chuan in Chuauchhinga kan ṭan tir ta a, tin, Chuauchhinga pawh chu a na leh ve ta a, ti chuan in kei chu a en kawl tur chuan in ka va kal ve a. tin, ka va kal chuan in, a lo na hle mai

a, a ṭawng pawh chu a lo ṭawng ṭha thei tawh mang lo va, tin, nithum lai chin an chuan in khawvela a nun na chu a lo thlah ta a. Chuauchhinga nen chuan kan bawi ta a, tin, Daktawr Babu chu ka va hrila, Daktawr Babu chuan in Sap hmena a va shawia, Daktawr Sap chu a lo thleng a, chu pindan chhunga mi awm reng reng chu a phai ta lo va, ti chuan mangan leh lungngai nak a lai chuan in sumhmun bathlar a chuan in, Chuauchhinga nen chuan in, mu h'ek lovin kan tlai var ta a. Tin, zîng tak a chuan in, Sergt I Kelly sâp chu a lokal a, kan hmuh veleh chuan kan mangan' leh kan lungngaih zia chu kan lo hrih thuai a: tin, ani chuan min ngaihtuah pui ta a, Weslyn Missionary an awm-na pawh hri. at hleih loh chu a lo hril ta a. Chung Weslyn Mission School naupang te leh zirtirtu te chuan in thlân chu ṭha êm êm mai chuan in min lo laih shak ta a. an pei hun chuan in ruang la tura an lo kal hun tur chu min hrilh a. Tlailam dar thum an chuan in, ruang la tur chuan an lokal a. Tawlailîr mawi tak mai a chunga chuan in Thingtiem chu ruang dah na tur mâwi êm êm an rawn kenga, sakawr an han hnu tira. Thingreman chuan in rimtui an han hnawia tichuan in Pathian khawngaihna nei tu a chuan in kan lungngaih te chu lawma a chantir leh ta a; vairam khaw lian heti angan te chuan in phûm na hmun leh in dahna hmun pawh kan in hre dawn lo ti a, kan lungngaih nên chuan in; mawi êm êm chuan in tawlailîr mawi tak mai chuan sakawr in a hnûk ta a.

Tiu, a ruang han tawh vel pawh chu kan chang ta lova, chûng Weslyn School Madter ho te chuan in ten lam rêng rêng tel hlek lo chuan an buat shai ta a, ti chuan thlânmuâl lam an chuan in mawi êm êm leh mi

pui tam tak chuan in kai kal pui ta a, kan phûm zawh an chuan thlân chunga chuan in Mission Sap chuan Pathian lekhabu chhiar kar ta mi ţawngţai sh aka, kei pawh in ka thiam tâwk in lawm thu ka shawi ve a, ti chuan kan ţîn darh ta a; hetianga lung ngaih na a ka lawm na thu hi englai mah in ka thei nghilh thei lovang", a ti a. A ni taka, ţhian te u, lungngai na a a lawm an chuan in a lawm awm êm êm mai. Kristian te chu pum khat kan ni tih a lo lang êm êm mai. Dam takin chibai, I ţhian Mesopatamia Indona hmun a mi, R. T. A. (Pakela) Field. Hospital 105. C. F. A. 9'/17.

IX. *KUEKER ZINGA ELIZI TAIU.

Pa Thawmas c'in a pa thar ina awm tur chuan chhim lama lawngin an kar a, luizâu tak hi an zawh a, chuti lai vêk chuan Elizi pawh a fapa-neu Kanada rama hmar lam a an zin ve bawka. Mi ngilnei te hovin kawng tluan' in an ţanpui zêla, *Kueker ho khua a himtaka a lu' thleng chuan an pui zel a.

Kueker ho chu an nun nêm in pawi-khâwih an hmang'o. Bâwi neih hi thil ţha lo taka an ngaih a vângin bâwi pu bengtla lo nei lo tlanbo te chu an lo ţanpui zêl a. Hei vânghian Amerika Sawrkar pawh in an hrem na a, a sâwt chuang vak lo, an la ţanpui ta rêng rêng a. Pawn lam dân in dik lovin shawi mahshela an ni zawngin dik êm êm in an ring tlat mai a ni a.

Kueker hmeichhia te'n Elizi chu an duh sak deuh

*Kuekar —English ţawng "Quaker"— Sakhaw Biak Dân hming Harhna chan lai in an "khûr" ayangin an hming an vuh a.

deuhva, an hnêna awm reng shela an lâwm hle ang a. mahshe'a Elizi,n, "Ni love, ka kai zêl tur ani zâna ka mu hîl thei lovanga chawlh pawh ka châwl thei lovang. Nizana ka mang lam in chu mipa chu hungchhûnga lokal in ka hmu e" a ti a, Rache i chuan, "Ka nau rethei chutiangin i in hre tur ani love, kan khua a bawi tlân bo lo biru te kha tuma rûkin an awm ngai love, heta hian a râlmûang ani" a ti a.

Chutia an la shawi lai mêk chuan Racheli pasal Simeona chu kawngkâ a a lokal a, "Ka nupui, biak lawk che ka duh e'," tiin a kova. A nupai chu a va chhuak a, "Elzi pasal heta hi a awm,' a lo ti a. Racheli chuan lâwm hmêl tih hriat sha mai hian, "Tih tak tak maw ?" a ti a, "Aw ! tih tak meuh a ni, heta pawh a awm thuai anga, nang i hrilh ang em ?" a ti a.

Racheli chu chawchhum-na in a chuan a kal leh a, chutah chuan Elizi in puan a thui a; tin, khum awmna pindan kawng chu a hawnga, "Lo lut ve teh ka fanu, chanchin hrilh tur che ka nei e," a ti a. Elizi chu khûr zawih zawih in a tho va, thil tha lo pui pui hi a ni ang tih a hlauva. Simeona chuan a hnena, "Hlâu shuh, hlûa snuh! thil tha chan chin ani e", a ti a. Racheli chuan kawng a khâr a, ani chu a hnûk hnâi a. "Lalpa Pathian in chunga a tha êm êm e, i pasal pawh in a pumpelh thei ta a, zân ina pawh heta a awm ang", a ti a, Elizi'n. 'Zan in a maw ?'i a ti a. ani chuan"Ni e, zân in a", a ti a.

Ti chuan a kiang vêl a thil awm te chu nghîng a hervêl angin an lang a. Racheli bâna chuan a bawk a, a thi dang ta a. Tin, Racheli chuan dim hlêng hlêng in a mut tir ta a.

Chu mi hma chuan a ṭapa a chhuah a, zân hlauhawm tak hnuaia a zân a zân a a kal a chin kha chu a la mu ṭa ngai lo rêng a ni a.

A mumanga chuan ram mawi deuh mai, a kam te chu hring nghelh mai leh thliarkaṛ nuam tak mai leh tui tle var sur mai hi a hmu a. Chutah vêk chuan an in pâugngai lama tui êm êm a lo thu-khaw-chang leh hovin, leh Harrya chu hlim taka lo infiam a hmu a, a pasal ke chheh ri pawh lo hria a, lo hnai telh telh a lo va pawm ta hian a in hria a; ti chuan a mit tui a luang ta, a harh ta mai a.

Mumang a ni love, ni a tla a, khawnvâr an chhi chauh a la ni. Tin, Harrya pawh, a shira mu in, a pasal pawh in a pawm rêng a ni.

X. A IN THAR.

Pa Thawma chu a in thara chuan a cheng ta renga. Pu ngilnei a neia; tichuan a nupui fanâu te hmu pha' lovin hla taka awm mahshela a theipatâwp tâwp in a hlim theia. A pi Evi nu erawh chuan Evi pa chu a tluk lo deuh va, a bengtlalo deuh hle a, a pasal in phal tawh shela chuan a bâwi te chu a vêl tawh ang; mahshe a pasal in a phal lova.

Damlo nasha hi a in ti thei êm êm mai a; chutichuan ṭhutthlêng sheia a ṭhu renga. Amah enkawltu bâwinu a neia, a ti hah thei êm êm mai a, nilêng lêngin hna a thawka, zan khua khua pawh in a thawk bawka. Chutia zan khua khua a hna a thawk pawh chu a tûka a mut a chhuah chuan mut a la phal lova hna a thawh loh rêng reng chu a la phal ta lo fo va. Chuvaugin Evi nu hian bâwi te hi midang ang bawkin an hah theih ti hi a hre lo tawp mai tih a lang fiah a ni.

Ti chuan Evi nu chuan, "In enkawl tur chuan ka dam o lutuk e," a ti a, thi tin reng hi bawi te'n an enkawl veka. Chutichuan a lo nuam lo shawt êm êm a, Evi pa pawh chu a awm thei ta lova. A u-au nu Awfeli huena a kal a, in leh Evi enkawl turin a dil a.

Nula Awfeli chu mi fing leh hengvar tak mai hi a ni a. An in lama chuan tuma'n bawi an nei ngai lova. A unau pa'n bawi tamtak nei in khawngaih mahshela, a ṭanpui duh chuang lo, a han hmuh mai pawhin mihring rannung ang mai a lei lea hralh hi thil sual êm êm ni in a ring. Bawi te chu a lungngaih pui êm êm mai a, tih chhuah a a chhâk hie mai: mahshe a a hmangaih vâng mai pawh a ni bik lo, an han' êm avângin Awfeli chuan an ṭawh emaw, an khawi emaw rêng rêng a duh lo tawp mai. Evi orawh chuan a lo hawn' apiang hian a fâwp peih ziah ṭhin. Cuu chu Awfeli chuan a hmuh in "Kei zawng ka thei ve love," a ṭi a. Evi chuan, "Eng a ti nge i theih loa?" a ti a. Awfeli chuan "Mi zawng zawng huena ngilnei taka awm ka duh, tuma ka ti nâ lo nimahshela midum ho pawa chu engtinnge a tih theih ?" a ti a. Tin, an nui vak vak a, Evi pa chuan enge ni ta tih hre turin a lo chhuak a, Awfeli chuan amah chu zui in, "Enge ni ?" a ti a.

Chu mi hmuna chuan Thawma chu ṭhuttuleng mawi tak chunga a ṭhu a, a kawr kilhna kua a chuan pangpâr a khat in a thun a, Evi chuan pangpâr ṭhi awrh tir a, a khup a chuan chawngzawng angin a bawk a, "Aw Thawma i va hlim vele ! a ti a, a nui a. Thawma pawh a nui bawk a. A hotu nu ang tak bawk chuan hlim êm êm in a lang a, a vanvada' chuan a pu a hmu a, hlâu takin a en 'a; a pu erawh chuan a nuih shan

mai a.

Awfelia chuan "Engtin nge chu chu i tih tir thei?" a ti a. Evi pa chuan, "Engatinge ka theih loh ang?" a ti a. A ni chuan, "Engvangin nge ka hre bik love, ka hnena hlauh awm in a lange," a ti a. Awfelia hnena Evi hi mihang fa ni shelangin ui lian pui nen an in fiam i hmuh chuan ni awm tak leh dik awm hle hian i ring ang, mahshe thil shiam ve bawk ngaihtuah thei te hre thei te, thi thei lo te .... Ilmar lam rama mi te'n chu chu in hriat thei zia ka hria. Rûl emaw, uṭawk emaw i huat ang bawkin a dum te chu i hua, Thil ṭha lo te an chinfavangin i thin ura, i la hmangaih ani a ti a. Awfelia chuan, "Aw le unaupa, i dik ka ti, ngam e, kei pawh ka hriatna te a lo tam deuh deuh ka ring" a ti a. Chawngchhingpuia.

PERSIA RAM MIHRING RETHEIH ZIA THU.

Ka ṭhian te u' He Persia ram a mihring retheih zia anga mihring rethei leh khawngaih thlâk hi khawia mah hian ka la hmu ngai lo a ni. Kan mizo hi kan rethei êm êm kan in ti a, mahshe kan mizo fa chuan in kamrah êm ring chu kan awm lo a ni thei e. Hemi Persia ram a mi chuan in kamrah hî an ring a ni-a, an kamrah rin chu Khazur an ti a, a kung awm zia chu, Tûm a ang ber mai, a rah pawh chu, tûm rah angin a bawr luai hian a rah a ni a. A rah pian zia chu Berawchal rah anga lian leh sawl a ni. Tin, chûng ang pawh chu mi ṭhen khat chuan an la hmu zo lo a ni a, a man a tam shi a.

Tin, mi tam tak, nu hmêl mawi tak tak leh nula tak tak hian in kut an dawh a ni a: tin, tar tak mit khaw hmu thei tawh mang lo te hian in hna an thawk a ni a, tin, naushên pawm chung te hian hna an thawk a, an hna thawh na hmun

a te hian an nau chu an mùt tir a, nisha te hian a hema, an nau te chu aw-chhâng berbur hian an ţap ţhin a ni a, an khâwngaih thlâk êm êm mai a ni. Tin, naupang kum 7 chin hi chuan hnathawh na hi kan Sawrkâr hnêna hian an zawng a; kan Sawrkâr hian an thawh thei tâwk tui zia an ngaihtua a, sebawng êk thing hi an shiam tir ţhin a ni a, chuti a an tih lo lah chuan an thi thei hial dâwn shi a. Kan sawrkâr hian in an khawngaih a an hlawh tâwk tur hi an an shiam shak a: tin, keini mizo ngaih kha chuan in, vai hmeichhia te hian kna an thawk lovah kan ruat ani a, mihring zir a lo ni. Tin, India ram Bombay vêl an pawh khân in, Kabul hnam hmeichhia hnathawk tam tak ka lo hmu bawk a ni. Kan mizo ťa hmeichhia chauh hian in emaw hnathawk kan ti a, a lo ni bîk aw zawng lo mai. Mihring a thu a ni e, mi nei nung deuh vin an hmeichhia te hna an thaw tir duh lo mai a ni.

Pakêla, Indona a kal.

awm hle mai !.

Tin, chutah ṭang chuan zing dar 4 vela chhuak te kan awma kan in dawt zut mai a, chhimluâng chu dâr 9 a te dâr 10 a te kan thlenga; tui awmna lama kan rik hlawma; tin, chuta ṭang chuan *Namber* in dawt zêla kan tuma riah bûk pawh in dawt zelin shiam ila kan hpa te'n an ti.

Tin, chutah ṭang chuan zing dar3 vela chhuak te kan awma, Kanglai Bangla a kan riak ta lova, mel *6 na* a kan riak ta zawka, * Chhimiluânga hian kan ṭhian pakhat in khawihlî a vei a kal thei mang lova chuvangin kan hnut chhiah ta a. Chutah chuan zing dar 1½ laia kan chhuaka, Jalinga kan thlen' hma chuan *Motorcard* tê tak tê a lokala a la hmu lo an tam avangin mak an ti êm êm mai. Phai zâwl tir aṭang chuan a tlarin kan kala, mêl khat kan awh ṭhelh ani. Phaitual Lo shiam dan te kan hmuh inmak ti te kan tam hle. Tin, Jalinga kan thlen' chuan dar7 vel lai ani a. Chutah chuan hawte kan chhûma, kan chawla, Kan Pu Saphluia leh Pi Saphluii chu Silchar zosap in *Motor* tê tak hian a lawn hmuaka, chak takin an kal ta a, an thlêng thuai awme. Kei ni ho pawh chu dâr 9½ vela kan kal leh ta a, Sirguri thlen' hma in Supervisor tur Sap pahnih in Motorcard a an lo chuânga min lo han hmuaka. Tin, an chhuka, Motorcard a chuang ta lo chuan kan hnena in an kal ve ta a, an hlim hle in kan hria a, kei ni pawh kan lawm hle bawka; tin, kalkawng chu ni a sha tiin kan lungngaih teh lul vei nen kan van neia am in khua chu dur deuh hian ni sha reng hmu lo an Phai zawl chu kan tuar chhuak ta a.

Tin, Silchar chu dar 3 vela kan thleng ta a. Kan

awm ua tur in Sipai veng lama Buk an lo shima, an buk shiam aia tam zawk chu in ruak sha tam deuh mai ṭha tak mai a lo awm hlauh a, nuam tak ṭak a kan awm ta a.

Silchar chu dam kima thlen, pawh kan in rin mang lo vei neu, (hri vei te kan tawk bawk si a,) kan Daktor chhuan tlak tak Pu Thuama kan zinga a kal hlauh a vangin Pathain in ama a hmang bawk a, dam tlang takin mi chu ti zo zai chu Silchar chu kan thleng thei ta a? a fak tlak hle. Hah takin awm mahshe ama mawlh chu dam dawi la-in kan bawh tup tup leng mai â, phun- nawi lovin min pe zel hlawm a.

Kan Hotu ber Pu Saphluia lah ani kalse ka châk leh zual ang kan tih chhan ber lah chu a zai a dam êm ëm mai a hri-tlang hlek te awm shela, mi a ngaih shak êm êm mai. Kan mang-an engkim a kan duh duh in kan chhawn thei bawka, kan pi pawh a duai bik hek lo-an fak awm hle rih a!

Tin, Silchar kan thlen ni chuan ṭlai lam a chuan Rosawt kan ei-a-Buhfai chu, Dailuah, mosla (chi kim) Ghee, Thingpui, chini Ghee hi min pek an tum lova, Te! min pek an tuma mahse Ghee kan ngen lui a, kan hmu ta.

Dawr tê tak tê hnena ta ani, Rawsawt te chu kan lâk ni. Tin, a tûka chuan Thuam kan la a, Butupuan 2, Kawrchung lum 1, Kamits lum nêm deuh leh thap deuh, Kekawr thap fê 1, Abor lukhum ang kha 1, Tuithâwl 1, Bêl chu ho khat tan pali in dawt tak, a lian ber chu mi 15 chaw a chhum chei ang, a in thuah thei vek ani; thlêng 8 neu. Taihren Savun lian fê 1, nên, Hruizên 1 nên kan hmu ṭheuh, Pheikhawk Mawza, Kut

kawr leh Diâr chu nakin deuhva hmuh tur a la ni awme Dam takin kan awm tlâng anga ka la rawn ziak leh zêl ang. Thei leh phal a ni chuan. Laldailova,

Ziaktu, Lunglêng Khua.

MIZO FRANCE RAMA KAL, LEKHA THAWN DAN:-

Tupawh in tuna china Sap rama kal te hnena lekha in thawn dawn chuan heti-angin in ziak tur ani:—

To

No. ...... Hming .... Hnathawh

Gang No. ....

27th Lushai Labour Cops,

C/o Assisant Adjutant General

Third Echelon, Indian Section

Rouen

France.

Chuti-chuan mi pakhat a hming Thanga nishela, a number 950 nishela a Gang (pawl) numbai 12 ni shela, hetianga ziak tur ani.

To

No. 950 Thanga Labourer

Gang No. 12

27th Lushai Labour Corps.

C/o Assistant General

Third Echelon, Indian Section

Rouen

France.

A ziak dan hi chhin-chhiah tha theuh rawh u.

R D. Leta.

THU-PEK.

Mi France sap rama kal zawng zawng te kha kuli

leh leiman awl turin Sorkar in thu an ti tlu ta a. Hemi thupek hi dik takin kan zawm-tur a ni a, kan zawm dik nge dik lo tih fimkhur takin kan en tur a ni. Tun lawka miṭi en-kiaat te rawn dilna ka hmuh-in awl lo tur tepawh awl an tum hram in a lang a. Hezlett sap thu pek kha "hna thawktu chu an thang hlan in an chhung te u kuli-awl an man anga, an mahni an lohaw leh hun a dam chhung kuli awl an hmu ang," tih a ni a. Hemi a hian dam chhung kuli awl chu mi France ram a kal te tan khan a ni a, an chhung te chu an thang hlan chauh vin an awl dawn tih a lang a ni. Chhung te hi chiang.tak-in hril fiah a ngai a ni. "Chhungte", hi hna-thawktu a lokal chhuah na in a mi te chauh an ni a, hna thawktu an ṭan tir lai a a lo chhuahna in a awm ve lo te chu an chhungte a ni ve lo.

Lei-man âwl hi dam chhûng atân a ni a. An lo ṭan-na thla (April 1,917) aṭangin an âwl ṭan tur a ni. Leiman âwl hi hnathawktu a ṭan' tirh dâwna, a lo chhu-ahna in ngêi emaw, a lo haw leh huna a awmna in ngêi chauh kha an âwl tur a ni. Mi dang hnathawktu lo ṭan' hma a leiman pe hrangtu kha, a leiman âwl duh vâng ngawt in hnathawktu ina a awm mai chu âwi lo tur a ni a. Amaherawhchu hnathawktu ṭaen khat te'n chhûngte lo enkawltur an nei lova, an nupui an fanâu te mi ina an lo awm tir a. Hnathawktu kal bo hlâna an chhûng te chutia lo awmna in chu (a lo enkawltu) leiman an lo âwl thei anga, amaherawhchu "Lo te pawh an in ṭâwm vek," tih lal in a rawn report tur a ni a, lo te in ṭâwmpuị lo chu kuli an âwl thei lovang

Sd/ H Play Fair, Borsap.

MESOPOTAMIA RAM LAMA INDO THU

Ka thian ngai teh kumin 1917 February thla leh Maich thla ohhunga kan sipaite chak zia mai ehu n kuma Kût khua kan hlo te chu kan lo man leh zo ta a he Kût khua ni Tigris lui kam ani a lui zau tak a ni a tin hemi an lu chhuah ni hian in kan lam sipai chuan Tigris lui chu rang takin an kai thuai a leh lam an chuan Laipui in an bei ta a tin lui kawi an chuan kei mani lam sipai chuan hmelma sipai chu an hual ta a lui râl an kai dawn leh Laipui a ţang si a a ngaina an hre ta lova silai paih in Puan zar var an khai ta a tin kan lam chuan in Puan shen au han khaia hmelma chu an in an rawn pan ta nguah nguah maia mi hau tak pawh an tam mai, an zavai in 6 000 an ni tin hmelma sipai chu tang leh ngam tawh hek lo kan lam sipai chu an in an um ta zela, tin, Baghdad dai bula chuan tlem an lo ţanga Mashela an tan'engmah a lo shawt ta lova Baghdad khua a pawh chuan awm ngam lovin, a zan a sân in, hmelma sipai chu an tlan bo zo ta a March ni 5 ni zing lam an hian Bagdad chu kan lo man leh tá a He Baghdad khua hi a ropui em êm mai India ram ang a ni a, dawrkai te chu a ropui em em mai

Tin he Baghdad khua an Hian India rama mihring pawh an tam mai Panjab leh Hindû te pawh an awm a ni a, heng Panjab leh Hindû hian an shawia hmelma sipai chu, an chau tawh êm êm mai ani ei tur an nei ta lo Kei ni India, mi chu in lo thleng tir a ni si a ei tur in rawn chhek khawm tam hman em mai an ti a tin hmelma then khat Baghdad khua a, awm te chu Tuna chuan kan Baghdad khua min lak shak ta a Ral ka kap duh ta lo ti in an rawn in pe chawt chawt

mai ani. Tin, mania in pe te chu kan Sarkar te pawh in an lo man na a, rei lo te a an chhuah leh mai ṭhin. Tin, Baghdad a ṭang chuan mel 80 lai kan sipai te chu an thleng leh ta a, tin, an chak luat tuk avangin hmelma in kalkawng chu an lo dang chat leh ta a; mahshe kal kawng dangtu hmelma sipai chu 1,700 an lo man leh ta maia. Tun lai a kan lam kan chak zia mai chu, thel ang mai kan ni. Tin, he Baghdad an chuan in Russia sipai nen kan in hmu ta ani. Kaṭhian, he Indo na a, i kal ve lo chu, kan Mizo fiam thu ang kha ani a, len'lai chan ngawt mai i ni e, he ti anga thlil ropui hi i hmu ve a tân ka duh êm êm.

Dam takin, I ṭhian, Pakela.
Indona hmun a mi.

XI. PATHAWMA CHAN'CHIN.

A LEKHA THAWN.

Pathawma chu chutiangá pu zâidam leh in 'ṭha a hmuh tak avang chuan a vân nei êm êm mai ani. Puan ṭha tak tak te chaw tui tak tak te a nei a, mutna pindan nuam tak nên. Nasha lutuka 'hna har sha thaw' tur a nei shi lova. A hna thawh bulpui ber chu a pi in Evi hmuh a duh 'hun apiang leh a lên' chhuah duh hun apianga a tawlailîr khalh shak hi a ni a, a pi chu a hmangaih shâwt hle maia, nasha deuh vin a lo hmangaih ta a.

A pu pawh in Thawma chu ṭha hle in hman tlâka hlê ni in a hre bawka. Amaherwhohu Thawma pu chu tangka en kawl lama hian a fîmkhur lo hle mai a, i bâwi zinga hotu ber pawh ama ang bawka fîmkhur lo ani shi a; chutichuan an kâra rêng rêng hian thil ropu emaw thil lian emaw tih a awm lova, tih chhiat chauh

hi ani zâwka.

Tin, Pu Shelbya pawh chuan Thawma chu a ring ta êm êm bawk a, a pu tangka enkawl lam a chuan mah ni ta ang mai in a enkawl a. Evi pa chuan Thawma thiam zia a la ring êm êm duh rih lova.

Van nei hle shela, Thawma chuan hâwn' a, a mi duh tak te hmuh chu a châk ta êm êm mai a, engmah tih tur a nei shi lova, a kawr iptê a a Pathian Lekha-bu a chhiar hrâm hrâm ṭhin a. Pathin Ni hi chuan naupang Evi a pindan a chuan a lokal ṭhin a. Pathian Lekhabu te an chhiär dûn a, hla te an sha dûn a, a in chan chin te an shawi dûn ṭhina; chutia a in chan chin te an han shawi pui mai pawh chuan Thawma chu a hnêm deuh ṭhin a.

Nimahshela hun te hi a ral thuai thuai avangin Thawma chuan a in lam chu a ngâi ta tulh tulh mai a; ti chuan a tâwp a tawp a chuan lekha thawn a ziak tur a lo nî a. Pa Thawma chu an hralh hma rêng pawh in Zawrj Shelbya ziak a zirtir tawh a; chu ti chuan lekha pawh chu a ziak theih a ring a. Evi hnena lâi-shuih tawitê a dil a; tin, a pindan a lunglekha in en-ṭawn leh turin a ziak hmasha a, a harsha hle mai a, a then te chu a lo theihnghilh ta bawk a, a ṭhen erawh chu a la hre renga; mahshe a hman' ṭhenk te chu a dik vak lo. Ani tak e, a harsha rêng bawk ani.

Chutia a la awm lai chuan Evi chu a koki a a lo dâka, "Pathawm eng nge ni i tih le?" a ti a, Pathawm-a'n, Evi ka chhung nu hlui hnena lekha thwn ka tum hram hram mai ani, ka ti ṭha thei shi lova" a ti a, a mittui chu a tla ta zawih zawih mai a. Evi chuan, "Pathawm, ka puih theih che ka duh e, ziak chu tlêmte ka zir tawh

she thei nghilh ka hlau ve" a ti a.

Chutichuan an ziak dun ta a, an rin loh ang takin an lo ziak ṭha thei dun ta a. Evi chuan, Pathawm, a mâwi fe in a lang ṭan ta maia, i nupui i fanâu te chu an va lawm dawn êm! An huên ata i kal boua hi a zahthiâk êm mai e! eng ni a emaw hâwn' tir leh tur che in ka pa zawh ka tum e," a ti a.

Thawma chuan, "Nula in, a an hmuh theih tâwpa an hmuh hma turin ka tangka ka thawn chhuk ang. Ka pu George (Zawrj) ka tan a lokal ang, hê tangka mantam pawh hi chinchhiah na angin mi pe a," a ti a, a kawr hnuaia a dap chu a han phawrh chhuaka. Evi'n "Aw! a lokal ngei ngêi dawn tak a lawm le; chuvangin kei pawh ka lâwm ngawt mai" a ti a. Tin, Thawma'n "Lekha thawn che ka duh e, ka awmna hmun an hriat nan, Pi Klawii pawh hrilh rawh u" a ti a. Evi pa chuan, "I e, Thawma a ti a; tichuan Evi leh Thawma chu an kal chhuak ta ve ve a, Evi pa chu a kal zela, lunglekha lam chu a hnai deuh deuh va, a en a, "Enge ni hei hi ?" a ti a Evi'n "Ka ziak pui a ni, nimahshela i lekha hi Pathawma ka ziak ṭha thei zawk, ka lo hawn' huna chu chu ka ti ang," a ti a. Evi chuan "A, ziak tur chu pawimawh êm êm anie, a pi in tangka lei let na tura a thawn dawn avângin i hri maw ka pa ? chuti ang tak chuan mi te'n an shawi ani, a ti a.

He thu hi Evi pa'n a ngaihtuah rilrukin dik lo tawp in a hria a, hêng zinga thil pakhat awm dan ṭha chu mite'n an bâwi te hnena thlamuan nân na mi duh tak te hnena ṭanga an hruai bo shak aṭangin an shawi a. A dik chauh chuah Pi Shelbyi chuan Thawma a lei kir leh chu a ring lova. Chu mi ni tlai lam a chuan lekha a ziaka; tin, Pathawma chuan lawm takin dâk in a a keng ta a.

Chawngchhingpuia.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 7 NA | JUNE 1917. July | A man kum khat cheng 1/- chauh ani.

Enkawltu (Editor):-- Makthanga, Aijal.
Chhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THIL AWM.

THU PEK.

Mizo France rama kal zawng zawng te kha kuli len loiman awl tarin thu an ti-tiu ta a. Hemi thu pèk ni-dik takin kan zawm tur a ni a, kan zawm dik nge dik lo hriattur takin kan en tur a ni. Tún lawka mi ṭhen khat te rawn dilna ka hmuh in awl lo tur te pawh in awl an tum hrâmin a lang a. Hezlett sâp thu pèk kha, "Hnathawktu chu an thatlg hlân-in an chhûng te n kuli awl an hmu anga, anmahni an lo haw len huna dam chhûng kuli awl an hmu anga," tih a ni a. Hemi a ni-an dam chhung kuli awl chu mi France rama kal te tan khân a ni a, an chhung te chu an thang nian chau in an awl dawn tih a lang a ni. Chhûngte hi chiang takin hriiman a ngai a ni. Chhûngte hi hnathawktu te a lokal chhuan na in a mi te chauh an ni a, hnathawktu ar ṭan tirh laia a lo chhuan na ma awm ve lo te chu an chhungte a ni ve lo.

Leiman awl hi dam chhung atân a ni a: An lo ṭan na thla (April 1917) atangin an awl ṭan tur a ni, Leiman awl hi hnathawktu a ṭan tir dawna a lo chhuanna in ngei emaw, a lo haw len huna a awmna in ngei cháuh kha an awl tur a ni. Mi dang hnathawktu lo ṭan hma a leiman pe hrang tu kha, a leiman awl dun vang ngawtin hnathawktu ina a awm mai chu awl lo tur a ni a. Amaherawhchu hnathawktu ṭhen khat te n chhung te lo enkawl tur an nei lova an nupui an fanâu te mi ina an lo awm tir a. Hnathawktu kal bo hmân a an chhung te chutia lo awm na in chu (a lo enkawl tu) leiman an awl thei anga, amaherawhchu lo te pawh an in ṭawm vek tih lai-in a rawn report tur a ni a, lo te in ṭawm pui lo chu kuli an awl thei lovang.

Sd. A. Playfair
Bawrsâp

MIZO HO FRANCE RAMA KAL TE HNENA LEHKHA THAWN DAN TUR.

Tupawh in tuna china Sap rama kal te hnena lehkha in thawn dawn chuan hetiangin in ziak tur ani.—

To

No...... Hming............ Hnathawh hming
Gang No........................
27th Lushai Labour Corps.
Care of Assistant Adjutant-General.
Third Echelon, Indian Section.
Rouen.
France.

Chutia chuan mi pakhat a hming Thanga lo ni ta ang shela. a number chu 950 ni ang bawk shela, Gang (pawl) number 12 ni bawk ang shela, hetiang hian in ziak tur ani ang.

To

No. 950 Thanga Labourer
Gang No. 12
27th Lushai Labour Corps
Care of Assistant Adjutant-General,
Third Echelon, Indian Section,
Rouen.
France.

Hemi a dan ang kawhmuh-na mai in ka han ziak ani. A ziak dan hi chhia-chhiah theuh ulangin tupawh in rem chang takin mi zawt buai lovin in thawn thei theuh anga, a tha êm êm dawn ani. Amah-erawh-chu lekha to a ram hlat avangin a thleng har hle ani. thia anih chhungin a chhan-na in hmu hman êmaw lek ang.

R. D. Leta.

[illegible] NANA INDIA MITE'N TANGKA AN PUKTIR.

Tuna indona a hma [illegible] tarin Sawrkarin tangka an pûk dnha. Chumi an pûk dan tur chu hemi [illegible] a ka ziak ang hi a ni. Dan hmun thum a awm:— DAN [illegible] NA: He mi a hian Sawrkarin an tangka pûk chu kum 1.929 leh 1.947 in kara a tangka neitu in a duh [illegible] apiang in an rûn leh ang.

Tunah in tangka 95/- pûk tir [illegible] Sawrkarin cheng 95/- chu 100/- a an chhâng anga: kum tin a pung [illegible] cheng 5/ an pe anga. Chu chu tangka neitu in [illegible] a duh chuan a pûk tir [illegible] kum 12 [illegible] a la chhuak leh thei lovang. [illegible] kum 20 [illegible] a [illegible] thei lo [illegible] kum 12 [illegible] kum 20 [illegible] chuan a duh [illegible] a la thei ang. A [illegible] tangka 95/- aia khan cheng 100/- an pe anga: tin, a pung chu kum tin cheng 5/- a hmu bawk ang. Chutiangin [illegible] 95/- i pûk [illegible] kum 12 chhûng la chhuak [illegible] i pûk tir [illegible] 100 [illegible] a pung kum 12 [illegible] 60/- a za in cheng 160 i hmu ang. [illegible] kum [illegible] Feb. [illegible] 15 a leh August [illegible] 15 [illegible] thei lovang.

[illegible] 95/- [illegible] thei [illegible] a hma[illegible] [illegible] 20/- [illegible] tin cheng 20/ [illegible] pe anga. 95 a tine [illegible]

DAN HNIHNA:- He mi [illegible] kum 1.929 [illegible] 1.922 emaw a rûh [illegible] chu chu pûk tir a chin kum 8 a emaw kum [illegible] emaw an rûn leh ang. He mi a hian cheng za zel [illegible] a pung cheng 5/8/- an pe ang. Chutiangin cheng 100/- pûk tir ila kum 8 chhunga la leh ta ila; kan pûk tir cheng 100/- [illegible] kum thum chhung a mi cheng 16/8/- a za in cheng 116/8/- hmuh leh tur a ni.

Tin. vawikhata cheng 100/- pe thei lo ila, ahmasha berin 20/- kan pe anga. chumi zawh a thia tin cheng 20/ kan pe zel anga. 100/ a la tlin hma lo chu.

DAN THUMNA:- Dâk-ina kum nga chhung atan a pûk tir. He mi hmuaia ziak ang hi a ni.

Pûktîr tur zât.	7- 12- 0	15- 8- 0	38- 12- 0	77- 8- 0
Kum 1 tlin' lma a lak chhuah leh a lma tur zât	7 12 0	15 8 0	38 12 0	77 8 0
Kum I china ,, ,,	8 1 0	16 2 0	40 5 0	80 10 0
Thla 15 china ,, ,,	8 2 0	16 5 0	40 12 6	81 9 0
Thla 18 china	8 4 0	16 8 0	41 4 0	82 8 0
Thla 21 china	8 5 0	16 11 0	41 11 6	83 7 0
Kum 2 china	8 7 0	16 14 0	42 3 0	84 6 0
Thla 27 china	8 8 9	17 1 6	42 11 9	85 7 6
Thla 30 china	8 10 6	17 5 0	43 4 6	86 9 0
Thla 33 china	8 12 3	17 8 6	43 14 3	87 10 0
Kum 3 china	8 14 0	17 12 0	44 6 0	88 12 0
Thla 39 china	9 0 0	18 0 0	45 0 0	90 0 0
Thla 42 china	9 2 0	18 4 0	45 10 0	91 4 0
Thla 45 china	9 4 0	18 8 0	46 4 0	92 8 0
Kum 4 china	9 6 0	18 12 0	46 14 0	93 15 0
Thla 54 china	9 11 0	19 6 0	48 7 0	96 14 0
Thla 57 china	9 13 6	19 11 0	49 3 6	98 7 0
Kum 5 china	10 0 0	20 0 0	50 0 0	100 0 0

Chhutichhuan he mi chhinga ziak dan hi en la. [illegible] cheng 7/12/- dâkina zuk pe la, [illegible] a kum nga china [illegible] ng 10/. hmuhna tur an lo pe ang che. [illegible] i tangka 7/12/- kha kum khat [illegible] leh chuan i dah nghal 7/12/. chuan [illegible] pe [illegible] kum khat [illegible] i lak erawh chuan [illegible] ang chia. [illegible] china i lak chuan cheng [illegible] an lo pe ang chia. thla 39 china i lak chuan cheng 9/- an lo pe ang chia, chuti ang zelin, kum 5 china i lak chuan cheng 10/- an lo pe ang che. [illegible] leh mai chuan i [illegible] lo pe ang chia, thla 30 china i lak chuan cheng [illegible] an lo pe ang chia, kum thum china i lak chuan cheng 88/12/ an lo pe ang chia, thla 54 china i lak chuan cheng 96/14/- an lo pe ang che: chuti ang zel in kum nga china i lak chuan 100/- an lo pe ang che.

Hô mi dan hi mi [illegible] lo dawn te tan [illegible] a hlawk hle bawk ani. Cheng 7/12/- chauh pawh [illegible] dah thei, kum nga china cheng 10/- hmu ran [illegible] Cheng 38/12/- dah ila kum nga china cheng 50/- kan [illegible] mai anga. Cheng 77/12/- dah ila kum nga china cheng 100/- kan lo hmu anga. chutichuan cheng 22/4/- in kan lo hlâwk dâwn ani. Tangka nei tan chuan Dân khatna a hlâwk êm êm a, Dân hnihna pawh hi a hlâwk hle bawka. Tangka ngah maing lo te tan Dân thumna hi a fel êm êm ani. Tuna Aizawla vâi hotein cheng 26.000/- an lo pûk tir ta hlawma.

Tupawh tangka pûk tir tur nei chuan hei [illegible] zinga in duh ber ang [illegible] pûk tir [illegible] A hlâwk zia hril fiah ila: Tuna mi pakhatin cheng 950/-

DAN KHATNA a khan lo pûk tir shela, kum 15 china rulh leh turin. Sawrkârin an rulh leh hun chuan a pûk tir ai 1,000/- leh kum 15 chhunga a pung 750/- a za in chêng 1,750/- a lo hmu anga, a leh ṭuih a tling ṭhelh ani. Tin DAN HNIHNA a khân chêng 1,000/- lo pûk tir shela kum thum china la leh ta shela, a pûk tir 1:000/- leh a pung 165/- a za in 1,165/- a lo hmu anga; tangka 1,000/- pûk tira, kum thum china chêng 165 lo pung chu a hlâwk êm êm a ni. Kum nga china la leh ni shela a pûk tir 1,000 leh a pung 275/- a za in 1.275/- a lo hmu anga: chutichuan tangka 1,000/- a kum nga china 275/- lo pung chu a hlâwk êm êm ani.

DAN THUMNA a khan chêng 7/12/ hauh pawh a pûk tir thei a! kum nga china lo la leh ta ila, chêng 10/- lo ni mai anga, 77/8/ lo pûk tir chuan kum nga china 100/- a lo ni mai bawk anga. Tin, kum nga nga ka ngbak peih love, kum ti leh kum thum china pawh la ila kan tangka 77/8/- kha 88/12/- a lo tling anga. Chutichuan kum thum china mai pawh chêng 10/11- chuan a lo hlâwk ani.

Tupawh a nei chuan pûk tîr a a ṭha êm êm ani. Dawrkai pûk tir te hi a bo ral a hlauh awm êm êm a, Sawrkar pûk tîr erawh chu a hlauh awm love. Dakina pawh mi'n tangka an dah fova, tu ta mah a la boral ngai lo. A mah erawh chu tuna mi ai hian a pung a a hlâwk lo zawk êm êm a- R. D. Lota.

MIZO FRACE RAMA KAL TUR TE.

Hmana ziak zel ka tum ang kaan tuna hian Silchar ṭanga Bombay ṭhlenga kal kawng tha ka ziak ang, a mah erawh chu a nawi lutukin ziak dawn ila, ziak shen a ni lovang; tin, a nawi lo chuan ziak tur a awm

sui ova, ngai tawk thian mai tar am a ng. Tin, Silchara kan awm lai in KAL KAWNG THU pawh ni mah suuh sie a thil pawi mawh tak ani avangin tlem in ka ziak e. Kan thian duh tak KAITHUAMA Luangpiuk khua, a shamma hmena a kai ta a. cha thlan chu tih mawi nan chawih lawn kan saiama, cheng za aia tam a lo ting them. [illegible] 10 kan cham hnu hian tlai-lam dar 4 vel a [illegible] kan chuang tan ta a, KELA la chuang ngai lo [illegible] kan hlim êm êm, kan zai [illegible] ze [illegible] khawp rakin kan [illegible] mai a! KALKAWNG a chuan vawi rual lai [illegible] tin, Chandpur hi zing lam dar 8 lai a kan [illegible] ga, chutah chuan Meilawng tô a kan chuanga. Meilawngte a hian chhang te an shema tin, tlai lam dar 5 vel a [illegible] kan kal [illegible] a, [illegible] tah chuan [illegible] kan [illegible] tin, zan dar 12 lai a hian [illegible] a kan chuang [illegible] kan kal leh ta a. [illegible] tin, Calcatta khaw hmar [illegible] chu chhun lai deuh va kan zuk thleng a, a ropui êm em. [illegible] Saptlangvala len, kan pite. Sapmi [illegible] kan hmua, lawm takin an lo awm a, chuangte an lo shem a. thingpui leh chithlum te nen, puar takin mi chuti zo zai chu min shiama, kan hlim êm êm a. tin, kan kal leh ta a, Galudih hmun tlai dar 4 vela kan thlenga, chutah chuan Buhfai te engkim peih sha in a lo awma, chaw kan chhuma, kan eia, dar 9 vel lai a kan kal leh a. Tin, Rel chawlhna hmun tam fe a kan chawl thin a Rajgarh hmuna hian Dailengturte chhuak hman tur in reife kan

chawla; tin, Dongargarh a tlai lam dar 4 ve'a kan thlenga, chu ta chuan chawte kan chhuma kan cia. zan dar 9 vel a kan chhuak leh. Heng lai a hmun te hi School naupang tan phei chuan a hmuh nawm êm êm ang. Hmanlai mite chenna vek a lo nia, chuta ṭanga chawlhna hmun thum na Rulgoon an tih hian ziza siam na khawl ropui tak tak kan hmu a, a mei khuchhuah tua te chu a Sang êm êm mai: tin, Leng phai zawl a hian ni a sha êm êm maia. Tin, BHUSAVAL an ti hi tlai dar 4 vela kan thlenga, chaw kan chhum a, hê hmun hi a ropui êm êm mai Rel ia khawmna hmun ropui tak a ni Rel chu a tam êm êm maia. Tin, he hmun he hman lai INDIA lal Shervajee an tih piang na hmun a ni a ti, a pianna hmun kiang lawk a chaw kan ei na hmun chu ani. Ni shat lai takin heng ram vel hi ngaih tuah in hman laia mi te min ti hre âm êm. Tin, hetah ṭang hian dar 9 lai a kan chhuak leh a Bhusaval kan thlen' hma hian Shegoon nen a in kara hian ruah a sur vak maia a lawm awm êm êm mai. Tin, Atgoon an tih vel hman rêng rêng chu Mizoram ang deuh tak hian tlang rê tê a awm ṭhluah mai an le te pawh Mizo lo ang deuh a tam mai. Tlangpawng deuh tawh chu lung hlir a ni shi. Tin, Atgoon a hian lei verh a awma, mel 1 ai chuan a shei zawk ang Dongar garh a ṭanga Atgoon thleng hian kawng sira Sepui bawk tiat lek lek a tam ngawi mai. Tin, kan kal zela, in ropui tak tak kan hmu a, Kalyan Bombay kiang lawk a kan chawla, kan kal leha, Bombay chu zing dar 10 vela kan thlenga Lawng a kan chuang nghal a, kan chuan na Lawng chu "Akbar" an vuah ani. Dam tlang fe in kan chuang a, a lawm awm hle. Dam taka

kan awm reng chuan ka la ziak leh zel ang.

Laldailova France rama kal 20/5/17

DESDAMONI, NULA PAKHAT.

E[illegible] pawh kan chhiar in mi tam zawk te chuan [illegible] chaah kan chiar chhan thin. Chiang taka [illegible] mi zi[illegible]na ṭha tak ziaktu te'n [illegible] ka[illegible] ang. Chuti ang bawk in [illegible] chhuah hram kan tur [illegible] ang. [illegible] mi [illegible] dawn lawk [illegible] thil [illegible] dang [illegible] khat a zirtir hle.

Hmanlai in Italy rama Venice khua a nula pakhat a hming chu Desdamoni a awm a, a hmel ṭha zia leh a pian thiam zia' a taksa a rilru lam in i[illegible] chawi zo tak ania. Tin, Otheloa tlangval pakhat mi nua ṭha tak leh huai hming thang a awma, sipai hotu ber a ni a, a hnuaia sipai hotu bawk tlangval dang Kasioa a awm bawka. Kasioa chu mi rilru ṭha tak, ṭhian rin awm tak ania; an hotupa Otheloa tan chuan Desdamoni chu an rim dun ṭhina; ti chuan an in nei ta a, an in duh êm êm ṭhina, Desdamoni chu nupui fel leh rin awm tak tlak tak a lo ni a.

Tin ni khat chu Otheloa hnuaia sipai hotu hmun pakhat a lo ruak ta a. Otheloa chuan a ṭhian Kasioa-[illegible] shan tir ta a. Chuti lai chuan mi pakhat a hming chu Iagoa a awm Kasia neu in rual chauh an ni a, a ṭhian [illegible] kai [illegible] ta chu a itsik ta êm êm a, ti thlak na [illegible] rem chang a ngaih tawh ta maia; ama chu mi [illegible] vervêk tak a ni sbi a. A thil ti tur chu Kasioa chhiat na [illegible] tur pawn Otheloa an hotu nupui Des-

[illegible] chan [illegible] sipai [illegible] zu in a [illegible] dra chuan [illegible] chuan Iagoa [illegible] nikhaw hie lo [illegible] a [illegible] Kasio [illegible] a pasal [illegible] zia te engkim [illegible] Iagoa [illegible] Kasio [illegible] chu Iagoa chuan [illegible] Kasioa [illegible] Iagoa [illegible] lawm [illegible] lunggai der pui hlea. Kasio a [illegible] bek lo, [illegible] re [illegible] gai [illegible] Iagoa [illegible] tum [illegible] zo ta a.

[illegible] a [illegible] tum leh pakhat [illegible] Kasioa leh an hotu pa [illegible] chu shawi [illegible] a [illegible] chuan hmangai takin a [illegible] chuan [illegible] hian thu a rawn pui leh ta a:—"Ka thian Kasio, hetia vaudnaia leia i [illegible] awm ta hi a [illegible] mai; mashe lunggai duh shuh. Kan hotupa nupi [illegible] mi tua tak, mi ngilnei tak [illegible] a pasal hnena [illegible] chu [illegible] a [illegible] a ti a. Ani chuan [illegible] lawm awm taka [illegible] ti a; [illegible] ta a. [illegible] Iagoa ta [illegible] chunga a that zia [illegible] gaih [illegible]. Thian ang pawh [illegible] unau [illegible] an [illegible] ani shia. Sawrkar thu [illegible] avanga [illegible] lo [illegible] lo lek [illegible] chuan an hotu nu

man a [illegible] i vak [illegible] hmun nga [illegible] tel [illegible] a [illegible] te nei in Iagoa thu [illegible] Emilia [illegible] lo ni [illegible] a lawmpai ta em em maia.

Tin, ni khat chu Iagoa chuan an hotu Desdemona [illegible] pasal in an in nei' ni a a pek a ruk [illegible]. Kasioa [illegible] ka vuga a lo daha. Ani chuan [illegible] lo, chu i ang thi [illegible] eng pawh ni shela [illegible] ta [illegible].

Tin, ni khat chu Kasioa chu an hotu ina [illegible] va long an hotu [illegible] Othelo an [illegible] an hotu pa ngai chu a thin ta [illegible] zawin, ani chuan [illegible] Kel [illegible] a tang ti [illegible] Iagoa [illegible] tokin [illegible] a. Ani chuan [illegible] dang [illegible] Kasioa hi in Gulina an [illegible] mal nia [illegible] Kasioa kota ka [illegible] khati klan a [illegible] Kasioa [illegible] tangkai zia [illegible] a na em a. [illegible] "Chuvelel Othelo a [illegible] mei [illegible] ang mai [illegible] a lo ma ta a. [illegible] vilra chuan 'Kasioa ka nao, ieh ka nupui hetia rinawm a ka hriat hi chati ang em ni ang le, mashe pangpar te pawh mawi tak tak rim chho tak, hnim tê pawh mawi

taka nang thin tur nei a a m a chhatiang an lo ni g... nia siin a rilru a lo thu ta zawka, chutichuan a ... engah reng reng nuam a awm ta lova, a dam ... a; a nupui hnena chuan "ka lu a na êm ... a ka rawmawl pek che khan mi han dawm teh" a ti a. Ani chuan a han la dawna. a lo ho ta a. ... a dawm ta a: a ni chuan ... i tih bo tak ? Kha lama ... pek a ... ... ang ... a thu ... ... Othello ... zna ... ta a, ... ang bian. Desdemona chuan a ngai na a hre ta lova, mahse a pasal rilru ... tha ... a ringa. hmam daaga an va in tawk ... a. Othello chu a ţap ta a, a nupui chuan "Aw, ka ...! engtizia nge ni ?" a ti a, a ni chuan "... leh râia ... ka ... ngai lova. ... na leh mangan'na leh ... ... te hi ka tuar zawh lo a awm ngai lo ka ti a ni a. i rin awm ... a ... erawh chu ka tuar zo lo ani. pawh iam lang mawi tak. ... lam erawh chu thatlona tin reng in i khat a ni hi, a pian'a io piang lo law ... a ţha i ni ni" a ti a. a tlan shan leh ta a. Chutichuan ani chuan a suaina engmah hre shi lova, chu chhapa a pasalin eng.ai maha ţawng nâ a hau'ngai lo a rilru awm zia tur chu ngaituah mai tur ani.

Chutichuan khum lama a phei ta a a mangang ... a mu ta a, tiemin a lo chhing shek hmana, a pasal ... tum ruh takin a lo luta, a va hmu a, tha a tum ... shia, "Vawi khat chauh vin ka han fâwp anga ka ... tawp ni rawh she" a ti a, a hmûia te hian a han fâwp

thin... [illegible] zawik man, [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible]
... [illegible]

... [illegible] Jagoa ... [illegible]
... [illegible] ... zawng zawng ... [illegible]
... [illegible] Kasioa ... [illegible]
... [illegible] ... lekah ... [illegible]
han ta chhuaka, chu veleh an chan chin chu a chuang ta vek mai a. Kasioa chu an Lorn pa in nana a so ... an a. ani chuan a nupui chu a lo that hman chauh ta shi a. A nupui rin awm zia leh a tel zia leh a that zia chu a lo lang ta uar maia; mahshela engtin nge ni ta ang le? Phengphehlopa khua a tiat a that tho em a ti zo ta shi. A nat zia chu mihring hau taan zawn ... rual hi ani ta ani ta lova, laithingdawt a la a, a nupui kiang a a mu sao sao va a in chhun hlum ve ta mai ani.

Tin, Jagoa chanchin chu in ... hriat zawm dah tak in, eng daug shawi tur chu a awm lo ne a. Sawrkarin an sawisa hlum ta ngawta, awmhlum ti reng reng pawh ni lovin.

Thil eng pawh i tih dawn hun in
Vaw. hnih vawi lawm dawn chhuak la;
Thil dawn lova ... rum te nian ...
... tam tak a shiam.

Thil vawi khat i tih suat tawh chu,
Kum rei in a rui oz lo;
Tlmrim, lungngai, mangan lai in.
Hilru pakhat nei hram rawh.

He thawnthu hi kan ngaituah chian' chuan thil kawng nga lian deah deah a kaw' hmu.

1. Kasioa ria lutuk na hi a hmeima tan thil rem chang ani. Za rui lutuk in in ven a har a, chet sual leh nasa' a awl.
2. Lagoa chet zia a hian, a langa hmelma ai in thian ... a awm ... te an hlao awm zawk tih a lang.
3. A thil suat tum a lan leh hian mi itshik hmang leh beng tia lo ti Pathian in a awi lova a tawpa a lang lo thei lova, an tuai man an hmu thin tih a lang bawk.
4. Desdomani leh Kasioa changa hian, thil dik chu a tawpa a in puang leh tih a lang bawk.
5. Otheloa toil tia hi a rang lutuka, thil rang lutuka tih hi kawng tam zawka in chhir leh na a awm tih a lang.

Hrawva Shillong.

MI ZAWNG ZAWNG HRIAT TUR.

Bawrsap Colonel Playfair sap ho kan'Mizo te France rama hnathawk tura kal te ho kha France khua chu June thla ni 20 ni khan dam takin an thleng ta a, chu vangin he thu hi mi te'n, in lo hriat turin he chan chin bu a hian kan han chhuah ani. He thu hi Borsap tin in ka ziak ani. Makthanga Editor.

ṬAWNGṬAI-NA HLA.

Key. G.

M. :m	s :-.f	m :r	d :t,	d :d	t, :d	m :-	r :—
S, :s,	s, :-.s	s, :s,	s, :f,	s, :s,	s, :s,	s, :-	s, :- -
D :d	d :-.d	d :t,	d :r	m :d	f m	d :-	t, : —
D, :d,	m, : -.f,	s, :f,	m, :r,	d, :m,	r, d,	s, :-	s, :—

m :m	f :m	r :d	t, :d	m :-	— :r	d :-	- :-
s, :s,	f, :s	l, :s,	f, :s,	s, :-	f, :-	m :-	- :-
d :d	d :t,	r :m	f :m	d :-	t, :-	d :-	.- .:-
d :t,	l, :s,	f, :m,	r, :d,	s, :-	— :s,	d, :-	- :-

1. Kan pa·vana mi khawngaiin,
Kan ṭawngṭai ngâi-thla la:
Kan mi duh te kâr hlâ a awm,
Vêng ang che.

2. Aw Lal Isu kan chhandamtu,
Kan êng leh kan hruâi tu:
An chak lo leh thei lo'na a,
Hruai ang che. [na,

3. An lungngaihna leh thlaphêu
Nangma an ngaih che in:
I khawngaina chhêm alh fo la,
Thla-muan rawh.

4. I chhandamna mi ti lâwmtu,
An chakna lo ni she:
Nitin in i hming hmangaihin,
Fak rawh she. [in,

5. Aw thlarau thianghlim i thu
An rilru ti chak la:
I khawngaihna in hneh tir'la:
An hmêlma.

6. Aw kan Pathian leh a fapa,
Leh a thlarau thianghlim:
Malshâwmna ruah shûr tir
turin, Kan ngên che.

7. Thihna leh thlân hneh tu Lalpa,
Mi mung, mitthi rêl tu:
Dam lai thi hnu'n min awm pui la,
A men.

Hrawva,
Shillong.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 8 NA	AUGUST 1917.	A man kum khata chêng 1/- chauh ani.

Enkawltu (Editor):- Makthanga. Aijal.
Chhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

RALDO NANA INDIA MITE'N TANGKA AN PUKTIR.

Tuna indona a hman turin Sawrkarin tangka an puk duha. Chumi an puk dan tur chu hemi hnuai a ka ziak Heng hi a ni. Dan hmun thum a awm:— DAN KHAT NA: mi a hian Sawrkarin an tangka puk chu kum 1,929 leh 1,947 in kara a tangka neitu in a duh hun apiang in an rûl leh ang.

. Tupawh in tangka 95/- pûk tir shela Sawrkarin cheng 95/- chu 100/- a an chhâng anga; kum tin a pung za zêla chêng 5/- an pe anga. Chu chu tangka neitu in lâk chhuah leh a duh chuan a pûk tir a chin kum 12 hma chuan a la chhuak leh thei lovanga, amah-erawh-chu kum 30 aia rei chu a dah thei hek lovanga; kum 12 leh kum 30 in kâra chuan a duh hun apiangin a la thei ang. A lâk chhuah leh huna chuan a tangka 95/- aia khan cheng 100/- an pe anga; tin, a pung chu kum tin cheng 5/- a hmu bawk ang. Chutichuan 95/- i pek chuan kum 12 china la chhuak leh dawn la i puk tir ai 100 leh a pung kum 12 chhunga mi 60/- a za in cheng 160 i hmu ang. Amah-erawh chu a pung chu kum tin lâk i duh chuan February thla tarik 15 a leh August thla 15 a i la thei lovang.

Tin, vawi khata cheng 95/- i pek thei loh chuan, a hmasha berin cheng 15/- i pe anga chu mi china thla tin cheng 20/- zel i pe anga, 95 a tlin' hma loh chu.

DAN HNIH NA:- He mi hi kum 1,920 emaw, 1,922 emaw a rulh leh tur a ni, chu chu pûk tir a chin kum 3 a emaw kum 5 a emaw an rûl leh ang. He mi a hian cheng za zel a a pung cheng 5/8/- an pe ang. Chutichuan tuna cheng 100/- pûk tir ila, kum 3 chhunga la leh ta ila; kan puk tir cheng 100/- leh kum thum chhung a mi cheng 16/8/. a za in cheng 116/8/- hmuh leh tur a ni.

Tin, vawikhata cheng 100/- pe thei lo ila, ahmasha berin 20/- kan pe anga, chumi zawha thla tin cheng 20/- kan pe zel anga, 100/- a la tlin hma lo chu.

DAN THUM NA:- Dâk-ina kum nga chhung atan a pûk tir. He mi hnuaia ziak ang hi a ni.

Kum 5 a tlin' a hmuh tur zât	Chêng 10/-	Chêng 20/-	Chêng 50/-	Chêng 100/-
Pûktir tur zât.	7 - 12 - 0	15 - 8 - 0	38 - 12 - 0	77 - 8 - 0
Kum 1 tlin' hmà a lak chhuah leh a hmu tur zât	7 12 0	15 8 0	38 12 0	77 8 0
Kum 1 china " "	8 1 0	16 2 0	40 5 0	80 10 0
Thla 15 china " "	8 2 0	16 5 0	40 12 6	81 9 0
Thla 18 china	8 4 0	16 8 0	41 4 0	82 8 0
Thla 21 china	8 5 0	16 11 0	41 11 6	83 7 0
Kum 2 china	8 7 0	16 14 0	42 3 0	84 6 0
Thla 27 china	8 8 9	17 1 6	42 11 9	85 7 6
Thla 30 china	8 10 6	17 5 0	43 4 6	86 9 0
Thla 33 china	8 12 3	17 8 6	43 14 3	87 10 0
Kum 3 china	8 14 0	17 12 0	44 6 0	88 12 0
Thla 39 china	9 0 0	18 0 0	45 0 0	90 0 0
Thla 42 china	9 2 0	18 4 0	45 10 0	91 4 0
Thla 45 china	9 4 0	18 8 0	46 4 0	92 8 0
Kum 4 china	9 6 0	18 12 0	46 14 0	93 12 0
Thla 54 china	9 11 0	19 6 0	48 7 0	96 14 0
Thla 57 china	9 13 6	19 11 0	49 3 6	98 7 0
Kum 5 china	10 0 0	20 0 0	50 0 0	100 0 0

Chutichuan he mi chunga ziak dan hi en la. Tuna chêng 7/12/- dâkina zuk pe la, lekha kum nga china chê-ng 10/. hmuhna tur an lo pe ang che. Amah-erawh chu i tangka 7/12/- kha kum khat tlin' hma a i lak. chuah leh chuan i dah ngai 7/12/, chauh an pe kir leh ang che. Kum khat china i lak erawh chuan cheng 8/1/ an lo pe ang chia, kum hnih china i lak chuan chêng 8/7/- an lo pe ang chia, thla 39 china i lak chuan chêng 9/- an lo pe ang chia, chuti ang zelin, kum 5 china i lak chuan cheng 10/- an pe ang che. Chuti ang bawkin dâkina ch eng 77/8/- i dah chauan, kum khat tlin hma a i lak leh mai chuan i dah zat chauh cheng 77/8/ an lo pe ang chia, thla 30 china i lak chuan cheng 86/9/ an lo pe ang chia, kum thum china i lak chuan chêng 88/12/- an lo pe ang chia, thla 54 china i lak chuan chêng 96/14/- an lo pe ang che; chuti ang zel in kum nga china i lak chuan 100/- an lo pe ang che.

Hô mi dan hi mi hausha lo deuh te tan chuan a hlawk hle bawk ani. Chêng 7/-12/- chauh pawh a dah thei, kum nga china chêng 10/- hmu na turin. Chêng 38/12/- dah ila kum nga china cheng 50/- kan hma mai anga. Chêng 77/12/- dah ila kum nga china chêng 100/- kan lo hmu anga, chutichuan chêng 22/4/- in kan lo hlâwk dâwn ani. Tangka nei tan chuan Dân khatna a hlâwk êm êm a, Dân hnihna pawh hi a hlâwk hle bawka. Tangka ngah mang lo te tan Dân thumna hi a fel êm êm ani. Tuna Aizawla vâi hote'n cheng 26,000/- an lo pûk tir ta hlawma.

Tupawh tangka pûk tir tur nei chuan he mi dâ thum zinga in duh ber ang apiang hian pûk tir rawh u. A hlâwk zia hrilhfiah ila: Tuna mi pakhatin cheng 950/-

DAN KHATNA a khân lo pûktir shela, kum 15 china rulh leh turin. Sawrkârin an rulh leh hun chuan a pûk tir ai 1,000/- leh kum 15 chhunga pung 750/- a za in chêng 1,750/- a lo hmu anga, a leh hnih a tling ṭhelh ani. Tin, DAN HNIHNA a khân chêng 1,000/- lo pûk tir shela kum thum china la leh ta shela, a pûk tir 1;000/- leh a pung 165/- a za in 1,165/- a lo hmu anga; tangka 1,000/- pûk tira, kum thum china chêng 165 lo pung chu a hlâwk êm êm a ni. Kum nga china la leh ni shela a pûk tir 1,000 leh a pung 275/- a za in 1,275/- a lo hmu anga; chutichuan tangka 1,000/- a kum nga china 275/- lo pung chu a hlâwk êm êm ani.

DAN THUMNA a khan chêng 7/12/ hauh pawh a pûk tir thei a! kum nga china lo la leh ta ila, chêng 10/- lo ni mai anga, 77/8/ lo pûk tir chuan kum nga china 100/- a lo ni mai bawk anga. Tin, kum nga nga ka nghak peih love, kan ti leh kum thum china pawh la ila kan tangka 77/8/- kha 88/12/- a lo tling anga. Chutichuan kum thum china mai pawh chêug 10/11- chuan a lo hlâwk ani.

Tupawh a nei chuan pûk tîr a a ṭha êm êm ani. Dawrkai pûk tir te hi a bo ral a hlauh awm êm êm a, Sawrkar-pûk tîr erawh chu a hlauh awm love. Dakina pawh mi'n tangka an dah fova, tu ta mah a la boral ngai lo. A mah erawh chu tuna mi ai hian a pung a a hlâwk lo zawk êm êm. R. D. Leta.

HRIAT-TIR-NA.

He thu hi tupawh in lo hre ṭheuh ang che u. Kan mizo tlangvâl ho Sap ram France a hnathawk tura kal te kha lekha in thawn dawn chuan pawisa shawm man tiket (milem-lu) bel zel tur ani, in bel lo chuan in zuk

thawn a te chuan a lehnih an lo chawi ang. A lehnih chu pawisa 20 (seki leh pawisa pali) ani a. He dan hi dan thar ani lova tun hmalama pawh khan India ram pela lekha thawn teng chu a kal man chu a lahnih in a tam fo reng ani a, chu chhapa tuna kan mizo ho kal na phei hi chu Sawrkar hrang daih ani a chuvang chuan pawisa sawm chawi tur a lo ni ta mai ani.

Bel loh chuan kai thei loh chu ani chuang lova khu lama au zuk thawn a te'n a lehnih an lo chawi fang ani. Mi lemlu bel lo pawh in thawn mai theih ani a, khap chu ani chuang love. Lekha pakhat hmu avanga Siki leh pawisa pali zel an lo chawi ai chuan he ta ṭangin pawisa sawm man milem lu chu bel nghal ilangin a fel ani. Tin, an ni ho vin khu lama ṭanga lekha an rawn thawn in erawh chu a thlâwn in an rawn thawn thei si ang, an ni ho chu ral rama thang an nih avangin an tan phal bik ani e.

Makthanga, Editor.

ENG A NGE LEKHA KAN ZIR?

Mizo fa te hi kum 19 lai Sawrkar hnuaia kan lo awm ta a, Sawrkar lo kal tir lai in kan a êm êm in kan hriat a zim êm êm ani. Mizo pa fing pawl ber ten kan ram vel a hian ram dang a la awm tih an hria, chu ti lo a mi naran chuan Mizo ram chauh hi emaw khawvel pum an ti ani awm e. Tin, patling chauh lo chuan taugka hlut zia pawh kan hre ngai lo ani: Tin, Pathian thu hril tu sap, Sawrkar lo len rual deuh bawk in an lo kal a, chung ho chuan mizo ṭawng in lekha te an shiam a; tin, ṭha hnem ngai takin mi an zir tir ṭhin. Eng a nge heng sap hian Pathian thu chauh shawi lova lekha te min zir tir kher?

Hei vang hi ani:–mi in lekha lo thiam sela ama tan

a la ṭangkai dawn in sawrkar a hna thawhna a lo hmu thei anga, tin, a lo hausa in mi ropui a lo ni thei dawn an..

Aui leh, chu ropui na leh sawrkar hna thawh a lo hau-shak na chu em ni kan zir chhan? Kawng khat a chuan chu chu kan rilru ani ṭheuh awm e, mahshe ka shawi tum chu kawng dang pahnih a awm, heng te hi ap ni:— (1) Hriatna lo zau na, (2) Hnam lo thawven thei na. 1 Hriatna lo zau na: — Kum 10 lai a lo ni ta, Mizo tlangval ṭhen khat phaituala lekha zir in an kai a kan ngai ropui êm êm mai, tin, an ni pawh in miropui deuh tak ni a lo haw leh an in beishei awm e. Mashe kan rin ang leh kan ngaih ropui ang in an lo haw hnu in an awm lo, tin, an ni pawh an beishei ang in an awm lo ani awm e. Mashe an hriat na an kal hma nena kan teh khin chuan nasha takin a zau zawk in a tam zawk tawh ani.

Tun a kan ngaih ang-in lo ropui-kher lo mah she an hriatna la zau tawh zia kan chhui shêng lovang, Sap ṭawng te, khawvel chanchin te, chhiarkawp te, hmanlai a pi leh pu pawhin an hriat ngai lo, anmahni ngei pawh in a-rim a-ra pawh an hriat ngai loh to kha an lo hre ta a, chutichuan mi ropui an lo nih kher loh avangin an inchhir rin hlek tur a ni lo. Chutichuan tuna skul nanpang la ni mêk te pawhin eng a mah a ṭangkai love, a Kal hmasha te pawhin eng an nih pui love, tiin tha ti nat mai tur a ni lo.

Tin, mi ṭhen khat in heti hian an ti ṭhin:—"Phai tual a lekha an zir a, heta engma an ni pui thei shi lo, henga rasi pawh an lân thei hlei nem, anmahni ho hi a ni rasi a la ṭang tur zawk ni," an tih ka hre ṭhin.. Chu

ti a phaitual lekha zir te rashi a an ṭan' hun chuan a zir lo te khan eng hma chu an chawk kaw bik chuan ka ring lo a ni. Hna lo thawk tawh sha te chu vawi ·leh khat a lan mai thu lah a awm lova. mahshe an lo la thi in emaw, an hun emaw lo tawp shela Sawrkârin mi thiam lo chu an duh lo tulh tulh dawn tih a hriat lawk reng a ni. Tin, kan hriatna a lo zau a thiam kan ngah chuan a tira hlawh tling êm êm mah shuh ila, rashi pawh chu 'ni ta ang rêng mah ila, kan lo hlawh tling tala tulh zawk ang.

Tuna engkim a lo ṭhat thei na hmasha ber chu lekha zir a ni fo, kan u te ho Sawrkâr hna lo thawh thei na tâk te pawh hi an lekha lo thiam hmashak leh an hriatna lo zau hmashak vang vek a ni tih i hre tawh zawk ang u.

II. TUNA HNAM LO THAWVEN' THEINA I NGAIHTUH ANG:-

Hman lai a lekha a-rim a-ra pawh kan hriat hma chuan mizo ho zinga indo na hlir in a khat ani. Tuna erawh chuan Sawrkar zara lekha te tlem in kan lo hre thei ta ṭheuh via in do te leh in thah mai mai te a lo reh ta a, a thaw ven thlak ta êm êm mai ani.

Tin,-thawven leh zualna, kan kawlpui ber sawrkar kuli leh sawrkar thu hnuai a awm luat tuk na hi tuk thlak kan duh chuan mi in mah ni fa te ṭheuh ṭha tak in zirtir shela, lekha lo thiam shang in sawrkar dan te lo hre fel she la, sawrkar pawh a lawm zawk anga, kuli tir a hnekin hna ropui ṭha ṭha an pe zawk ang. Mizo zawng zawng lekha thiam vek ni ila engma buai na a awm lovang, mi in ama duh hun huna sap a be thei anga, mi dang ṭawih harshat a ngai lovang. Mizo thingtianga mi in sap a biak dawn in Aijala mi a ruai

a, harsa takin, zak tak changin a bei hram ṭhin. Chu chu an mi rawih te tan pawh thil nin awm tak a lo ni in, an hna dang te pawh an ṭhul pha ṭhina buaina za khua a lo ni zawk ani.

Chu ti a ai chuan in fa te skula kal tir ula, lekha ṭha takin zirtir ula an io thiam huna nangnin chhawr hman kher lo mah ula, ani chu nangni in buai ang khan a buai tawh lovang. Chu ti ang ṭheuh in mi zawng zawng in lo ti ila a va nuam dawn êm! chu ti chuan tana china nasha leh zual in lekha zir hi i bei ang u, hmeichhia leh mipa thlei chuang lovin-

Dahrawka Shillong.

MESOPATAMIA RAM CHAN-CHIN.

Tun lai a kan Sawrkar te'n Turkey Sawrkar chu Mesopatamia rama an do ber ani a, tuna hian a ram chan-chin ka hriat zawng chu ka han sawi ang—

Mesopatamia ram hi Persia leh Arabia ram inkara Euphrates leh Tigris luidung tluan ani a. Skul naupang "Map" am em a in en chuan in hmu fiah thei ang. Khawhian deuh te:——Basra, Amara, Kut, Bagbdad heng te hi an ni. A ṭhen khua te hmar lama te an awm—— Tin, heng khua te hi khawhlui tak angin an lang. Tin, heng zawng zinga hian Baghdad khua a lian ber ani, khawpui hlui tak ani, Tigris luikam tuak a shiam ani. Tin, Basra leh Amara khua te hi tun laiin kan Sawrkar te hian an siam ṭha leh a khaw nuam êm êm a lo ni leh ta. Heng lo hi khaw te te Salomypark aṭangin hmarlam luidung tluanin an awma a mihring te chu Arabi leh Juda mi ṭe an ni ber. He rama hian Khajur thei, thlum tak a tam êm êm a, an thu pui ber ani. An huan te ti huh turin Tigris lui tui hi sakawr

leh sebawng in an hnu chhua tir a an huan te chu loi huh nan an hmang ṭhin ani.

Tin, Tigris lui hi lui lian pui ani. Mîzo rama Tui-ruang lui ai khan a lian zawk ang. Lawng tô-ṭha tak in a kal thei a, lui hman tlak tak ani. Tin, Baghdad a ṭangin Tigris lui dung hmar lam mel 30 lai thlengin ka zawh a ram zawl tak ala ni lo. Hieta ṭang hian hmar lam a tlang dung te a lang ani— Kan sipai hma-hruai te chu "Mosul" khua pel in an kal ta——Chan-chin dang te ka la rawn ziak leh ang.

Havilder Lalhema Lushai,
Indona a kai Ruang-hlawm pawl.

MIZO TLANGVAL GERMAN RUN LEH PUMA-ZAI.

Mizo vin thil naran lo douh leh kan ti ngai mang lo, ropui tak emaw, ropui lo tak emaw kan ti apiangin hla tamtak kan phuah khum ṭhin a. Chutiang bawkin tunlai a kan mizo tlangval 3,000 te kan rama ṭanga France rama kan Sawrbar lei do ṭanpui tura an kal ta kha an pâmhmai-in, an chhuan awm in, an nan pui awm hle a, a phuah thiam tan chuan hla tin reng a phuah kur ngiai nguai a an ṭha êm êm a, chuvangin tuna hi-an Puma-zai in an phuah ṭhen khat te chu ka han zi-ak a:——

1: A fam riak dâwn lo la, chaltuaia'n, German hrai-chawi do râl bana kâi ang che, i shak hming khua vêl a thang ngei ang.

2. Thingpui lenbuang a zu tar ang che, Do kim thlunglu chung lian ak pa chhai tir la, kum tluang a German ka hmelma chu.

3. Hmâna di ṭhiang elna hrang sam zial, Thlanga kâwl chem an lêm o an thlunglu a phei sen dâr fênga a chang ta e: -

4. "I man zo riau ang u an ti" an ti maw, khua vêl vâl ngur min ruai e sap pui val in, German ral sial hawl a hrang turin.

5. A ni a thla tam ka chhiar sêng lo, Tui tin finna luipui hming thang ral ṭianga, Val an châm lal danga hrang hlir chu.

6. Ka lâm zawl Buang khua a ngai lawm ni, Di zawng ṭhen tum thlang kawr vai a mi hrang chu, tan chhawn an zawng ta e val rual in.

7. Kan Sawrkâr lianpui a. do tu chu, Mau-rawkel a zawng khuanga chan ka nuam e, ka beng hlum hiau awm e German chu.

8. German ral tâwn tu chu keimahni, Chhim a nghing e hmar tlang kawl rawn a deng e, fam turin an ngen e vâl zawng zawng.

9. Hnam tin nau ang ṭah na thleng ta e, Sap pui dar fêng an farnna German dai a, Awi, ka dî lung run ka phal love.

A ziaktu Ṭhian Pakhata.

MIZO RAMA BUHTUH HUN.

Kan Mizoram hi, hman lai angin a ram te a ṭhat tawh lo avangin Buhtuh hun hi hriat a ngai hle tih thei ani. Miṭhen khatin hman-laia upa, a thingpar te chhin chhiah mai a Buh-tuh hun hria te thu awiin tlai lu tuka an tuh ṭhina, chuvangin an buh a ṭo ṭhin lova, mi tam tak buhṭo lovangin an mang in an ṭam ṭhin. Chuvangin tuna hian kan ram vah te a thlawbua tawh hlawm sia, buh-tuh hun hi hriat a ngai êm êm ani.

Eng lai pawhin May thla tarik ni 3, aṭangin ni 7 hemi chhung hian a hun bik êm êm ani. Hemi katiam tarik chhunga buhtuh chuan, upa in ruah thin pui an tih ang kha a khal tawk chauh ani. Buhchi pawh a him

bik a ni tih thei ani. Vaimin pawh tuh la a ṭha ang. Thian a, ti teh mah, thlawhbaw rama cheng i ni ve chuan.

Tlawng-ral thlang lam ram ṭha nei ten erawh chu an ngai na kher lo ani thei. Tunga Thakthingveng.

SAWRKAR SUMBAT RUL THU.

Kathian, Sawrkar tangka i la ba om? Mitam takin an sumbat hi an rul tlâk hma a Sawrkar in "Kan sum ral kan hmu kim tawh e," tiin. Sumba zawng zawng an la ngai dam ang tih an ring hlawma, nangchu ring vesuh! Eng vangin ngo an ngai dam i rin ni? An sum ral hon tawk-turin mawn 1 mana cheng 8/ an ti a, apung nêna an chhutchhua ani tawh a sin. Chumi an sum hu an hmu, mi ngai dam ang tiin i sum bat kha rul hreh suh eng pawh nisela Mawn 1 mana cheng 8/ an tiam ang i rul tlak hma chu rul tura an tiam ang kum pawh pel tawh mah sela, i la chawi fo dawn a sin. Mi pakhat dawt zeldin thu bawl mai awiin in khêk khawl shuh la, i pêk tlâk hma chu i nei apiang po fo la, i tan a ṭha zawk ang. Chuti lova i in khek- tam luat tuk chuan, vawi khata tam tak pek tur i nei kher lovanga, sazai hnaemaw, i thawk anga, i nupui i fanau te-eitur nei lovin an lo mang-ang leh zual anga a pawi dawn êm e. Tunga Rashi.

CHAN CHIN NAWI.

(1) Ratu dai kianga dil chu fura khawlai tui hawk a luang luta, a khat ṭhina, ṭhala a kang leh ṭhin. Tin, a khah lai chuan mihring pil in a thuk. Tin, ruatui tla tir May thla leh June thla lai a hian Chungu a tam êm êm mai ṭhina, an hram te chu a rik hian a ri mur

mur mai a, zuk kal ila vau kam hnim buk huuaia te leh thìngler lam lam a te an awm fer fum mai a; naupangin an mana, an khai bawr ṭeuh ṭeuh mai a, a sha pawh a tui hle mai. A tam vanglai tak chuan man kim vek thei ila dawrawn 10 lai a khat ang.

(2)Kum-in, tarik 7/4/17 he mi ni khan kan khua a rua nasha takin a shura; thli te a tleha, rial pawh tam tak a tla a; kan melveng ho zawlbuk ṭekin a denga, a chhung a awm te chu an tlu phung mai a, midang chu an har leh ṭhuaia, naupang pakhat a hming Laibaka chu ni khaw hre lovin ni 3 lai chiua a lo dam leh chauh ani.

(3) Kan khua a chuan kum tin June thla vel lai leh May thla vela te hian santen mathei lovin a leng ṭhin. Kum 1910 a chin khan kum tin mathei lovin a leng to ṭhina; naupang leh naushen phei chuan an thi pui zel mai, Puitling pawh sawm (10) emaw lai in an thi pui ta. Tin, tarik 2/9/1910 a khan Doctor sap F. E. Hurst kha kan khaw Santenvei en turin a lo kala, tin, tarik 15/6/11 he mi ni hian Lianchhunga (Compounder) a lo kal bawka; He mi a chin chu kum tin a len' hun pang ngai bawk in a lêng fan a ni.

(4) Kan khua chu Kum 13 lai kan awm ta a, kan awm rei êm êm vang emaw ni, kum tin khawshik a nat te pawh a lang fo a ni.

(5) Kumin (1917 April thla khan Darlawn melveng ho vin Sakei tlak a, an tla hliam tira, a hliam na hle a, an huala, Khuma a sheha, a mawngtam a te leh a malpuia te a sheha, ni 10 lai a dama, a thi ta a.

Tin, Khuma a sheh ni chu 14/4/17 a ni a, a tuk ni 15/4/17 a hian Lunga Khua nen, kan bei a, kan la ti hlum thei lova; a tuk 16/4/17 a hian kan kap hlum

ta a.

(6) Kum ina indona (France rama) hna thawk pawl (Labour corps) a kal ho zinga khan kan khaw tlangvâl chu 12 (sawm leh pahnih) an kal ve a, he mi te ho zinga hian pakhat mah breh êm êm a tirh chhuah luih an awm lova, an mani duh thu a kal hlir an ni. Sawrkar in min han phût zat phoi chu 10 chauh ani a, tlangvâl ...vin an lo châk hlawm hle a'vangin a chuangin mi 2 ...n kal a ni.

7 Tarik ni 24/6/1917 khan Ratu khua a mi a hming ...authavunga'n savawm no ni tia dawn dawn hi a man ...hâwi a a that zia mai chu. !

8 Kum ina German rûn tur khan kan khaw tlangvâl ...el deuh deuh 12 an kal a, kan khua chu in 42 lek kan ...i mêlvêng chhiar lo chuan. Tin, chunga kal chhung te ..., chu Sawrkarin kuli a an âwl shi a; Sawrkar kuli ...awi mawh han thawk tham pawh kan awm ta mang lo in 42 zinga mibring 12 an kal ani a, tin, a kal lo in 30 zinga chuan Hmeithâi thawk thei lo te lo awm an ni bawka.

9 Tarik 26/2/17 atang khan kan khaw daikianga Aijal sipai sibudar leh Jamadar hovin 50 lai an lo awm a, tarik 2/5/17 an khan Aijal lama an haw leh ta a. Tin, an awm chhungin kan khua a ta buhfâi mawn 23 leh sêr 6 leh chatak 8 an oi.

In thian Thangphunga, Ratu khua.

BIAL RASI HO TAN.

Kan Mizo ho France rama kal te kha, an mahni hmu te chu shawi lo. An lekha kan lo hmuh hi, an mahni leh an hmel hmu tluk in kan lawm a ni a; chu ti vangin, kan bial tu rasi hiân, lekha min han thawn

hi. min lo ngaituah pui sela, mani bial ṭheuh te tá, ti chuan a lawm awm êm êm mai ang. Bial rasi chang pawh ni lovin, Pisa hnathawk kan mizo Babu te nen, kan mizo dawrkai te nen, mahni hmel hriat khua te lekha lo thleng chu, min ngaihtuah-sak sela, a lawm awm êm êm ang. An lekha te kan hmu zin deuh hi chuan, kan lawm êm êm mai ṭhin ani a, an lekha kan hmuh khât hi chuan an thi ta a ni a ngo kan ti a, kan luhgangai mai ṭhin ani; chuti avangin min bialtu te rasi hian mahni bial ṭheuh te lekha hi, khawngaihtakin min ngaituah pui sela, a lawm awm êm êm ang.

Tin, Khawchhiartu te ṭheuh pawhin, mahni khua te vai dawr tur emaw vai lama kal apiang, kan khua te lekha a thleng emaw han zawt vel rawh khai, tiin chah zel bawk sela, a ṭha in ka ring. Tin, vai a kal te pawh in tai matakin zawt vel bawk sela, a tha êm êm ang. A chhiar tu apiang—Dam takin awm ang che u.

In ṭhian,
Thangluaia Hlimen Kawchhiar.

MIZO LEH VAI CHANCHIN BU

BU 9 NA | SEPTEMBER, 1917. | A man kum khata chông 1/- chauh ani.

Enkawltu (Editor):- Makthanga. Aijal.
Chhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

duh ani tih ka lo hria a. Tin, chutt ang Neita cha ka neih avangin ka lo chhuanna a pawh chuan, in chhung awm reng hian ka lo lu ngai ta a," a ti a.

Tin, tuna tlau chuan a Neitupa chan chin min hril lai hian ngai lo, en vel teh u, Neitupa chu aaw ta saw a dinga. Chan nian chu hmangaih takzo duh ém em lo a en ta hreipoi hriatna tak chu a kata a keng renga.

Neitupa chuan, "Hman chak atan ka duh che ani, ka hnena i in pephal ang em?" a ti a.

Tin, nan chuan, "Neitupa ka pum hian i ti ka ni a lawm enga tana hmana nge i tar ka tlak?" a in a chhanga. Neitupa chuan, "Ka Nunna Tui awm loh na hmun ah chen Kiam te, ka Nunna Tui hian tuh ih nan che, ka duh ani," a ti a.

"Nimah-shela Neitupa engtin nge hei hi ka ti thei ang! I Nunna Tui a chuan ka tan ihatna turin ka cheng a lawm. I tiharhna rashpai ang chu in in, vâr lam bawk in zarie ka nei a; nangmah avangin ka lo tuanga, ka lo mawi a, ka lo lawm a, ka thatna zawng zawng avang te hian nang Neitu Pa i ni e, ka ti in ka tlang-au pai che a. Chuvangin engtin nge tui chu mi tlang hnena ka pek thei ang? Keimah khawp tawk chauh in i hnena tar ka ta ka ina. eng nge ni mi dang te hnena chuan ka pek tak ang?" a ti a.

Tin, Neitupa chuan, ngaw tak leh nem takin, "I duh phawt chuan ka hmang thei ang che. Ka kil ang che a, i hnah zawng zawng ka hlawi ang a, ka mak in ka dah ang che a, mau dang te nen a lawmtak a in awm na hmun a ta hi ka la bo ang che a, hnim hring bawn mai mai zing a chuan ka dah ang che a. Tin, chenute hriam ka la ruai ta lo ang a, i thinlung a thil hnawk zawng zawng chu ka ziak fai vek ang a— ka Nunna Tui nang mah a a luan' tlang theih hma chuan," a ti a.

"Ka thi ange," i tih chu, "Ani, ka mau i thi ange, nimahshela ka Nunna Tui chu nangmah a kang lovin a luang tlang ang. I mawina te pawh chu a bo ngei ang. Tun chhina hi-

an i mawina chung a mak ti tumah an awm tawh lovang, nimasela nangma a ţang a. Nunna Tui pek luang tlang khan, an mani a luang thleng anga, kun a, ţhingţhi in an in ang. Nang mah chu an bria che in, an ngaihtuah lovang che a: nimahshela i Neitupa nangma tlanga a Nunna Tui luan tlang tir tu chu an hre lovin, an fak lovang em ni? Aw ka mau chu mi a tana hmau chu i duh em?" a ti a.

Tin, kei chuan engtin tak chhang ang maw tiin ka lo thaw tak hle hle e. "Ka Neitupa, ka nei zawng zawng hi i hnena ta vek nei ka ni. Hmun chak a min duh tak meuh i nih chuan, lawm takа, in phalin ka nunna chu i hnena ka pe ang che. Ka thih chauhva, I Nunna Tui chu mi dang te hnena luan tlang tir thei tur i nih chuan, thin ka peih e. I ta ka ni a Neitupa min la la, i duh ang in min hmang rawh," a ti a.

Neitupa hmel chu ngilnei leh zahawm tak maia lang hian hreipui hriam tak hi a rawn kenga, mau chu a va kit ta mai a. Mau chu phunnawi lovin, zaidam tak hian "Neitupa min duh ang apiang in" a la ti ta fova. Neitupa chuan hreipui chu a la keng ta fova, a kung pumin na a tih thleng in a kung ropuina te leh a tar ropui na te chu a za a hloh vek thlengin:

Tin, Neitupa chuan Saruakin a shiam a, a hlawi mam vek taka nimasela Neitupa chuan duh tak leh hmel lawm tak mai hian a kokia a pu a, mual liam hla tak a chuan a kalpui ta daih mai a.

Tin, mau chuan a Neitupa chu a hmangaih ngawt avangin aw chau chungin "Neitupa khawi lai a awm a nge min duh," a la han ti thei ta fova.

Tin, hmun reh tak leh hmun khaw har tak chu a va thleu puia, chuta chuan a keah ta a. Tin, chem hriam tawn ver vur en mai pawh a, ţihbai hi a han la a, chu mau kaw chhunga chuan a zuk vit a, Tui nung chu a luan theih nan a kaw chhung ziah fai a ngawt chuan chu Tui nung chu engma dal lovin,

ram tui hal a chuan a luang thleng thei ani a.

Tin, mau chuan phunnawi a hnekin, a aw te a lâwi tawh chung pawhin, "Ka Neitupa i duh ang takin min hmang ang che,' a la ti ta fova.

. Chutichuan Neitupa chuan hmangaih tak chung pawhin, chem lu zum chuan a châng te a kher in a ziaṭ fai voka, a mau chu fel takin a in tlang pawh ta voka, chuta china chuan a Neitupa lung chu a âwi ta a.

Tin, Neitupa chuan dim takin a chawi a, Tui Nung fîm tle tak lo chik chhuahna nen khan a chuk tuah a: tin, chu mau chhunga c uan in chu nunna tui chu tluang takin a luang lut in, a luang chhuak ta a——chatuan a kang tawh lo turin: tin, neitupa chu lungni a lawm in a lo nui ta a.

Tin, Neitupa chu mau dang zawng turin a kal chhuak leh ta a: ṭhen khat te chuan a nat an hlauh avangin an in pe phal lova ṭhen khat erawh chuan lawm taka in pe in, "Neitupa kan rŏ'g a che, i duh angin min hmang rawh" an ti a. Tin, pakhat khat in a la khawma, tuarna hmuna chuan a dah khawma, Tui Nung chu anmahni a a luan tlang ṭir ta a, chu tuikhur chuan an hlimna te chu a chim dam zo ta ta a, tin, chu Lui chu a lo zâu deuh deuh .va, ram ro thleng chuan a chim ta a: a hmei a pa, a pui a pang tuihâl te an lokala, an in ta a,'a chan chin chu mi dang hnena an hril zel a. "Nunna Tui chu a lo luang thleng ta é, ṭam kum te a hnawt bo va, lokal ula, in rawh u," an ti a: an lo kal a, an lo harh ta a. Neitupa chuan chu chu a hmuh in a thin lung chu lawwm na in a khat ta.

Tin, Neitupa chu chu mau hnen a chuan a va kir a, "Kamau i khawhar vang leh i tuar vang in i ril-ru a lo hmual tawh em? Leh khawvel hnena Tui Nung pêk hi man tam lu tuk i ti em?" a ti a. Tin, mau chaun, "Neitupa hnai love a! Nunna hi shang shawm pawh nei ila, nangmah tih lawm nan a, ṭanpui tur che in, lawm takin i hnena ka pe phal e," a ti a.

BELZIUM RAMA HMEITHAI PAKHAT.

Hman deuh kum 20 lai vela khan Belzium rama hmeithai pakhat a awm a, fapa palmih leh fanu pakhat a nei a, a fapa upa zawk chu Boba ani a, a naupang zawk chu Billia a ni a, a fanu hming chu Kilti a ni a. Vawi khat chu chu hmeithai chu a dam lova, a thi dawn ta a: a thi dawn chuan a fa te chu a kokhawma, a pasal dam lai a an thla lak te ṭak te a lo awrh tir ṭheuh a, "Hei hi in thi hma lo chu awrh ang che u" tiin. Chutichuan Pathian hnena an ṭawngṭai ṭheuh a an nu chu a thi ta a. An nu thi veleh chuan an ni naupang chu u leh nau dang leh laichin pawh nei ta lo chu, ram tin a an hruai bo ta a,— an upa ber Boba chu German ram lama an hruai ta a, Billia chu England (Sap ram) lama an hruai ta a, an farnu Kilti chu an mani rama Nuns ho in an enkawl ta a. (Nuns hi hmeithai Pathian hminga pasal nei lo tura in tiam Biakin nghak tu te an ni). Chutichuan an unau thum chuan ram dang ṭheuha in hmu lovin an hruai hrang ta ṭheuh a, an in ṭhen tur te chu an lung a chhe khawpa an ṭap zawih zawih mai a.

Tin, kum 20 lai china chuan tun lai indona hi a lo awm ta a. Tin, Boba chu German sipai zinga hotu a lo ni a. German hovin Belgium an chhut chhiat lai khan Billia chu Sap rama chanchin ziaktu a ni a, British in Belgium an pui tur thu a lo hriat veleh khân Indona a kal a lo châk ta êm êm a. Chuti lai vel chuan German en thlatu te England a au lo kal a chumi chu a u Boba ho te an ni a, Billia chuan a u tih hro tawh hek lo, an lo man phiar a, an hotu pa Boba erawh chu engemaw tiin a chhuak leh ta hrâm a.

Tin, Billia chuan indona a kal tur thu a hmu a, a kal ta a. Belgium rama British ho in-kulhna chu a va thleng a, an sipai hotu in sakawr ṭha deuh leh silai puak shawm leh puak hnih a lo pe a. Chutichuan in kah ua lam pan chuan a kal leh ta a. Indona hmun chu a va thleng a, chuta ṭang chuan entlangin hla taka German ho (Wireless) thirhrui lova in biak hlat na a au lo in be lai a han hmu a, indo lai chu a tlanshan leh ta a, chu lama chuan a va kal a, a vengtu te German 5 lai chu thing bân tia lek-pheuin a kah thluk vek mai a, an in biak hatna chu a va shawi chhe ta vek a, a sakawr chunga chuang chuan a tlan bo leh ta a; chuveleh German 6 lai an lo thleng a, an in biak hlat na a chhia tih leh a vengtu te an thi tih an hriat veleh chuan en tlangin an han hawi vela Billia sakawr chunga tlan lai chu ral khata an hmua, an han in rawna, an kah thlak-thuai mai a; mashe ama chuan kap fu lova, a tla chu a tho leh a lekha a ziak a, hreti angin.—"To British Sipai hotu, German ho in zan in a Canal an rawn kan ang, kei chu min man ta Billia."

Hemi lekha a ziak hi a sakawr chala a tar a, British in-kulhna lama a tlan tir a, ani chu a thi der ta mai a. Tin; German a kap tu ho chu an lo thleng a a nung chung chuan an Trench a (indo nan a lei lai khuanr) chuan an phum ta a. A nung chungin in phum rawh she tiin an tlan shan ta a. An kal bo veleh chuan ani chu engemaw ti hian a lo tal chhuak leh thei hram a. Mahshe engma a nei tawh lo, German hovin a thuam to leh a silai te an lak shak vek shi a. Ti chuan a ruak chuan an in kahna mup mup chu a han vak thleng leh hrama.

Chuti lai vel chuan a sakawr chhuah tak a kha a a tlan lua' lua' mai a, British sipai in kulhna kha a va thleng a, an hotu chuan lekha chu a lo chhiar a, chu veleh sipai 6 lai hi a lam turin a tlan tir ta a. Indona chu an va thleng a Billia chu an va hmu a; tin, indona hmun a sipai hotu chuan, Billia chu thuam leh si-lai mi dang hliam ta a pe. Billia chuan a rawn lam tur sipai te chu a ho ta a, an kal leh ta a, Canal (tui luanna) an va veng a, chu chu German ho chuan rawn kan an tum a ni a. Chumi German ho te chu Billia u Boba ho te an ni a, mahshe unau tih in hre tawh hek lo. An rawn kan dawn lai chuan Billia ho chuan khawl silai an lo her puak ṭhin a an rawn kan ngam ta lova. "zu in rui zet ila kan kan ngam ang" an ti a, zu intur in Belgium a chuan an va kir leh a, Pathian biak in a an va lut a nuns ho an va hmu a, an zing a awm Kitty Boba te far nu kha nula an va man a, Boba chuan a farnu tih hre tawh hek lo, mut pui tum in akuah chhuak ta a, a duh lo chung chu khawlai a a kuah.lui ta a. a han fawp dawn ṭhin a, a duh shi lova in te deuh in pakhat hi a awm a, chuta chuan a nam lut ta a. Nula chuan a lu' veleh chuan chhung lama kawng a kal ta tlat mai a, Boba chu a lut ve thei ta lova, a han pawt ṭhina, a pawt hawng tawh lek lek mai a.

Chuti lai tak chuan Billia ho British sipai 6 lai an lo thleng ve a, Nuns ho chuan an lo hrila, an rawn uma, an va hmu ta a,an in kap ta a, Boba ho pawh chu 6 leh bawk an ni a, an in kah lai te chuan bang chu an kap tlanga chhunga nula chu an va kap leh ṭhel ṭhina, ani chu a hlao, a tawm chawi chawi mai ṭhina. Boba ho chu an thi ta vek mai a, ama chu a

hliam lek ani a, a tlan bo ta a. Billia ho te pawh chu an thi deuh veka, pakhat chauh a nunga, chu pawh chu a hliama, Billia erawh chu engma a ti lo. Tichuan Billia chu a va kala, kawngka chu a va kik a, nula chuan a lo hawn ngam lova," min hawn rawh, German ka ni love, British mi ka ni e, German chu an thi zo tawh e," a ti. Hlau chungin a han hawnga, a hawn' veleh chuan a hlao lutuk chu a tlu tawp mai a, a thi dang ta a. Ani chuan "mi hlao shuh, mi hlao shuh, British mi ka ni e" a ti a, a lo har leh a, tin, a englo awrh chu a han hmua, "A! i ta leh ka ta chu a in ang a lawm le, awl Ka farnu zuk ni chia le," a ti a chu veleh an lawm chu an in kuah chial mai a, an in fawp an in fawp ta mai a. Tin, an in kuah chhuak ta a, Nuns ho zing a khan a farnu chu a va dah leh a, ani chuan German hliam kha a zawng leh ta a; a thi a a chhui zel a, khita pindan shanga a lo awma a han kab thluk ṭhuai mai a, a thi ta a. A thi veleh chuan a thit awrh chu a han en a, a u chu lo ni reng chuan in "Awl ka u ani a va mak em! beti angin ani maw he khawvela kan lo pian' ka farnu mihrang chhan in ka chhan chhuaka, ka u German thah in ka that," a ti a, lungngai leh lawm chu a in zah nawk maia. Tichuan a haw leh a, a farnu chu a va la chhuak leh a, a hawn pui ta. In an thleng ta nge thleng ta lo, ka hre phak ta lo. a tawp ta.

Hrawva, Aijal

KHAW-LAI PHIAH THU:—

Feberuary 1912 lai khan Sawrkarin khaw-lai phiah thu an rawn ti chhuaka, Enveltu (Sanitary Inspector) te an shiama. Khawlai te, in-hnuai te fai tak takin kan phiat ṭheuh hlawmma, chuvangin hrishel na leh fim

khur thei na engkim min zir tir a natna ṭha lo leh. khawsik te pawh a tlem deuh ani awm e. Kum 1912 ṭang khan 1915 chu mi kum 4 chhung chuan kan hri. sel deuh hleka, tuna kan lo thla dah ta a chuvangin Santen te, Hmaihu te, Khawshikna te a chhuak tam deuh hlek ani a rin awm e.

Khaw-lai tifai chu Sawrkar in ti tawh meuh mah suhsela, i phiat fai te hram ang u. Kan tan a ṭha êm êm ani; tuikhur lama fim khur te nen.

Tunga, Rashi.

THU NAWI:-

1 March thla tarik ni 3/3/1917 ni khan Bûng kan kita a awm dân chu a mak êm êm mai. He ti ang in a lo awm.—— Hreipui pa 4 in 'mi pa 4 in kan han chêk tawh awm e: chu tah a Bûng pang ti chhung a chuan thir êk ang reng enge maw ni shak êm êm chu a lo in phum chu ni in vawi leh khata a ṭêk ta sawk sawk mai a, a hma in engmah kan hmu lawk shi lo. Chu ve leh kan hreipui chu kan han en a, a pa 4 khan a lo bal ta ṭheu mai.. A bal zia chu——a hma hi zung khat beng emaw lek ṭheuh a hriam chu a awm a. Mashela a bil chuang lo; a bal hma ang chuan a la hriam fo mai.

Abai hnu chuan dar 2 lai kan la chêka chu ta a tlu ta. A hreipui en chuan engmah duh awm in a laug si lo. Amak kan ti ngei mai mi 6 in kan kit ani.

2 Tin, February thla ni 7/2/17 ni khan Lalbuana kan Lal fapa sa zawngin a ram vâka, tin, saitluang a hian ṭalian pui a lo ding in a hmu a, sazuk ni in a lo hmu a, a han kâpa, a awm na lama chuan a tlan phuta, a amah Lalbuana awmna ngei chu a va râp chawt hian ka

hmu e, a ti a, Lalbuana chu a tlana. A sha kah pawh chu a thi chiamin a hma a; a tuka a ka' na hmun chu kan ên a sa hnu hlui pawh a awm lo.

Dawt shawi ang ani ta mai.

3 Tin, Khuaidang seh hian dawt kuang hi a ngei êm êm mai, a hmuamhma a hnawi ila, seh loh ang ani

Kaichhunga. 10/8/17

LAL FAPA LEH A THIAN.

Hre ka chu ziah tur hi thawnthu ani na a, ngun tak a kan ngaituah chuan a ngai nawm chang ni lovin a zirtir a ṭha hle ani.

Hmanlai in Lal tlangval a awma, a pa khawnbawl fapa nen an in kawm ngei hle mai ṭhina, vawikhat chu Vai rama zin tur in sakawr chunga an chuang dun ta a, an vak an vaka, ni khat chu ram hnuaia an la awm lai in khua a thim ta a, lei a mut mai chu muan awm lo vin an hria a, an sakawr thingbal a an thlunga an ni chu thing ler a riak tur in an lawa ta a. Zan a lo ni a, an riah na chu dil zao pui kam ani a, chuta chuan rul pui a awma, chu rulpui chuan lungmawi (lunghlu) a nei a. Chutia khua a lo thim evhel chuan chaw zawngin a lo chhuaka, an sakawr chu a rawn ei shak ta mai a, anni chuan an hiao êm êm mai a, chutia sakawr a ei zawh chuan a lunghlu chu a daha, ram dang a a va kal leh a, chu mi hlan chuan khawnbawl fapa chu a zu chhuka, sakawr ek in lunghlu êna chu a zu chhuh ta a. Chuveleh rulpui chuan engma a hmu thei ta lova, a tal chiam maia, a thi ta mai a. Chveleh an ni chu an lo chhuka, lunghlu chu an la ta a, dil kama chuan an zu kala, li mawng chu a ên' ta pup mai a,

chumi keng chuan tui chhunga chuan an zu luta, khaw nuam êm êm hi a lo ni a, pangpar mawi tak tak leh rim tui tak takin a khata, huana an va luta, huan lai a chuan in pakhat nuam êm êm mai a awm a; chu tah chuan an va luta, pindan tamtak mawi êm êm a te an va luta, a tawpa chuan pindan mawi taka hian nula hmel ṭha êm êm mai hi a lo mu a, an va ti harh a. Ani chuan "Aw! engati-nge he 'tah in lo kal, in hmel ka hmuh hian Lal fa ni che u in ka hre shia in ui awm êm mai?" a ti a. An ni chuan "Engtizia nge ni?" an ti a. Ani chuan "Hei ka awmna in hi rulpui in a ni a, homi vela mi hi min ei zo tawh veka, kei pawh hi hi Lal fanu ka ni a, ka nu leh pa leh kan khua leh tui te a ei zo ta a, keima chauh hi min zuah ani hi, engat-ge ka huona in thi ve ang!" a ti a. An ni chuan "Rulpui i ti chu kan that tawh a, a lunghlu kengin kan lo lut ani e" an ti a. Chuveleh chuan nula chu a lawm êm êm mai a, Lal tlangval nên chuan an in duh ta êm êm a, an in nei ta a, chuta tui hnuaia chuan, ni thum lai nuam an leng rih a ni thum lo rala chuan in lama hawn' ho an lo rilruk ta a. In lama an chhung te hrîl tur in khawnbawl fapa chu a han kal dawna, an nupa chuan an han thlah a. An lo lut leh a, an ṭhiana thang hlan chuan nuam tak in an awma, nikhat chu a pasal mut hlan in Lal fanu chuan tui pawn lam han hmu' leh a châk êm a, lunghlu kong chuan a han chhuaka, a han in buala, tin, chung a te chuan a han in fiama. a lo lut leha, chutia tih chu a ẓawng chhang ta a, tui pawn lam khawvel mawi zia te a han hmu bawk a, chutichuan ni tin a han chhuak ṭhina, a vawi thum ni chuan, chu dil kam vela chuan chu ram Lal fapa leh

a ho te an lo ram chhuaka, riahbûk an lo khuara, Lal fapa chuan a lo hmu' hlaô maia, a ngai zawng ta êm êm mai a, tui chhunga nula chu a lut leh tawh shi a, a lungleng lutuk chu a â ta a. Thu dang reng reng chu shawi thei ta lo chuan "Saw ta, bo ta" ti chauh in a tawng thei ta mai a, an rawn zawn hawng ta ngawt mai a, â bawraw a an ngai ta a; in an lo thlen' chuan a pa chu a lung ngai êm êm mai a' a ram vela mi thiam zawng zawng a ko khawma, tu pawh a ti dam thei apiang chu a ram chanve leh a fanu nei a phala. Mashe ti dam thei rêng rêng an awm ta lova, Chutichuan khawlaia kawtthler tin a khuang an benga "tu pawh ti dam thei in ring apiang chuan rawn chhang rawh she" ti-in

Hmeithai pitar pakhatin a rawn chhang ta a, chu pitar chuan, an ialpa in, tui nula a hmu lai tak chu a thiing phurin a lo hmu ani a.' Chutichuan pitar chu lal ina an ko ta a. Lal chuan "Tih dam thei i in ring maw? Mi thiam zawng zawng bei a dawng tawh a, engtinnge nangin thei i in rin?" a ti a. Ani chuan "Ka duh ang a ka tirh ang apiang a in tih chuan ka thei ang" a ti a. An ni chuan "Aw le kan ti ang engtin nge i tih ang?" an ti a. Pitar chuan "Dil kianga khuan bûktê sha ula chu mi aṭanga aû phak tawka in sha ula, chu tah chuan sipai ho awm sheia, kei dil kianga bûka chuan ka awm ange" a ti a. An ni chuan a tuu ang chuan an ti ta veka. Pitar chu dil bula bûka chuan a awm a, sipai te chu a aû phaka chuan an awm ta a.

Tin, ni khat chu tui nula chuan lo chhuah leh a châk êm êm mai a, a pasala chhûn mut hlân chuan a lo chhuak leh ta ngeia; a dân pangngai ang chuan vân

[illegible] chuan a [illegible] loh a. Chu [illegible] Pitar [illegible] a lo [illegible], [illegible] lak hian [illegible]. [illegible] ang [illegible] hian [illegible]" a ti a, [illegible] hun zaidam tak [illegible], [illegible] ve hawk, chu chhunga Pitar [illegible] a awm ta a, a hnungah [illegible] a chu [illegible], a thu [illegible] ta a, [illegible] an [illegible] ta a. [illegible] chhia [illegible] mai a, [illegible] chuan [illegible]. [illegible] Pitar chu a [illegible] ta a. Pitar chuan [illegible] pawn [illegible] a [illegible] a, a [illegible] chu "[illegible]" [illegible] a. Pitar chuan "[illegible] chu [illegible] a [illegible] ang [illegible]," a ti a, [illegible] chuan a [illegible] a [illegible] ta a. Mi [illegible] [illegible] mai a.

[illegible] tap [illegible] a, a [illegible] chuan "Ka [illegible] chu [illegible] a [illegible] tap [illegible] chuan [illegible] a [illegible] chuan [illegible] a ti a. [illegible] chuan [illegible] a awm a, [illegible] a [illegible] a lo [illegible] loh [illegible].

[illegible] khat [illegible] a lo [illegible] dawn ta ta a. [illegible] tapa in lama hawng [illegible] khan an khaw mi

zawng zawng an Lal tlangval leh a mo hmuak tur chuan a rawn kal puia, rip tak in an lo thawka, dil kam chu an lo thlenga, mashe tui chhunga an Lal te nupa kha á a reh vang vang mai a, mak an ti êm êm maia, khawnbâwl fapa te nen a an in tiam ni tak chu a lo tla dawn ta a, mashe thawm reng reng an nei hao lo mai a. Khawnbawl fapa chuan a ritru chuan "An dam ta lo nge ni a, engtinnge an awm tak, rulpui dang a la awma, a ei tak em ni ang lo', a ti a. Chutichuan an tiam ni chu a lo tla ta a. Chung lai vel chuan hla tak a, mi hmim thawm, khuangpui leh dar ri te an hre renga, a nakinah chuan khawnbawl fapa chuan mi a tawk kher a, chu chu a zawta, an ni chuan "Kan khua to hmana tawh khan an ram chhuak, an Lal fapa in tui nula a hmua, a lungleng lutuk a à ta a, ti dam thei an awm lova, Pitar te thiam thil in tui nula chu an mana, tuna an in nei dawna, an hlim ani chu" ah ti a. Chuveleh ani chuan mi zawng zawng, Lai hmuak tur chu a hawn tir leh ta a, ama chuan engtia kha chhan chhuah leh thei na awm maw tiin a vak ta a. Brahman (Vai Puithiam pu) in a a va thlenga "Ka pu, tuna in khua he tia in awm chuk chuk, engtizia nge ni?" a ti a. A ni chuan khawi lama tanga lokal nge i ni? hemi khaw chan chin hre lo khawp chu? tui nula kum khat lai a ni ta, kan mana. kan Lal fapa nen an in nei dawn a lawm, hmana in nei tawh tur an ni a tui nula chuan kum khat lai a chin lova chuan ka thiang lo a ti a vangin an shawn leh a, nak tip hi an tiam ni kim ni ani ta a, an hlim ani chu" a ti a.

Ani chuan, "Ka pu, engtin nge tuinula an man thei tiin a zawta, ani chuan a hrilh ta a. An man dan zawng zawng a hril hnuh a chuan khawnbâwl fapa chuan Pitar a mantu chan chin chu a zawt ta a. Brahman chuan "Pitar chu hmeithai ani a, fapa pakhat chauh a nei a, chu la chu mi ang lo ani a, a hming chu Fakir Chand ani a, kum chanve ti a vak bo thina, a lo hawn hian

thing ṭang hrêu hì a rawn pu ṭhina, vaivut in a in chulh a, a nu in awm hlen tura a lo shawma, 'awle a ti sa' chu "Hum hum' a ti ṭhin ani" a ti a, ani chuan "Tuna a awm em ?' a ti a. Brahman chuan "awmlo, a a'vah bona a rei leh ta hle a, a lo hawn leh a hun dawn tawh' ang' a ti a. Chutichuan khâwnbâwl fapa chuan zan khua in mutmu pawh tuah thei lovin a ngaihtuah ta a, Pathian ṭanpui in a thil tum chu hlawhtlin' a in bei-sei' a, a tuka chuan chu Fakir Chanda ang chuan a in chei ta a, a puan zawng zawng a dawn, Sai ip chhia a lenga, vaivut in a in chulh a, thingṭang hrêu a pa a, Fakira nu in lama chuan a va ṭum phoia, hmeichhai chuan ka fapa a lo haw ta ngei maw tiin a lo chhuaka, awm hlen tawh turin a rawn thloma "Taito, kal tawh shuh ang che, kan van nei a shiam in tui nula kan man a, kan lai nula nangma ta ani ta, a ram chanve nen, Pathianin mi rethei te chunga in shat tir hun a shiam a, tuna chuan Lal kan ni ta" a ti a, Fakira lem chuan "Hum hum" a ti a, chu chu ,'Awle" a tih na ani a. A nu chuan tui luh theina lunghlu pawh i hmu duh em ?" tiin a pe ta, ani chuan a pawnvena a zep ta a. A nuchuan "tui nula pawh i hmu duh em ? a hmel ṭhat zia chu, 'kal rawh i en ang" a ti a. Chutichuan lal in lama an kal dun ta a. Mi pui chuan an lo kian dual dual maia an va thlen' chuan tui nula chu a lo ngui hle mai a, tumah reng reng in an be lung awi zo lova, chung zawng te chuan tui hnuai a, a pasal a kal shan ṭak chu, a ngaihtuaha ama sual zia nen, a lung a chhe êm êm a, tuma in an huem thei lova, a rilru chu a na êm êm a, a tuk khawvar tur chu an in nei ni tur ani tawh sh' a, tlân chhuah a tum leh sipai thuah eng za emaw in an veng shi a, chu mi chunga kulh a la awm a, chutah chhuak thei mah reng shela, tuia luh leh na tur lunghlu an lak shak tawh shi a, a mangan' leh lungngaih chu shawi thei rual ani lo. Chutia Fakira a nu in a han luh pui te chu a biak tha reng a tho lovâ, khâwnbâwl fapa a pasal ṭhian ani hre hek lo. Hrawva.

Awmzel.

MIZO LEH VAI
CHANCHIN BU

BU 10 NA | OCTOBER 1917. | A man kum khata chêng 1/- chauh ani.

Enkawltu (Editor):- Makthanga. Aijal.
Chhuahtu (Publisher):--The Assistant Superintendent N. Lushai Hills, Aijal.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

A CHHUNGA THU AWM.

[illegible] an awm hmuna chuan, Pitar chuan a fa chu "Taite, i haw tawh ang," a ti a, ani chuan a duh ta lova; mashe chu ti ang mi â te chu "Awm mai rawh she" an lo ti tlang ta a, a awm ta a. Zana chuan a va chhuak ṭhin, a lut leh ṭhin; sipai, Lal in vengtu te chuan an cheih dawn leh a tal shî ṭhina, a tawpa chuan an ṭha en tlang ta mai a, tin, khawvar lam mi mut ren tawha a va chhua[illegible] leh a, tuman an pawisa ta lo maw, ti' a hriat veleh (mi an mu tawh bawka) Tuinula pindan lama chuan a va luta, zawi te in a hmingin a va kova, nula chu a phu zawk mai a, Khawnbawl fapa chuan "Fakira ka ni love, i pasal ṭhian ka ni e," a ti a, chuveleh nula chuan "Aw! nang i ni maw, hei thi ai [illegible] hreh awm hmuna ka awma, min chhan chhuak rawh keima sual vang a ni e," tiin a ṭap zawih zawih mai a, ani chuan "Tap shuh, ka thei tawpin ka bei ange kan chhuak leh ta ve ang, ka thu anga i ti chuan," a ti a. Nula chuan "I thu angin ka ti ang," a ti a. Ani chuan "Ka hmunga hian bet la, ka paw chhuak ang che," a ti a, an in paw chhuak ta a. Dilkam chu an zu thlenga nula chuan e[illegible] ka lu' leh thei ang le?" a ti a. Ani chuan [illegible] chu a han [illegible], an lut leh ta a, [illegible] chu [illegible] riṭam in a [illegible] chuan an [illegible] chuan an [illegible] mai an in ṭ[illegible] an [illegible] chin zawng za[illegible] te chu an in [illegible]. An lawm zia chu kan hriɫiah thei lo anga, ngaituah mai ila. Chutichuan ni thum, ni li lai a awm hnu a chuan an in lama haw turin an chhuak ta a.

Tin, an kal bo chu tuinula chu kal ngai hlei lo a châu ta a, a pal chuan a pua a, ram laka an khaw

thima, thing lianpui hnuaia an riaka, an ni nupa chu an muhil ta a, an ṭhian erawh chu mu ve duh lovin a veng ta zawka, zanlaia chuan sava lianpui nupa, thu hril lawk thei an lo thlâwka, an riahna chunga chuan an lo ṭu a, an hming chu Bihima a pa leh Bihimi a nupui an ni a. Heti angin an in be ta a— Bihima—— "Kan hnuai a riâk Lal fapa chu vanneia chuan a vanduai teh e, naktuka a nu leh a pa leh an khua in an lo hmuâk anga, sai chunga an chuan' tir anga a tla hlum ang" a ti a.

Bihimi——"Chu chu lo hre lawk awm ang shela, a nunna an chhan thei ang em?" a ti a. Bihima'n "Thei e, a chuan ai chuan khalh shela a him ang, amaherawhchu kan in biakna hi a shawi chuan lunga a chang ang Chutah him ta mahshe, vanduaina a la awm, ama hmuah nanna, khaw luhna kawngka an lo chei mawi in a vaw hlum ang." Bihimi'n "Chu chu lo hre lawk awm shela a him ang em?".

Bihima "Him e, a luh hma in tih chhiat tir she a him ang. mahshe kan in biakna a shawi chuan lunga a chang ang. Chu lo chu a la awm, an in neina ruai ṭheh na a sangha lian luruh a hâk anga a thi ang." Bihimi "Chu chu hre lawk awm she, an chhan thei ang em?

Bihima "Thei e, a chhuhshak mai ang chu, mashe kan in kiakna a shawi chuan lunga a chang ang. Chu lo chu a la awm an mutna pindana an mut lai in Chawngkawr a lo lut anga, a chu hlum ang, mahshe chu pawh chu hrotu awm ni shela a thah shak thei ang, mashe kan in biakna te a shawi chuan lunga a chang ang.

Chutichuan an thlawk bo leh ta a, a tuka chuan khua a lo vara, an kal ṭan leh ta a, khâwnbâwl fapa

dawn e ...

ngei a. ... tan ... ţhi-
an a tan sakawr ţha êm êm mai hi. Tin, an ţhian chu-
an Sai chunga chuan' chu a tum ta a. an ni chuan lung
awi takin an pe ta a, an chunga a ţhat êm avangin
mashe an rilru tur chu a hriat reoga. Tin, khua an
luh dawn chuan an lo hmuah na kawngka chung mawi
tak a chei chu tih chhiat thu a pe leh ta a. An ti
chhe leh ta a, an nupa chuan engmah te hre ve hek lo
mak an ti rilru hle a, mahshê engmah an phun nawi lo
In chu an thlenga, a khua chuan an lo lawm êm êm
mai a; tin, ei an shiam shak leh a. Lai tlangvâl chu
an voh deah a, sangha lu an pe leh a, a ţhian pa chuan
a dila, a ei sak leh ta mai a, chu tah meuh chuan, eng-
mah chu an la shawi lo na a, mak an tih zia na rilru
chu a lang ta hle mai a, lungawi lo takin a lang ta a.
An ei zawh chuan an ţhian chuan "Ka hawng tange,
kan in lama" a ti a, an ni pawh chuan ni der thei tawh
lo chuan. "Awle" an ti ta a. Haw tumin a chhuak ta
a, mahshe ... nakhat a la

...

a, a ...

mai a, ch... ka
ka tih ang ie. ... ţhian ka ... ta ngei a, mahshe a
nupui a thi dawn shi," a ti rilru a, liah mai a tum ta
a, a zu liakin a zu benga, chuveleh tuinula chu a lo har
a a âi ta chiama, a pasal a lo harh a, a han en a, an

ṭhianpa chu a lo ni ta a, chu tah chuan Lal tlangvâl chu a in shûm zo ta lova, a thin a rim ta êm êm mai a, chem a la a, tin reng chungin he ti angin a ti ta a "Ka that che ani mai heti ang mi i lo ni maw,,? a ti a, ani chuan ,,Aw ! ka ṭhian, min haw shuh, huat tur ka ni love" a ti a. Lal tlangval chuan "I chan chin ka hre ta, mak ka ti fo reng ani. I thil tih ṭhat i chhuang ani maw ? Kan hawn kawnga ka nu leh pa'n sai in min hmûak mahshe min dil avangin lawm takin ṭhian ṭha angin ka pe che. Tin, an mi hmuahna kawtchhuah an chei mawi kan luh hma in i tih chhiat tir bawk, tin, sangha lu ka nu leh pa mi duh sak na min ei shak bawk, heng zawng zawng hi dom tak in ka chung a i that a vang in ka tuar vek. Mahshe tuna ka nupui tih sual tum in mi tih der a, hawng tur in i in shiam a, tun a ka pin dan chhung a i lo awm ani. I mi îtshîk na a lo va ian êm ! ṭhian ṭha ka ti fo shi che." ati a. Ani chuan "Aw ! ka ṭhian chutiang in mi ngai shuh" a ti a. Ani chuan "Ka ngai lo thei lovang, ka chat che a ni mai, shawi rawh" a ti a. ani chuao "Ka shawi thiang lo a ni; ka shawi chuan lunga ka chang ang" a ti a. Lal tlangval chuan "I shawi lo leh i thi reng reng" a ti a. Chuta chuan, A bul a a shawi ṭan ta a. "Khuta kan riah zan khân maw" a ti a. "Sava lian nupa in Bia ka hria a," a ti a. A-kephah chu lunga a chang ta a. "Hei ka ṭhian en teh, ka shawi leh ang em?" a ti a. A ni chuan "Shawi rawh, i shawi lo chuan i thi ang" a ti a. Sai chan chin kha a han shawi a, a khupa chin thlanglam chu lunga a chang ta a. "Ka ṭhian ka sawi leh ang em?" a ti a. Ani chuan "Shawi rawh, i shawi lo chuan i thi ang" a ti zela. Kawtchhu-

ah cha ... ... shawi. A nawng thengin tunga a chang ... ... thu a han sh...wi leh a, a nghawng a chin lunga a chang leh ta a. "Ka thian ka shawi leh ang em?" a ti a. "Shawi rawh" a ia ti ta zeia. Chuta ani chuan "Aw le, ka shawi ang. nakina i in chhira, mi ti nun leh pawh dun nia, in fa hmasha ber thishen in min buai ala, ka ngai ka awh leh ang. Mashe chu chu in ti ka boiahoi tova, lunga ka chang mai a nge," a ti a. Khawnghawr thu chu a han shawi leh a, a thi ta a. lunga a chang ta veka. An han zuang thova, em an han en a, ... chu a lo lung rum mai a, chuta chuan an thian a, that leh rin awm zia leh an tan a nua a lo in pek poi zia te an hre leh zual ta a, an lung a chhe êm êm mai a, an tap an tap leh ta shi a. Tin nakina chuan lapa an rawn hringa; fa a lai fa duh awm ber, hmeitha êm êm mai, mihring fa ani lo ange ti awi hial hi ani a. An ui êm êm a, mashe an thian a that zia leh tangkai zia an hriat in, an khawngai a. a lai a an zai bunga, a thi in an hmal ta a, an thian chu a lo tho leh ta a. An fa chu a tiii tawh hma chu a han hmua, a ui êm êm mai a. Tha takin a tuama, an khaw lama a kal pui ta a. Khaw lu dawn in thing zara a khai a, in a va thlonga, a nupui chuan a lo lawm êm êm mai a, kum chu leh chen in taen tawh, thi a ngai tawh lo chhuak leh a lo hmu ... ... ve thei lo tawp mai a. A nupui chu ... ... êm êm mai a. Biakin a zawnai a a ... ... a pasal chuan a zui ru a, han tawngtai chu a ... a. "Aw Pathian, ka pasal a lo hawn leh ka dil chia, mi khawngai a, i han hawn tir leh a, masho engtinge hotia a awm? Khawngai in han ti har leh ang cho" tiin. Ani chuan

"A lunggaina hau sawt rawh" a ti a. Chutichuan a hawng leh ta a, a lunggaina a zawta. A bula ṭangin a bril vek ta a. Ti chuan Pathian hnena naushen ṭhi chu an han la a, a lo ti-dam shak leh ta a; tichuan a tlan leh ta a, a nu leh a pa hnena chuan a va pe leh ta a, an lawm zia chu ta-mahin hrilfiah sawh mai sei lo anga rilru in ngaituah mai ila, kan hria ang. Chutichuan naam êm êm in coi tak an Jana tlang ta a, ta dang te an lo ne leh zeiu; an tin ibiongin naam takin an awm ta. A tawp ta chaih mai. Hrawn, Aijal.

THU FING TAWI.

1 Chhung khat in hauh a duh chuan hmai ... nghan na hul lian pawi a ni.
2 I ṭhian i ... chuan nang pawi a rêl ang ... i ... khan i ai in a fak ang che.
3 A tawp na ngaih tuah lovin eng man a ...
4 Ka lai chin a ni tih vang in thil eng kim a ṭan pui shuh, a ni chuan an lawm bik lo chiu, i ṭhian ... a piang kha an mah ui ai mah in lai chin an ni sawk thei a ni.
5 Mi i ngaih zawng khan i ngaih ang chauh ... nang mah ngai ve lo che in mi dang a ngai thei a ni.

Tunga, Chapnasi.

THU NAWI.

1 Kum 1915 a chin kha khawthlang lal Hraogvunga nu Koshailuti khua Kawrthah an chuan mipa in hmeichhe hna thawh ang an lo pui ṭan ta lo mai. Lal ṭo an hera an shâi bawka hmeichhia chuan a kaih leh a sak chauh an tum tih thei ani ta. Chutichuan mipa io

puanpui te an tah a, kum khata in khatin puanpui 2 te 3 te an tah zela, chu chu Aizawla an zuara puanpui pakhat an chuan tangka cheng 13 te, 14 te, 15 te a .. lei zela chutichuan tuna phei chuan Sawrkar sum ba pawh an [illegible] ta lo. *I ding thenh angu.*

2 Kum 19[illegible] ho mi kuma Luan pawitê pakhat Kawlvai lam [illegible] pai [illegible] a changa khaw tin a fanga, Sawrkarin [illegible] [illegible] tira ka [illegible] ani, Chawnbil [illegible] Chutichuan khua a tlawh na pi[illegible] [illegible] em a; zu te an zûk, ar te [illegible] pawi mawh a, ka.a a in [illegible] a tih der ta a. Chu te[illegible] Aizawl biala pawh a aw[illegible] Tippe[illegible]ah (Rengpui) lam bia[illegible]

3 [illegible] ai an hian vai pakhat Gulapa'n dawr a kai tana, bungrua chu cheng 400/- man lai a rawn tawlha, in pawh a nei a, chu tah chuan a dah a. Ho mi 1916 chhung zawng hian Tut lui an chuan a sum a zuara, chi buk nga leh tangka cheng khat a in man tira fur chhung zawng chuan kan dawr ṭhiua, tun a chuan a lo puitlin ta lo. Mi khua an in leh lo nei lovin a awm ta mai mai a. A bawng 5 lai sakei in a sheh shaka, a sum ṭhenkhat to a lo bova, ṭhenkhat te a lo bova ṭhenkhat te Sazu te in a lo ei in a lo tipilru bawka, chutichuan a bungrua bo zawng leh Sazu in a lo tih boshak chu tangka Cheng 100/- lai man in a lo kiam ta maia a bawng 5 a lo bo bawk shia, chutichuan a sheng zo zota a lo puitlin ta shi lova. A dawrkai hma ai a rethei zawkin a lo awm ta.

4 Tuna France rama tlangval Labour Corps hna-thawka

kal tur khan kan khua a tlangval pakhat chuan a châk êm êm a, a hming pawh an lo ziak tawh a, ni 7 lai lâm pawh a zir tawh a. Vaihmeichhe venga rakzu na sha takin a lo in rui a a âwm nat a kaichhuaka, tarik ni 24/4/17 an khan damdawi in a a awm a, tarik ni 29/4/17 ni in dar 11 lai a a lo thi ta.

MUMANG THU:——

Nikum August ni 3/8/16 lai tak khan kan khua an mi pakhat Tuma'n hetiangin mumang a lo nei ani:—— A fapa chu Laltluanga ani a, chu mi chu a lo talh ani. He tiang in a lo ti a :— pui thiam in mi an thawi a ar an tala an ken' ang in a kut leh ake alo hum pawl a, a chel bet a alo tal ani.

A ta'h dawn chuan heti ang in a fapa a huen a chuan a lo ti :—Khailo, ka fapa i nia, mashela ka talh [illegible] anga piang te an dam tawh ang [illegible], a lo [illegible] ka duh lo min talh shuh a lo ti a a lo khan [illegible] ngawk mai thin a.

Nimaisela apa chuan he tiang in alo ti leh a, "Ka fapa thla phang lo tak in kal ta la, i hnunga piang le' te andam tawh na turin a ni e, a ti a. A fapa chu a dam lova a lo thi ta.

Tin, he mi apa mu mang a a lo talh a chin ni 10 emaw chauh va a fapa chu a dam lova alo thi ta. he pa mu mang hi a dik êm êm mai a ni. he mi a mu manga a fapa a lo talh hma lawk hian a vawk pa sut nghak hetiang in a lo awm bawk :—

A ke hnung lam pa hnih chauh vin a dinga a lam chiam mai thin a, a mak kan ti êm êm mai. Dar kar ¼ chanve emaw chu mathoi lovin ani a lâm chhung chu.

Nang ni [illegible] te u, [illegible] lam in nun ngai tawh em? Kei chu min [illegible] pawh ka la hre ngai lova mak ka va ti em! A lâm dan chu a vir a vir mai a, a ke hma lam a thleh ruai ruai mai a ni. Chu chu a lâm ani kan ti ta mai a ni. [illegible] a dik loh ten pawh ni a hma a a vawi [illegible] awm dân hi a ni bawkin kan ring.

Kaighâunga.

[illegible]

[illegible] hi [illegible] a [illegible] Saw[illegible] [illegible] sawma sawm Sailo [illegible] dang reng [illegible] leh sachhia [illegible] an la awm [illegible] lendo an [illegible] a. An [illegible] Thlanrawn pawite an ni a. Tin, Sebasih [illegible] chu Chawnbawla leh [illegible] an ni. Tin, [illegible] a Korehlova a ni. Tin, [illegible] pawl [illegible] an [illegible] a. Sebasih [illegible] [illegible] an rêla, [illegible] pawh [illegible] dova [illegible] tang ang [illegible] ti [illegible], [illegible] mi [illegible] Korehlova'n a hriat [illegible] leh [illegible] Chhingpui [illegible] a sawma [illegible] Daltui an vai [illegible] chu [illegible] chuan Korelova chuan buchhun leh [illegible] chuan [illegible] fang ta a. Tin, Daltui a chuan [illegible] an [illegible] a. Bawlkâ hmun-pui a [illegible] chuan Sebasih a Sailo ho chu thlang an [illegible] mai a, Lalluia hian thlangtlak na [illegible] a [illegible] Korelova chu a zawm chho ta a. Kum [illegible] an awm [illegible] Korelova nu fing tak chuan Lotiang hian chu a [illegible] a. Lalluia hi ka hnena a awm chuan a [illegible] dawn le, a [illegible] te dang khawthlang

a an lai chiam dawn si a; kan awmdan a rem lo a i a, heti ang hian ro a rêl leh a. A ni lo, Lallula! chu i-an nang Thinglubula pa pachuao ho in ram khi hua chho ta lang, kei in Lungkeiphaw hmuna pawi dai ka rawn do ang a tia. Lallula chuan ni tak ang hmiang a ti a. Thinglubula chuan a chho ta a.

Tin, Rorehlova pawh chu Lungkeiphaw hmuna a phei ta a; tin. kum rei deuh china Thlanrâwn an hlauh her chu an râwt ta a, Rorehlova khua a hian pa ţuian zathum an thata. a dang Lallula khua chu mi lai chuan Pubuara pa hi dungtlanga khaw tam takin a awm hawk. Fanai hi Sailo angin Pathian a in a a thlenga a siam tih chu a awm ve lo. Rorehlova hmai vang leh a fin' vanga lai kan ni her, tun thlengin a hming chau chu an hehawh mual chu kan la kil, siamtu chu a lo nei deuh a ni thei e, a hma chuan fahrah rethei tak ani ka zêp hau in. Tin, Rorehlova chhiarin kan laina chin chhuan ruk kan ni keimani thlengin, amahorawhchu fa a lam zel kan ni; tin, tuna Rorehlova khaw shiam tir na selesi chu Sawrkar khawngaina in ka ram chhunga ni Sawrkar thu pek ka âwi thei chuan ka fa to thleng pawh in ka ram ani thei e, Sailo nen Fian kan lai ruai reng ani, nimahselang engama kau thuk lo aanaai zac vek ani.

Saangkuaia Fanâi ...

... sei ... 5 /8/ 19..

HRIATTIRNA.

Indona hmuna Damlote Taupuina Pawiin ţha taki a hna an thawka. He pâwl hi Sawrkar châwm ani l.., vantlang chawm ani zawka. Mi-sil-te. damlo te, an e.. kawla. Kau France ram kal te, Mesopotamia ram leh

Salonia-khua-a kal-te nên an ţanpui a. Tun-a Lal-sap-nuin he pawla tanhian Chawhlawm siamturin India mi zawng zawng a sawm a. Tin, ni a ruat a. Ni chu, Dec. 12 na (Inkhawmni) a ni tur a-ni. Chu minia chuan mi-zawng zawng engio peturin Bawrsap-Nupui in a sawm a. Pawisa emaw, tangka emaw, buh emaw, ar emaw, puan emaw, tui dang emaw, Bawr-sap in a dah rawh se, December thla, ni 12 na a, zing dar 8 hma in. Tin, pawisa emaw, tangka emaw a ni loh chuan mi in an lei ang man an pek chu Damlote Tanpuina pawl huena pektur a ni ang.

Mizo hming-in, a tam kan thawn duh ang. Mi tam takin an nun an pe a. kan vai-in kan sipai huaisen leh kan in-dona a kalte ţanpuiturin eng ro kan pe thei ang.

Hrereng ulangin, December thla ni 12 ni hi, NI PAWIMAWH ANI TUR ANI. Saidia Sap.

RAM PAHNIH.

Ram pahnih a awma, an inkara chuan lui thuk tak, zau tak mai a awma. Tin, ram pakhat lui kam veilam a mi a chuan khaw nuam deuh mai hi a awma, chu ta chêng te chu an hausha êm êm mai a, khawvel nawmna tin reng leng in an awma. Chutia ei leh bara nuam anleng lai vei chuan an rama chuan Tlangkang alo chhuak ta mai a; an awmna ram chu rawn kang vek tur hi ani a; an piah ral lehlama an kai lo chuan boral vek tur an ni ta mai a. Chutichuan luikai tur chuan an in buatsaih ta chiama, lawng-longin an kaldawn ta a. Chu luiral lehlam ram chu va kai te' reng mahshela an an thil tlan shau an haushaknasum ieh pai, ţhi leh dar te kha a boral dawn shi a, a va ui'awm dawn êm!

[illegible] ram thar va [illegible] ṭhat leh a ngai dawn shia, an ram hlui zawka awm ang thil pa-khat mah a awm ve shi love, an thil tlansan tur chu a va uiawm em! uilo fa an awm, in ring em? Kei chu ka ring lo.

Nimahshela ui lo na ngiang te chu an lo awm a, 'Ka nunna ka chhanhim thei phawt chuan an ti a, an ram hlui haushakna te zawng zawng chhawm duh lo chuan an tlan shan ta a; him takin lui ral leh lam chu an va kai ta a.

Then khat te erawh chuan an ram thil te chu an ui a, an tlanshan phal lova, an chhawm chiam mai a; Chutia ruaka tlan ta mai chu â an ti êm êm a, an nui' shana. Nu leh pa te'n chutia an fa te ruaka tlan ta te chu an hao va, "Fa nei' man kan nei lo teh e" ti hial in an dena, mashe chutia an chhuak ta chu luilai an thlen veleh an bungrua a vang chuan an lawng a lo pil dawn ta a: an ram thar kaina tur chu an hmu phak tawh shi. mashe thleng tlíei dawn ta shi lovin, ramhlui thil te an ngaihnat avang chuan an boral dawn ta a; Lawng chu [illegible] ta mai [illegible] a, an [illegible] chhir leh an thla[illegible]

[illegible]

[illegible] chuan kar lova inleh lo an [illegible] lawk mai a, ram te chu an awm na ram hlui ai a ṭha zawk a lo ni a' eng kim thil thar ṭha tak tạk, mawi tak an la hmuh ngai loh thil te an hmu a; an ram hlui aiin anlo hausha ta zawk

êm êm in, nuam an ti ta êm em [illegible] a, ramhmi kha chu tlem te pawhin ngaih a rilru an nei ta hau lo mai ani. Thil engkim an duh ang a piang nei' har tawh hek lo. Chutichuan nuam takin an awm kum khua ta ani.

Hemi te ho hi tu te nge ni? Tu dang an ni lova, keimani ho lek hi kan lo ni. Luikam veilama ram chu he khawvel hi a ni a, dinglam kam ram chu khawvel thar, van ram ani. An lui kân kha thi'na ani. Tin, sum leh pai, mi duh âm te'n chhawm an tum kha ho khawvel hmuna tun mi ti lawmtu leh rilru hi ani. An luikai tur khân an thil chhawm te a lo ti' bo shak ang in, he khawvel thil hi thihna in a ti bo vek dawn ani: Ropuinate, mawinate, khawvel hlimna leh nawmshakna te thihna in a pil pui vek ang. Tin, ram thar an va kai a thil thar vek an nei ang khan Van ram kan thlen' hun chuan he khawvela awm lo thil thar tha zawk, hlu zawk, mawi zawk kan nei anga. He khawvel hi ngai tawh lovin nuam zawk leh hlim zawk êm êm in kan lêng tawh ang. He khawvela thil pakhat mah awm tawh lovin thil thar kan la hriat ngai lo eh hmu ngai lo, rilru pawhin a ngaihtuah chhuah zawh ngai lo pawm in kan nunna chatuan in kan khawral sheng tawh lo vang.

Tu in nge khawvel thar kai te nawm zia leh thi'na in a tluk bo pui te, lungngai leh hrem awm hril tiah zovang? [illegible], Shillong.

NITIN CHAN CHHAWNTE:—

Lekhabu pakhat a chuan he ti hian a ti a:—

"Mitin awmzia chu lekhabu hi nitin a hran zel a lo awm

a, tuk tin in engma ziak awm lovin a lo awm zel a ni a. Tin, khua a lo thim zel chuan a lo khat leh vek ṭhina. Chu chu tu ziak nge? Mihring kuta ziak em ni ang? Hnai love! Pathian kuta ziak chu ani zawk. Ani leh eng chan chin nge ni ang? Sualna tin reng leh chapona tin reng leh felna te pawh a chuanga-- Tin, hei hi hriat a ṭûl êm êm ani a; chu mi bu a in ziak tawh phawt chu tih reh leh thei tawh lo ani a; hmuh pawh a hmu thei bawk hek lo. Pathian chauh lo chuan tumah in an hmu thei lo. Tin, tuk tin in a thar a lo chhuak leh leh ṭhina. I chan chin mawi lo taka, a ziak loh nan fimkhur rawh, nimina i chan chin chuang tawh i ti dang lam thei lo ang bawkin, Naktuka pawh thu hmun a la ni lo ang. Chuvangin ngai tuah rawh.

Tin, hun a lo kiam zel avangin khêk thei te ani shi lova, ziak lo thei ani bawk hek lo. Chvangin eng lai pawh a îmkhur a ngai êm êm mai. A chang chuan i hnung lama i lo mawi lo ani thei e, chu tia mawi lo taka i chuan' tawh ang chuan i awm leh ani thei e.

Tin, he bu a hiau ziak loh thei lo thil 2 a awm. (1) Sva.. (2) Tha, hong pahnih te hi an ni. He lekhabu hi Pathian in mi zawng zawng chhia leh ṭha ziakna leh [illegible] a ti lan' tura chu ani. Pathian in kan thil tih chhia leh ṭha a buk vek [illegible] shi a. Shun[illegible]na ti tam zawk kan [illegible] chuan hrem hmun[illegible] kan kal ngei dawn shi a, chuvang chuan Hrem hmuna kan kal loh nan, ni tin a rawng bawlin leh rilru ṭha put tumin awm i tum hram ang u.

Kan thil ṭih chhia leh ṭha zawng zawng Pathian in min en tir huna thil sual lo ti tam zawk kan ni chuan' tunge ṭap lo thei anga, lungngai lo thei ang le! Chu-

vangin tuna china i fimkhur loh zual tawh ang u.

Tuna in ngaihtuah ṭheuh ila, kan thil ti sual tam zawk a kan hriat ṭheuh hlawm chuan, i ṭang nasa leh tawh ang u. I awmzia Pathian hma a puang tur i in peih tawh em ? I in peih loh chuan tuna china a rawngbawlin ṭha hnem ngai loh zual rawh. Kan hun hi a rei leh rei loh kan hre shi lova. Tuna chin reilo te a, chu fiahna ropui tak chuan min rawn fiah phutang a, hremhmuna min paih duh ang e.

Isua'n "Fimkhur rawh u; chuti lo chuan thâwkkhat a thang âwk angin in chunga a lo thleng phut thei an," a ti a. (Luka 21: 34. Thianga, Cherra Punji.